

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

Ο ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
Κ. ΦΩΤΙΟΣ (1840-1924)

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ Ι' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ: Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23
1938

Ο ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
κ. ΦΩΤΙΟΣ (1840-1924)

Ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φώτιος ἐγεννήθη ἐν τῇ παρὰ τῇ Κωνσταντινουπόλει νήσῳ Πριγκήπῳ τῇ 25 Μαρτίου 1840 ὑπὸ γονέων τὰ πρῶτα φερόντων, καταγομένων ἐκ Σπάρτης τῆς Πελοποννήσου, Παγώνης καὶ Δημητρίου Μανιάτου.

Τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη ἐν τῇ γενετείᾳ του καὶ ἐν τῷ ἡμιγυμνασίῳ τοῦ Πέραν Κων]πόλεως. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν ἀνέλαβε δεκαεπταετῆς ὡν τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Πέραν μοναδικοῦ Γαλλικοῦ ἀναγνωστηρίου Cabinet de lecture καὶ δεκαοκταετῆς εἰσήχθη εἰς τὴν θεολογικὴν τῆς Χάλκης σχολήν, ἐν ᾗ μετὰ δύο ἔτη διωρίσθη ὑφηγητὴς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης διατελέσας τοιοῦτος καθ' ὅλας τὰς σπουδὰς του. Ἀποφοιτήσας τῆς σχολῆς ἀριστοῦχος τῷ 1864 ἐχειροτονήθη ἱεροδιάκονος καὶ ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἱεροκῆρυξ εἰς Ἄρσαν, ἐξ ἧς ἀσθενήσας σοβαρῶς ἐξ ἐλωδῶν πυρετῶν μετετέθη τῷ 1866 εἰς Κρήτην. Μετὰ ἔτος ὅμως ἔνεκα τῆς ἐκραγείσης ἐκεῖ ἐπαναστάσεως καὶ τῆς κλονισθείσης ὑγείας του ἀνεκλήθη εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ διωρίσθη ἱεροκῆρυξ καὶ ἱερατικῶς προϊστάμενος Βεσικτασίου. Τῷ 1868 ἀπεστάλη ἔκτακτος ἱεροκῆρυξ εἰς Μιτυλήνην, ὁπόθεν μετὰ ἔτος τῇ ἐπιμόνῳ προτροπῇ τοῦ ἐξ Ἀγγλίας τότε ἐπιστρέψαντος ἀρχιεπισκόπου Σύρου καὶ Τήνου Ἀλεξάνδρου Λυκούργου μετέβη εἰς Ἀθήνας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν θεολογικῶν καὶ φιλολογικῶν του σπουδῶν ἐν τῷ αὐτόθι ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ. Μετὰ τὸ πέρας τούτων διηύθυνε τῷ 1873 τὸ γραφεῖον τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Τῷ 1874 προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου διωρίσθη ἱερατικῶς προϊστάμενος Τριβαλίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῷ 1877 ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος τοῦ μεγάλου Ρεύματος ὑπὸ τὸν τίτλον Εἰρηνουπόλεως. Καθ' ὅλην τὴν ἐν ἀμφοτέροις προαστείαις ποιμαντορίαν του ἐδίδαξεν ἀνελλιπῶς τὰ θρησκευτικὰ μαθήματα ἐν τοῖς σχολείοις αὐτῶν. Τῷ 1880 ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γου ἱεροκῆρυξ εἰς τὴν Θράκην καὶ ἐκήρυξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λειτουργῶν ἅμα ἀνὰ τὰς

ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως, Λιτίτζης, Διδυμοτείχου καὶ Φιλιππουπόλεως ἐπὶ τέσσαρας μῆνας μεταβαίνων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀ τὸ κώμης εἰς κώμην.

Πρὸς ἀμοιβὴν τῆς μεγάλης αὐτοῦ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ἀφοσιώσεως καὶ τῆς ἐξαιρέτου δραστηριότητος διωρίσθη τῷ 1881 ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τῆς περιβλέπτου συνοικίας τοῦ Σταυροδρομίου, ὁπόθεν τῇ

Ὁ Σεβαστάριος Φώτιος

14η Δεκεμβρίου τοῦ 1889 προεχειρίσθη εἰς μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως.

Τὴν ἐπαρχίαν Φιλιππουπόλεως, ἧς ὁ ἐθνικὸς βίος καθίστατο ὁλονὲν δυσχερέστερος ὑπὸ τὰς κυβερνητικὰς πιέσεις καὶ διὰ τὰς ἀρπαγὰς ναῶν καὶ μονῶν ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ ὄχλου, ἐποίμανε δεξιῶς ἀγαπώμενος καὶ σεβαζόμενος ὑπὸ τοῦ χριστεπωνύμου ποιμνίου του· ἐώρτασε δ' ἐν αὐτῇ τῇ 4ῃ Ἰουλίου τοῦ 1904¹⁾ μεγαλοπρεπῶς τὴν τεσσαρακονταετηρίδα τῆς

1) Ἡ τεσσαρακονταετηρίς τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἱερᾶς διακονίας τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Κου Φωτίου (1864-1904) ὑπὸ τοῦ Ἀρχidiaκόνου αὐτοῦ Φωτίου Σ. Μανιάτου, Ἀθήνησιν 1904 Σελ. 53.

ἱερουσύνης του. Τῷ 1903 κατ' Ἰούλιον ἀπουσιάζοντος αὐτοῦ ἐπ' ἀδείᾳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξεργάγη τὸ ἀνθελληνικὸν ἐν Βουλγαρίᾳ κίνημα καὶ κατελήφθη λεηλατηθεῖσα ἡ μητρόπολις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ ὄχλου καὶ ἅπασαι αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ εὐαγγῆ ἰδρύματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος Φιλιππουπόλεως, καταλυθείσης ἔκτοτε. Οὗτος ἦτο οὐσιαστικῶς, οὕτως εἶπεῖν, ὁ τελευταῖος τῶν Ἑλλήνων μητροπολιτῶν Φιλιππουπόλεως, μετατεθείς τῇ 8ῃ Αὐγούστου τοῦ 1910 εἰς τὸν θρόνον τῆς μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης. Ἀπὸ τοῦ 1906 παρέμεινεν ἐν Φιλιππουπόλει το-

Ὁ Σεβαστάριος Φώτιος
Ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

ποτηρητῆς τῆς μητροπόλεως μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας ἐκδιώξεως τοῦ ἑλληνικοῦ πατριαρχικοῦ κλήρου τῷ 1914, μὴ ἐπιτραπέισης τῆς ἐπανόδου τοῦ μητροπολίτου εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὡς καὶ τῶν μετ' αὐτὸν προχειρισθέντων μητροπολιτῶν Φιλιππουπόλεως, ὁ ἀρχιμανδρίτης Φώτιος Μανιάτης, ὅστις καὶ ἐκακοποιήθη οἰκτρῶς κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς μητροπόλεως ὑπὸ τοῦ ἐκμανέντος Βουλγαρικοῦ ὄχλου, ὁ εἶτα ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως, μητροπολίτης Δέρκων καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης Φώτιος ἀφίκετο εἰς τὴν νέαν του ἐπαρχίαν τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1910 καὶ ἀνέλαβε τὰ ἐκκλησιαστικά του καθήκοντα. Κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ 1911 μετέβη εἰς τὰ Γρεβενά, ὅπως κηδεύσῃ τὸν ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων δολοφονηθέντα

μητροπολίτην Γρεβενῶν ἀοίδιμον Αἰμίλιανὸν Λαζαρίδην. Ἐπιστρέψας ἐκ Γρεβενῶν εἰς τὴν ἔδραν του εὗρεν ἐμπιστευτικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου πρὸς αὐτὸν ἔγγραφον, δι' οὗ διετάσσεται ν' ἀναβάλῃ τὴν εἰς Γρεβενὰ μετάβασίν του. Ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐγνώσθη, διεξέφυγεν ἐκ θαύματος τὴν στηθεῖσαν κατ' αὐτοῦ ἐνέδραν κατὰ τὴν ἐπ' ἀνόδον του ὑπὸ τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου, διότι κατὰ λάθος ἐπέστρεψε μετὰ τῆς συνοδείας του διὰ τῆς ὁδοῦ Γρεβενῶν — Σιατίστης ἀντὶ τῆς διὰ Γρεβενῶν — Κοζάνης. Τῇ 11ῃ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ 1912 ὑπεδέχεται τὸν ἐλευθερωτὴν ἀπὸ τῆς προαιωνίας δουλείας Ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ ἠυλόγει πρὸς νίκας κατὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα μετ' ὀλίγον δὲ ἐφιλοξένει ἐν τῇ μητροπόλει του τὸν ἀρχιστρατήγον καὶ διάδοχον τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου Κωνσταντῖνον μετὰ τῶν ἄλλων περιγίπων καὶ τοῦ ἐπιτελείου του. Τότε τὸ μητροπολιτικὸν του μέγαρον μετεβλήθη εἰς γενικὸν στρατηγεῖον, ἐν ᾧ ἐλήφθη τῇ εὐλογίᾳ του ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην προέλασιν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ τοῦ ἀρχιστρατήγου. Τῇ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἠτύχησε νὰ ὑποδεχθῇ καὶ φιλοξενήσῃ καὶ τὸν βασιλέα τῶν ἐλλήνων Γεώργιον τὸν Αὐγ., ὅστις κατὰ τὴν βραχυχρόνιον ἐν Κοζάνῃ παραμονὴν του ἐκτιμήσας τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν φρόνησιν αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ τὸν παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, ἀλλ' ὁ μητροπολίτης κατὰ τὰς κρίσεις ἐκείνας περιστάσεις προετίμησε νὰ μὴ ἀποχωρισθῇ τοῦ ποιμνίου του, οὐτινος φύλαξ ἐτάχθη θεόθεν. Καὶ ὁρθῶς ἔπραξε· διότι κατὰ τὴν μετ' ὀλίγον ἐπισυμβᾶσαν ἀτυχῇ ὑποχώρησιν ἀπὸ Βανίτσης τῆς 3ης μεραρχίας ὑπὸ τὸν Ματθαιοδάκιν, ὁπότε οἱ Κοζανῖται πανικόβλητοι κατέφυγον εἰς Σέρβια, ὁ μητροπολίτης παρέμεινε ἀκοίμητος τῆς πόλεως φρουρός. Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1913 ἐκήδευεν ἐν Ἀθήναις μετὰ τῶν ἄλλων ἱεραρχῶν τὸν ἀείμνηστον ἐθνομάρτυρα βασιλέα Γεώργιον καὶ κατὰ Μάιον τοῦ 1914 ὑπεδέχετο καὶ ἐφιλοξένει πάλιν ἐν τῇ μητροπόλει του ὡς βασιλέα τῶν ἐλλήνων τὸν δαφνοστεφῆ Κωνσταντῖνον μετὰ τῶν περιγίπων τέκνων του.

Ἄλλ' ἐπέπρωτο ἡ ἐθνικὴ καρδιά τοῦ ἀγαθοῦ ποιμενάρχου μετὰ τοσαύτην χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐκκληρώσει τῶν ἐθνικῶν ὀνείρων, ἔστω καὶ ἐν μέρει, νὰ ποτισθῇ πικρίας καὶ γέρων ἤδη νὰ ὑποστῇ καταδιώξεις καὶ προπηλακισμούς. Κατὰ τὸν ἐν καιρῷ τοῦ διεθνοῦς πολέμου διχασμὸν τῆς Ἑλλάδος τῷ 1916 ἐπεκταθείσης τῆς ἀκτίδος τῆς κυριαρχίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως καὶ ἐπὶ τὴν ἐπαρχίαν του μνημονεύσας ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἑθνικῆς ἐορτῆς τὸν βασιλέα καὶ ἀρνηθεὶς νὰ μνημονεύσῃ καθ' ἣν ἔλαβε διαταγὴν τὴν ἐπαναστατικὴν τριανδρίαν, ὑπέπεσε εἰς τὴν δυσμένειαν αὐτῆς καὶ τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ

ἔτους ἀπηλάνετο μετὰ τοῦ ἐπισκόπου του εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἐν τῇ Χαλκιδικῇ ἱερὰν μονὴν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας. Ἐν τῷ μεταξύ ληφθείσης ἀποφάσεως ὑπὸ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπως οἱ μὴ φίλα φρονούντες αὐτῇ μητροπολίται Κοζάνης, Δράμας καὶ Παραναξίας ἐκτοπισθῶσιν εἰς τὴν τοῦ Λειμῶνος μονὴν τῆς ἐπαρχίας Μηθύμνης Λέσβου καὶ ἀτονησάσης τῆς ἀποφάσεως ἔνεκα τῆς ἐντόνου διαμαρτυρίας τῶν ἱεραρχῶν διὰ τὰς ἐν χειμῶνι κακουχίας τῶν ἐπετράπη αὐτοῖς ἢ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Βριστὸλ τῆς Θεσσαλονίκης ἢ ἐν τῇ μονῇ Βλατάδων παραμονή. Ἐπελθούσης τῆς ἐν Ἀθήναις πολιτικῆς μεταβολῆς διὰ τῆς ἐξουρίας τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ δευτεροτόκου του υἱοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπερσχυσάσης τῆς ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἑλευθ. Βενιζέλου ὁ μητροπολίτης Φώτιος μετέβη ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Ἀθήνας. Προσκληθεὶς ὁμως ἐκεῖθεν ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐδρεύοντος τότε ἀρχιερατικοῦ συμβουλίου καὶ ἀρνηθεὶς νὰ προσέλθῃ ἔνεκα τοῦ γήρατός του ἀπηλάθθη εἰς τὴν μονὴν τῆς Σαλαμίνος. Τῇ 24ῃ Δεκεμβρίου 1917 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του δοθείσης αὐτῷ χάριτος· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀτυχῇ στρατιωτικὴν ἐν Σερβίῳ στάσιν τὸ ἐν Κοζάνῃ συστηθεὶς ἐκτακτὸν στρατοδικεῖον ὅπως δικάσῃ τοὺς στασιαστάς, κατεδίκασε καὶ τὸν ὑποπτον Φώτιον ἔνεκα τοῦ παρελθόντος του εἰς πενταετὴ ἐρικτην καὶ ἀπήλασεν αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον Αἴγινα. Τῷ 1920, ὁπότε τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα περιήγοντο νικηφόρα ἐν Θράκῃ μέχρι Τσατάλης καὶ τὸν ἄνω τοῦ Ἑβρου ποῦν καὶ ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐλπίζομένης τῆς ἐπιβολῆς τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν, ὁ μητροπολίτης Φώτιος διέτριβεν ἐν Ἀθήναις καὶ μετέσχε μεθ' ἀπάντων τῶν ἱεραρχῶν τῆς μεγάλης πλέον Ἑλλάδος τῆς πανδήμου ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς τῆς τελεσθείσης (14 Σεπτεμβρίου) ἐν τῷ σταδίῳ τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ νίκῃ τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τῆς κυβερνήσεως Βενιζέλου διὰ τῶν ἐκλογῶν τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ τὴν ἐπ' ἀνόδον τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου χορηγηθείσης γενικῆς ἀμνηστείας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἐκ τῆς τρίτης ἐξουρίας του. Ἀλλὰ μετὰ τὴν θλίβεράν ἡμῶν ἐθνικὴν συμφορὰν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ τὴν ἐπακολουθήσανσαν κατάργησιν τῆς βασιλείας ὁ γηραλέος πλέον μητροπολίτης πρὸς ἀποφυγὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου του παραίτησιν καὶ ἀντ' καιρῷ ὑπέβαλε τὴν κανονικὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου του παραίτησιν καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου ὁ ἀπὸ Μετρῶν κύριος Ἰωακείμ Ἀποστολίδης, ὅστις καὶ νῦν ποιμαίνει τὴν θεόσωστον ἐπαρχίαν Ἑορβίων καὶ Κοζάνης. Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1923 ὁ πρῶν Κοζάνης πλέον Φώτιος, ὁ τοσοῦτον ταλαιπωρηθεὶς κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ βίου του ἔτη,

ἀπῆλθεν εἰς τὴν νῆσον Αἴγινα, ὅπου τῇ 23ῃ Μαρτίου τοῦ 1924 ἀπεδήμωσε πρὸς Κύριον καὶ μετέστη εἰς τὰς αἰωνίας μονάς.

Ἡ ἱερὰ μητρόπολις καὶ ὁ δῆμος Κοζάνης ἐκτιμῶντες τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ἀγῶνας καὶ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ ἀειμνήστου ποιμενάρχου Φωτίου μετεκόμισαν ἐξ Αἰγίνης τὰ ἅγια του λείψανα καὶ ἐν πανδήμῳ συναγεμῶ καὶ τελετῇ ἔθαψαν αὐτὰ ἱεροπρεπῶς τῇ 4ῃ Ἀπριλίου τοῦ 1937 εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐν Κοζάνῃ μνημεῖον τῶν ἀοιδίμων ἀρχιερέων Σερβίων καὶ Κοζάνης εὐλογοῦντος τοῦ διαδόχου αὐτοῦ κυρίου Ἰωακείμ. Ὁ δὲ δῆμος, εἰς ὃν ὁ ἀείμνηστος ἐδωρήσατο τὴν ἐκ χιλίων καὶ πλέον τόμων πλουσίαν καὶ πολύτιμον βιβλιοθήκην του, (ἐν οἷς καὶ ἡ δυσεύρετος πολύτομος σειρά τῆς ἑλληνικῆς πατρολογίας τοῦ Migne), εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ὠνόμασε καὶ μίαν τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως **ὁδὸν μητροπολίτου Φωτίου**.

Ὁ μητροπολίτης Φώτιος δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων ἱεραρχικῶν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τύπων. Ἡ ἀνεξικακία καὶ ἐγκαρτέρησις, ἡ εὐσπλαχνία καὶ ἐλευθεριότης, ἡ ἐγκράτεια καὶ εἰρηνοποιήσις συνδυαζόμενα πρὸς τὴν ἔμφυτόν του εὐγλωττίαν καὶ πειθῶ, τὴν ζηλωτὴν του εὐρυμάθειαν, τὴν μεγαλοπρεπῆ του πρὸς πᾶν καλὸν ροπήν καὶ τὴν ἀδολογφιλογένειάν του ἀπετέλουν χαρακτηριστικὰ ἱεραρχικῆς μορφῆς ἐκ τῶν γλυκυτάτων καὶ συμπαθεστάτων ἅμα καὶ τούτου ἔνεκα ὄντως προσφιλοῦς καὶ σεβαστῆς τοῖς πᾶσιν.

Ὁ Φώτιος ἦτο συγκεχρονισμένος, οὕτως εἰπεῖν πρὸς τὴν ἐποχὴν μας ἱεράρχης. Ὡς ἱεροκῆρυξ δὲν ἐξέκλινε τῶν συγχρόνων του ἰδεῶν, τάσεων καὶ ἐθνικῶν ἀναγκῶν. Οἱ λόγοι του δὲν ἦσαν ἀναμασσήματα ἀνουςίων ἰδεῶν καὶ ὑποθηκῶν μὴ ἀνταποκρινομένων πλέον εἰς τὴν πραγματικὴν τοῦ κόσμου κατάστασιν. Οὗτοι διεκρίνοντο ἐπὶ ζωηρᾷ πρωτοτυπίᾳ καὶ πραγματικῷ συγχρονισμῷ. Καυτηριάζοντες τὰ σύγχρονα τῆς κοινωνίας καὶ τῆς φυλῆς μας ἐλαττώματα, — ἐν οἷς ὁ ἄκρατος ἐγωϊσμός, ἡ φιλοπρωτία καὶ αἱ κομματικαὶ ἔριδες καὶ διαστάσεις, — καὶ διδάσκοντες πρὸς ταῖς πατροπαράδοτοις καὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἐκπηγάζουσας ἀρετὰς ἦσαν ὑποδείγματα ἑναρμονισμοῦ κατὰ τὸ δυνατόν τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων πρὸς τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα καὶ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις καὶ ἀνάγκας. Ἐκ τούτου οὐ μόνον εὐαρέστως ἠκούοντο ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ ἐκάστου ἐκκλησιάσματος, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς καὶ κοινωνικῶς ἐπέδρων καὶ ἐπφοκδομοῦν.

Σύμφωνος δὲ πρὸς τὸ κήρυγμά του ἦτο καὶ ἡ πολιτεία αὐτοῦ ὡς ποιμενάρχου. Θρησκευτικῇ, κοινωνικῇ καὶ ἐθνικῇ δρᾶσις ἐπέστεφε πᾶσαν τὴν διακονίαν του. Καταδικάζων τὰς κομματικὰς ἐριδας καὶ διαστάσεις καὶ πιστεύων εἰς τὴν ἀνασύστασιν τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλεοῦς Βυ-

ζαντιακῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὴν πραγμάτων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐνότητος δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῇ οἰανδήποτε κατὰ τοῦ πολιτικοῦ καθεστῶτος ἐπανάστασιν καὶ ἐπὶ τῷ κηρύγματι αὐτῷ ὅτι αὕτη ἐγένετο πρὸς ἀποσώβησιν ἐπικειμένων κινδύνων ἢ συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἰδεωδῶν ἀγῶνος.

Δεῖγμα τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀφιλοκερδείας, ἀλλὰ καὶ τῆς δραστηριότητός του ἅμα δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ μνημονευθῇ τὸ ἀκόλουθον γεγονός κατὰ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ Ρεύματι ποιμαντορίαν αὐτοῦ, ὅπερ κατέστησεν αὐτὸν κατὰ τὰς ἀρχὰς ἡδὴ τοῦ σταδίου του δημοφιλέστατον ἐν ὅλῃ τῇ βασιλευσῇ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀλλογενέσι. Τῇ 7ῃ Ἰανουαρίου τοῦ 1878 ἀτμόπλοιο ἐλληνικὸν τοῦ Κεφαλληνῆς ἐμποροπλοιάρχου Καγκελάρη μετεκόμισεν ἐκ Βουλγαρίας εἰς μέγα Ρεῦμα 750 γυναικόπαιδα τῶν Βουλγάρων ἡμιθανῇ ἐκ τοῦ τρόμου τῶν τουρκικῶν σφαγῶν, τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης. Ὁ ἐπίσκοπος τότε Φώτιος βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ πλουτοῦ κατοίκου τῆς ἐνορίας του ἐμποροῦ Ἀντωνίου Σοιβατζόγλου ἐτοποθέτησεν ἅπαντα εἰς πέντε οἰκίας καὶ συλλέξας ἐνδύματα καὶ τροφίμα περιέθαλψε μετὰ πατρικῆς στοργῆς **ἐξ ἰδίων** καὶ ἐκ συνδρομῶν τῶν πτωχῶν ἐνοριτῶν τοῦ ἐπὶ 12 ὅλας ἡμέρας. Ἐκ τούτου ἐπεσπάσατο τὸν ἔλαινον τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἣτις προέτρεψε τοὺς ὁμογενεῖς πρὸς ἀνάληψιν τῆς διατροφῆς τῶν προσφύγων μέχρι τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν εἰς τὴν γενέτειράν των κλειομένης τῆς εἰρήνης. Τότε συνεστήθη ἐπιτροπία ἐκ τῶν μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Καλλινίκου, Νικαίας Σωφρονίου καὶ τοῦ Φωτίου Εἰρηνουπόλεως καὶ τῶν τραπεζιτῶν καὶ μεγαλεμπόρων Γ. Ζαρίφη, Γ. Ζαφειροπούλλου, Γ. Κορωνιοῦ, Π. Στεφάνοβικ καὶ Ἰ. Βαλσάμου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Γ. Ζαφειροπούλλου. Ἡ ἐπιτροπία αὕτη, ἥς τὸ δραστηριώτερον μέλος ἦτο ὁ ἐπίσκοπος Φώτιος ὡς ἀμέσως ἐνδιαφερόμενος ὑπὲρ τῶν προστατευομένων του, διετήρησε τοὺς πρόσφυγας ἐπὶ δεκατρεῖς ὅλους μῆνας καὶ ὅτε ἐκκλήθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Βουλγαρίας καὶ εἰρήνευσεν ἡ χώρα, ἐναύλωσε τὸ αὐτὸ ἀτμόπλοιο καὶ ἐφοδιάσασα ἕκαστον διὰ τροφίμων καὶ χρηματικοῦ βοηθήματος ἐξαπέστειλεν ὀπίσω εἰς Πύργον. Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς τῶν προσφύγων ἐν τῷ μεγάλῳ Ρεύματι ὁ Φώτιος διέσωσεν ἐκ βιαίας ἀλλαξοπιστίας 17 παρθένους, ὧν τὰς δύο καὶ ἀποκατέστησε προικίσας.

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ δ.φ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 3 Ἰανουαρίου 1938

Πηγαί: α) 'Αναμνήσεις και προσωπικαί τοῦ γράφοντος πληροφορίες παρὰ τοῦ βιογραφουμένου, ἀρχιερέοντος ἐν Φιλίππουπόλει.

β.) Σκαρλάτου Κωνσταντίνου, ἱατροῦ καὶ δημογέροντος Φιλ)πόλεως, Σκιαγραφία τῆς Α. Π. τοῦ Μητροπολίτου Φιλίππουπόλεως κ. κ. Φωτίου Μανιάτου, ἐν τῇ ἐφημ. Φιλ)πόλεως «Εἰδήσεις τοῦ Αἵμου» 5 Ἰουλίου 1904, ἀρ. 983.

γ.) Φωτίου Μανιάτου, ἀρχidiaκόνου, τοῦ μετέπειτα πατριάρχου Φωτίου Β', Βιογραφία τῆς Α.Σ. τοῦ μητροπολίτου Φιλίππουπόλεως κ. Φωτίου, αὐτόθι.

δ.) Πληροφορίαι παρὰ τοῦ γραφείου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης περὶ τῆς αὐτόθι δράσεως τοῦ βιογραφουμένου.

ε.) 'Αιωνόμου (Φωτίου Μανιάτου, ἀρχιμανδρίτου), Βουλγάων ἐνέργειαι πρὸς κατάλυσιν τοῦ κράτους τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας κτλ. Ἀθήναι, ἐτ. 1907.

ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΕΙΤΑ ΣΕΡ- ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ ΦΩΤΙΟΥ, ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΟΣΙΝ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑ- ΡΩΝ (1894) ΚΑΤΑΛΗΦΘΕΙΣΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΙΤΣΟΝΙΤΙΣΣΗΣ (ΒΑΤΣΚΟΒΟΥ) ¹⁾

I

Ἐπιστολὴ Φωτίου πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ
τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀποστασίας τοῦ ἀρχιμανδρί-
του Ἀκακίου ²⁾, ἐκλεγέντος ἡγουμένου τῆς μον-
ῆς, ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1894.

Ἀριθμ. 321.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ὡσεὶ μὴ ἤρκει ὁ ἀπηνῆς καθ' ἡμῶν διωγμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ ἡ

1) Ἐκ τῶν περισωθέντων ἀρχείων τῆς ἱερᾶς ἑλληνικῆς μητροπόλεως Φιλίπ-
πουπόλεως κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικῦ ὄχλου κατάληψιν καὶ λεηλασίαν αὐτῆς
τῇ 1906.

2) Ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος ἦτο Ἑλλήν Φιλίππουπολίτης ἔλκων τὴν κατα-
γωγὴν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπεφοίτησε τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς Φιλίππουπό-
λεως καὶ νέος ὢν ἐκάθη μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ τῆς Πετριτσονιτίσσης, εἰς τὴν ἀδελ-
φότητα τῆς ὁποίας δὲν ἐπαύσατο ἀνήκων καίπερ περιελθὼν διάφορα μέρη. Ὡς
διάκονος τοῦ μητροπολίτου Φιλίππουπόλεως Νεοφύτου διετέλεσε καὶ δημοδιδάσκα-
λος ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖς Ἀγίας Παρασκευῆς καὶ Δημ. Γκιουμουσγεργιάνη,
κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1883—1884 ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ἐν Καβακλῇ προαχθεὶς εἰς
ἀρχιμανδρίτην. Ἐν τῇ ἀπολυτηρίῳ γράμματι ἀπὸ 25 Ἰουνίου 1885 καὶ ὑπ' ἀριθ.
453 δοθέντι αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Νεοφύτου ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει του ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας
Καβακλῆ μεταξὺ ἄλλων ἦτο καὶ τόδε: «Πιστοποιοῖμεν ὅτι οὗτος (ὁ Ἀκάκιος)
καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ ἐπεδείξατο με-
τριοφροσύνην, βίον ἀρμόζοντα εἰς ἱερέα, ἄκραν τιμότητα καὶ ἐχεφροσύνην καὶ
ὅτι πάντοτε διεκρίθη ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἑαυτοῦ καθήκοντος». Εἰτα μέχρι τοῦ
πραξικοπήματός του διετέλεσε προεστὼς τῶν ἐν Φιλίππουπόλει ἐκκλησιῶν, τοῦ
ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ ὕστερον τοῦ ἀγ. Δημητρίου ἀπολαύων σεβασμοῦ παρὰ τῶν
ἐνοριτῶν του. Ἀπέθανεν ἐλεεινὸς ἐν τινὶ Βουλγαρικῇ μονῇ παρὰ τῇ Αἴμῳ περι-
πεσὼν εἰς ἀκατάσχετον μέθην ἐκ τύψεων συνειδήσεως ἐπὶ τῇ πράξει καὶ καθαιρέ-
σει του. Ἴδε πλείονα ἐν τῇ ἐκθέσει περὶ τῆς μονῆς Βατοκόβου τοῦ Μ. Βαλαβά-
νωφ, Θρηκτικὰ τόμ. IX, ἐτ. 1938, σελ. 154 σημ. 1.

ἀκάθεκτος αὐτῶν ὁρμὴ πρὸς ἀρπαγὴν καὶ λεηλασίαν τῶν ἡμετέρων ἱερῶν καὶ εκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν, παρεσχέθησαν αὐτοῖς πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ληστρικῶν αὐτῶν σκοπῶν καὶ βέλη ἐξ οἰκείων. Ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς ἐν Φιλιππουπόλει ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος μεταβάς εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοσκόβου τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, καθ' ἣν ἐν αὐτῇ τελεῖται ἐτησίως μικρὰ πανήγυρις, κατεργαδιούργησε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀδελφούς, κληρικούς τε καὶ λαϊκούς· τῇ τρίτῃ δὲ τῆς διακαινησίμου ἐξελέγη αὐτὸς ἡγούμενος. Φορέσας δὲ ἀλαζονικῶς τὸν ἀρχιερατικὸν μανδύαν καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν ἡγουμενικὴν ράβδον ἐξεφώνησεν ἐν τῷ ναῷ λόγον ἀνταρτικὸν κατὰ τῶν πατριαρχείων καὶ ἐπέβαλεν εἰς τοὺς μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς ὑπερτίαν τῆς μονῆς ὅρκον ὅτι θ' ἀντιστῶσι μέχρις αἵματος κατὰ παντός, ὃν ἤθελον ἀποστείλει ἐκεῖ τὰ πατριαρχεῖα ὡς ἐξαρχὸν ἢ ὡς ἡγούμενον· τῇ τετάρτῃ δὲ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος κατελθὼν εἰς τὸ ἐν Στενιμάχῳ μετόχιον τῆς μονῆς, εἰς τὸ ὁποῖον κατέφυγεν ἡ οἰκογένεια τοῦ ἡγουμένου, ἤρξατο νὰ παύῃ καὶ νὰ διορίζῃ ἐπιτρόπους, δικαίους καὶ ὑπαλλήλους ὡς κυριάρχης, καθὼς ἔλεγεν, εἰσελθὼν δὲ βίβλιν καὶ εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ εὐρίσκετο ἡ ρηθεῖσα οἰκογένεια, ἤρξατο νὰ ἐρευνᾷ τὰ ἐν αὐτῷ. Αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες μὴ γνωρίζουσαι τί ἐξήτει καὶ νομίσασαι ὅτι εἰσῆλθε πρὸς κακὸν σκοπὸν ἤρξαντο ἐκβάλλουσαι φωνὰς γοεράς· καὶ διὰ κωδωνοκρουσίας συνήχθησαν πάραυτα ἐκεῖ ὑπὲρ τοὺς χιλίους, διότι πρὸς στιγμὴν ἐνομίσθη ὅτι πυρπολεῖται τὸ μετόχιον, καὶ ἐξέβαλον τὸν τε Ἀκάκιον καὶ τὸν πρῶτον δικαῖον¹⁾ Ἀνθιμὸν κακοὺς κακῶς. Ὁ Ἀκάκιος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καίπερ κλινήρης κηρύσσει καὶ ἀπὸ τῆς κλινῆς αὐτοῦ ὅτι δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ οὐδενὸς μέσου, θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου, ὅπως ἀποσπάσῃ τὴν μονὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου καὶ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐξαρχίαν.

Φέρων ταῦτα μετὰ βαρυαλγούσης καρδίας εἰς γνῶσιν τῆς μ. ἐκκλησίας ἀπεκδέχομαι ἐναγωνίως διὰ τὸ σοβαρὸν τῆς ὑποθέσεως τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν Αὐτῆς καὶ διατελῶ κτλ.

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 22^α Ἀπριλίου 1894.

II

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 3 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα, δι' ἣς ἀγγέλλεται αὐτοῖς ὅτι ὑπέ-

1) Δικαῖος ἦτο ὁ τίτλος τοῦ ἐκ τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς διαχειριστοῦ (ἐπιτρόπου) τῆς περιουσίας καὶ τῶν κτημάτων τῆς μονῆς. Ἦτο ὁ δεῦτερος τῇ τάξει μετὰ τὸν ἡγούμενον.

βαλε τὸν ἀποστάτην κληρικὸν εἰς καθάίρεσιν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας ἅμα τῇ λήψει τῆς ὑπ' ἀρ. 2104 πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ἀριθ. 340

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κομισάμενοι τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 2104 πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν, καθ' ἣν ὑποβάλλεται εἰς τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ὁ ἀποστάτης κληρικὸς Ἀκάκιος, ἐχοροστάτησα εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεώς μου καὶ ἀνέγνω ὁ ἴδιος ἀπὸ τοῦ θρόνου τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἐπεμψα δὲ αὐτὴν δι' ἐπὶ τούτῳ ἱερέως πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς Στενιμάχου. Ταύτην δὲ ἀλγεῖν καὶ φοβερὰν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς πάντας ἡ δικαία αὕτη τῆς ἐκκλησίας ἀπόφασιν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ τολμηρὸς ἀποστάτης κατέφυγεν εἰς ἐμὲ δι' ἐπιστολῆς του, ἣν ἐπισυνάπτω ὧδε ἐν ἀντιγράφῳ, ζητῶν τῆς ἐκκλησίας τὸ ἔλεος.

Ἐνῷ δὲ οὕτως ἐφαίνετο ὅτι ἀπεσοβήθη πᾶς πρὸς ἀρπαγὴν τῆς μονῆς κίνδυνος, χθὲς τὸ μεσονύκτιον ὁ δήμαρχος τοῦ ὁμωνύμου χωρίου Βατοσκόβου εἰσελθὼν μετὰ χωροφυλάκων εἰς αὐτὴν καὶ κλείσας ἐπιμελῶς πάσας τὰς θύρας ἠνάγκασεν τοὺς ἐν αὐτῇ καὶ ὑπέγραψαν πρακτικὸν ἀγνώστου περιεχομένου. Πληροφορηθεὶς ταῦτα ἀμέσως ἐνήργησα ὅ,τι ἥδυνάμην. Ταῦτα ἐν βίβλιν διατελῶ δὲ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 3 Μαΐου 1894

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος.

III

Ἐπιστολὴ Φωτίου πρὸς τὸν τέως ἀρχιμανδρίτην Ἀκάκιον ἀπὸ 2 Μαΐου 1894 ἀγγέλλοντος αὐτῷ τὴν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐπιβολὴν αὐτῷ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ.

Ἀριθ. 341.

«Ἀκάκιε,

Ἡ μήτηρ ἡμῶν μεγάλη τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία συνεπέα τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ πατριαρχικῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Βατοσκόβου ἀσυγγνώστου τολμήματός σου ἐπέβαλέ σοι τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ, ὃν τέως ἔφερες, διὰ πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθμὸν 2104, ἣτις σήμερον ἀνεγνώσθη εἰς τὰς ἐκκλησίας Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου. Μετὰ θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας φέρων τοῦτο εἰς γνῶσίν σου διὰ τῆς παρουσίας εὐχομαι ἀπὸ ψυχῆς ὅπως δι' εὐλικρινεῶς καὶ δεδοκιμασμένης ἐν τῷ μέλλοντι μεταμελείας, ἐφ'

οἷς ἡμαρτες, μετριάσης ἢ καὶ τέλεον ἄρης ἐκ μέσου τὴν ἐσχάτην ταύτην πλὴν δικαίαν ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν καὶ μετατρέψης τὴν ἤδη βαρύνουσαν σε ταύτην πνευματικὴν τλαιπωρίαν εἰς χαράν, τὴν ὁποῖαν κατὰ τὸ ἀψευδὲς τοῦ Κυρίου λόγιον αἰσθάνονται ἐν οὐρανῷ οἱ ἄγγελοι ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἴθε!

Τῇ 2 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

IV

Ἐπιστολὴ ἀπὸ 4 Μαΐου 1894 τοῦ καθαιρεθέντος Ἀκακίου πρὸς τὸν Φώτιον αἰτοῦ μένου τοῦ ἔλεος καὶ τὴν συγχώρησιν τῆς μ. ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ἁμαρτήματί του.

«Πανιερώτατε Δέσποτα,

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκομισάμην τὴν ἀπὸ 2 ὁδεύοντος προσκυνητὴν μοῦ ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Πανιερότητας, δι' ἧς ἐκοινοποιεῖτό μοι ἡ ποινὴ, ἣν δικαίως ἐπέβαλέ μοι ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ μ. ἐκκλησία, τόσον τετάρηται ἡ ψυχὴ μου διὰ τὸ ὀλίσθημα, εἰς ὃ ἡ ἀπερισκεψία μου μ' ἔρριπεν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς ὥρας δὲν δύναμαι νὰ περισυλλέξω τὰς ἰδέας μου, ἵνα πρῶτον εὐχαριστήσω τὴν ὑμ. Πανιερότητα διὰ τὰς συμβουλὰς καὶ παρηγόρους λέξεις, ἃς εἶχεν ἡ εἰρημένη Αὐτῆς ἐπιστολή, εἴτα δὲ νὰ παρακλέσω θερμῶς καὶ εὐσεβάστως τὴν ὑμ. Πανιερότητα, ὅπως δεχθῇ νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς τὴν μ. ἐκκλησίαν, ἵνα ἕλεως γένηταί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ δεχομένη ἔναντι τῆς μεγάλης πληγῆς, ἣν ὥρυξεν ἐν τῇ πλευρᾷ τῆς ἡ ρομφαία τῆς ἀγνωσίας μου, τὰ ὀλίγα ταῦτα προερχόμενα ἐξ ἐλλεικρινῶς μετανοίας.

Τὸ πεπραγμένον μοι ἔχων ὑπ' ὄψιν, μεγάλη τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ὁ τάλας τρέμω τὴν δικαίαν σου ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ θαρρῶν εἰς τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγχνίας σου βοῶ σοι ὡς ὁ ἄσωτος υἱός: «ἡμαρτον εἰς σὲ μῆτερ, δέξαι με μετανοοῦντα καὶ ἐλέησόν με».

4 Μαΐου 1894

ὁ πλημμελής» Ἀκάκιος»

V

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 9 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ τῆς παλινφθίας τοῦ καθαιρεθέντος Ἀκακίου καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐπάρο-

χου Στενιμάχου ἀπαγορεύσεως τοῖς Ἑλλησιστῆς εἰς τὴν μονὴν εἰσόδου.

Ἀριθμ. 343

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ὁ καθαιρεθεὶς Ἀκάκιος, ὅστις πρὸ πέντε μόλις ἡμερῶν ἐφάνη δεῖξας μεταμέλειαν ἐφ' οἷς ἡμαρτεν, ὡς γνωστὸν τοῦτο τῇ ὑμ. Π. Παναγιότητι ἐκ τῆς πρὸς με ἀπὸ 4 ὁδεύοντος ἐπιστολῆς του, ἐπέστρεψε πάλιν ὡς «κύνων ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέγραμα» παραπεισθεὶς παρὰ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ αἰσχροῦ καὶ μεθύσου πρῶτον δικαίου Ἀνθίμου καὶ χθὲς ἐν καταστάσει μέθης περιήρχετο τὰ καπηλεῖα Στενιμάχου ὑβρίζων καὶ μητροπολίτην καὶ πατριάρχην καὶ ἀπειλῶν τοὺς ὁμογενεῖς τῆς πόλεως ἐκείνης. Ὁ δὲ ἔπαρχος Στενιμάχου ἐτοιχοκόλλησε προκηρύξεις καὶ διὰ κήρυκος εἰδοποίησε τοὺς Ἑλληνας ὅτι δὲν δικαιοῦνται πλέον τὸ παράπαν ν' ἀναμειγνύονται εἰς τὰ τῆς μονῆς Βατσκόβου ἐπ' ἀπειλῇ αὐστηρᾶς τιμωρίας. Ταῦτα ἐμήνυσε καὶ εἰς τὸν προσωρινῶς παρ' ἐμοῦ διορισθέντα ἡγούμενον ἀρχ. Ἀνθιμον, τὸν ὁποῖον σχεδὸν πολιορκοῦσιν ἐν τῷ μετοχίῳ εἰς δὲ τὴν μονήν, ἣν φυλάσσουν χωροφύλακες, οὐδενὶ Ἑλληνι ἐπιτρέπεται ἡ εἰσόδος. Ἄν δὲ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιῶν εἶπε προχθὲς πρὸς τὸν κ. Ἀ. Μαντοῖδην, πρὸς ὃν τηλεγραφικῶς ἔδωκα ἐντολὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἐκθέσῃ τὰ ἐν Στενιμάχῳ κατ' αὐτὰς λαμβάνοντα χώραν, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν κατάληψιν τῆς μονῆς, οὐδεμίαν δίδω πίστιν εἰς τὰ ὅσα λέγει, διότι ἀείποτε κατεδείχθη ἀναιδῶς ψευδόμενος καὶ προστατεύων ὡς συνήγορος αὐτῶν τοὺς ἀρπαγὰς τῶν ἡμετέρων καθιδρυμάτων.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος· διατελῶ δὲ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει 9 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

VI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 10 Μαΐου 1894 περὶ τῶν πρὸς τὸ νομαρχεῖον ἐνεργειῶν αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν τῇ μονῇ ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως.

Ἀριθμ. 344

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Χθὲς μετὰ πολύωρον ἐν τῇ μητροπόλει μου διύσκειν μετὰ τῆς ἐφοροδημογεροντίας ἀπέστειλα ἐκ μέρους μου εἰς τὸ νομαρχεῖον δύο ἔγγραφα καὶ διὰ μὲν τοῦ ἐνὸς ἐζήτην προστασίαν, ὅπως μεταβῶ μετὰ τῶν ἐφόρων τῆς μονῆς εἰς αὐτὴν καὶ διορθώσω τὰ ἐν αὐτῇ, ἅτινα ὡς ἐκ τῶν τελευταίων γεγονότων περιῆλθον εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, διὰ δὲ τοῦ

ἐτέρου ὅπως ἡ σεβ. κυβέρνησις διατάξει τὸν καθαιρεθέντα Ἀκάκιον ν' ἀπεκδυθῇ τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ ἔνδυμα. Σήμερον δὲ ἀπὸ πρωίας διστάχθη ἐκ Σοφίας ὁ Νομάρχης Φιλιππουπόλεως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν μητροπόλιν μου καὶ μὲ συμβουλευσῇ: «νὰ μὴ κινήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου μέχρι λύσεως τοῦ ζητήματος, διότι δὲν ἐγγυᾶται ἡ κυβέρνησις περὶ τῆς ζωῆς μου». Ὁ νομάρχης προσέθηκε καὶ ὅτι οἱ ἐν τῇ μονῇ ἀδελφοὶ ἐδήλωσαν ἐγγράφως εἰς τὸν Βούλγαρον μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως ὅτι τοῦντεῦθεν ἀναγωρίζουσιν ὡς πνευματικὴν αὐτῶν ἀρχὴν τὴν ἐξαρχίαν.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα, π. Δέσποτα, ἀγωνιζόμεθα, ὅσον ἀνθρωπίνως εἶναι δυνατόν, παρακαλοῦμεν δὲ θερμῶς, ὅπως καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἡμῶν κέντρον τὸ ἀπὸ μέρους αὐτοῦ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν καὶ ἐνεργήσῃ ταχέως καὶ δραστηρίως ὅπου δεῖ τὰ δέοντα, ὅπως μὴ εὗρεθῶμεν καὶ αὐθις πρὸ τετελεσμένου γεγονότος. Ἄνευ ἐτέρου διατελῶ κτλ.

10 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος».

VII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 19 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος τὴν ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν κώλυσιν τῆς μεταβάσεως εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἄρτι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπανελθόντος ἡγουμένου αὐτῆς ἀρχιμανδρίτου Μακαρίου.

Ἀριθμ. 346

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Τῇ γ' ὑπερμεσοῦντος ἐπανῆλθεν εἰς Φιλιπούπολιν ὁ ἡγούμενος τοῦ Βατσκόβου ἀρχμ. Μακάριος καὶ ἠνεγκέ μοι ἐπιστολὴν δι' ἧς ἡ ὑ. Θ. Π. συνοδικὴ διαγνώμῃ ἐδήλουν ὅτι ἀποστέλλεται καὶ αὐθις ὀπίσω ὡς τοιοῦτος. Ἀμέσως συνέστησα τῷ ἐπανελθόντι, ὅπως μεταβῇ εἰς Στενίμαχον πρὶν ἢ λάβωσιν γνῶσιν τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, καθ' ὅσον προέβλεπον ὅτι καὶ συνέβη. Ὄντως ὁ νομάρχης, πρὸς ὃν δυστυχῶς ἐναντίον τῶν συμβουλῶν μου μετέβη ὁ Μακάριος, ἐκώλυσεν αὐτὸν προσθεῖς ψευδόμενος ὅτι ἐκτὸς τοῦ πρὸ ἡμερῶν κανονικῶς κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς μονῆς ἐκλεγέντος ἡγουμένου Ἀκακίου καὶ αὐτὸς ὁ μητροπολίτης Φώτιος συνέστησεν ἕτερον ἡγούμενον, ἐννοῶν ὡς τοιοῦτον τὸν ἀρχμ. Ἀνθιμον, ὃν τῇ ὑμετέρᾳ ἐντολῇ διώρισα προσωρινὸν τῆς μονῆς διαχειριστήν. Ὅπως ἄρῳ ἐκ μέσου τὴν ἀντίστασιν τοῦ νομάρχου παραλαβὼν τὸν Μακάριον μετέβην εἰς τὸ νομαρχεῖον, ὅπου ὁ νομάρχης διὰ μυρίων ὑπεκφυγῶν καὶ σοφισμάτων προσεπάθει ν' ἀναβληθῇ ἡ μετάβασις τοῦ ἡγουμένου εἰς τὴν

μονὴν ἢ τὸ μετόχιον. Τὰς αὐτὰς ὑπεκφυγὰς καὶ τὰ αὐτὰ σοφίσματα ἐπανάλαβε μετὰ τὴν ἐκ τοῦ νομαρχείου ἀναχώρησίν μου καὶ γραπτῶς, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἐπισυνημμένῳ ὧδε ἐγγράφῳ του, ἄπερ ἐν πρὸς ἐν ἀναιρέσας ἀπέστειλα τὸν Μακάριον εἰς Στενίμαχον. Μόλις ὅμως ἡ φέρουσα αὐτὸν ἄμαξα ἐθεάθη ἀπὸ μακρόθεν, ὁ ἐπαρχος μετὰ χωροφυλάκων σπεύσας ἀπέπεμψεν αὐτὸν διὰ τρόπου καὶ ὕβρεων βαναστοτάτων.

Ἐκ τοῦ πλησίον βλέποντες τὰ πράγματα καὶ γνωρίζοντες ἐκ πείρας τοὺς καταχθονίους σκοποὺς καὶ τὰ σατανικὰ τεχνάσματα τῶν Βουλγάρων πρὸς ἀρπαγὴν τῶν ἡμετέρων καθιδρυμάτων ἐν Βουλγαρίᾳ αἰσθανόμεθα, π. Δέσποτα, ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα οὐδὲν πλέον δυνάμεθα νὰ πράξωμεν πρὸς διάσωσιν τῆς κινδυνευούσης μονῆς, καθ' ὅσον μάλιστα ἐξέρχεται ἡ ὑπόθεσις καὶ τῆς ἡμετέρας δικαιοδοσίας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως εὐρίσκονται ἐν ἐκρύμῳ καταστάσει διὰ τὸ ζήτημα τῶν βερατιῶν, καθ' ἃ ἐμπιστευτικῶς μοι εἶπεν ὁ ἐνταῦθα πρόξενος τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν τὸ κυρίαρχον τῆς μονῆς Πατριαρχεῖον ἐνεργήσῃ παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ τὰ δέοντα δραστηρίως, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ ἡγεμόνος θὰ ὑποχωρήσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον.

Ταῦτα διὰ σήμερον διατελῶ δὲ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 19ῃ Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

VIII

Ἀνακοίνωσις Φωτίου ἀπὸ 20 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ τῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι «Φιλιππούπολις» ἀναιρέσεως τῶν ἐν τῇ ἐφημ. Σβομποδᾷ Σοφίας καταχωρισθέντων τῇ 16 Μαΐου περὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ γενομένων.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ Σβομποδᾷ Σοφίας τῆς 16ης Μαΐου:

«Ἐλάβομεν ἐκ Στενίμαχου τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Στενίμαχος 15 Μαΐου 1894

Πρὸς τοὺς κ. κ. ὑπουργοὺς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν καὶ τὴν σύνταξιν τῆς Σβομποδᾶς εἰς Σοφίαν.

Ἡ ἀδελφότης τῶν μοναχῶν τῆς ἐν Βατσκόβῳ μονῆς τῆς Παναγίας συγκληθεῖσα διὰ τὴν προθυμίαν τῆς σ. Κυβερνήσεως τοῦ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τοῦ Γραικικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὴν υπεράσπισιν τῶν δικαίων τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν, δικαίων καθιερωθέντων ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς, γονυκλινεῖς ἐκφράζομεν τὰ αἰσθήματα ἡμῶν ὡς πιστῶν ὑπηκόων καὶ παρακαλοῦμεν αὐτήν, ὅπως τάχιστα ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ἡμῶν γενομένην τῇ 3ῃ τρέχοντος. Ἡ ἀδελφότης θέλει δέεσθαι νυχθημερὸν τῷ Ὑψίστῳ ὑπὲρ μακροημερεύσεως καὶ δόξης τῆς Α. Β. Ὑψ. τοῦ ἡγεμόνου ὑπὸ τὸ σκήπτρον τοῦ ὁποίου θὰ δοξάζεται τὸ βουλγαρικὸν ἔθνος.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος καὶ ἑτεροι δώδεκα ὑπογραφαί.

Φαίνεται, ἐπιλέγει ἡ «Σβομποδά», ὅτι ἐκ τῆς ἐκφρασθείσης ταύτης ἐπιθυμίας τῶν Πατέρων τοῦ νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἐξαρχίας, τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον, ὡς γράφουσιν αἱ ἐφημερίδες Κωνσταντινουπόλεως ἐκήρυξε τὸ ἀνάθεμα κατὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου». Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1866 φύλλῳ τῆς «Φιλιππουπόλεως» λαμπρῶς ἀναιρεῖται ἡ «Σβομποδά» διὰ τοῦ ἐξῆς ἀκαταμαχίτου:

«Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν τῆς Σβομποδάς ἀντιπαροηροῦμεν ὅτι τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον καθήρεσε τὸν Ἀκάκιον πολλὰς ἡμέρας προτοῦ νὰ προσέλθῃ οὗτος εἰς τὴν Ἐξαρχίαν, διότι ἀσυστόλως παρέβη τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατεπάτησε τὰ ἱερὰ αὐτῆς θέσμια. Ὁ Ἀκάκιος ἀπεπειράθη νὰ ἐκλεγῇ παρανόμως ἡγούμενος τῇ 19 Ἀπριλίου, ἡ δὲ καθαίρεσις αὐτοῦ ἐγένετο τῇ 24 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἥτοι δώδεκα ὅλας ἡμέρας πρὶν ἢ ἀναγνωρίσῃ τὴν Ἐξαρχίαν, διότι τοῦτο ἔπραξε τῇ 3ῃ Μαΐου, ὁπότε καὶ ἀνεγνωρίσθη ἡγούμενος, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τηλεγραφήματος. Ἐκτὸς τούτου καὶ ἑτέρα ἀπόδειξις ὅτι ὁ Ἀκάκιος αὐτὸς μέχρι τῆς 5ης Μαΐου ἀνέγνωριζε τὸ Πατριαρχεῖον, ἔστω καὶ ἡ ἐπιστολή του ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4 Μαΐου πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Μ. Φιλιππουπόλεως κ. Φώτιον, δι' ἧς διὰ κοπετῶν καὶ θρήνων ἐπικαλεῖται ἔλεος καὶ συγχώρησιν διὰ τὸ ἀνόμημα, ὅπερ διέπραξεν».

Ἡ αὕτη ἐφημερίς «Φιλιππούπολις» ἐξακολουθεῖ τὰς κρίσεις αὐτῆς περὶ τῆς ἀρπαγῆς τῆς μονῆς. «Δὲν εἶναι, γράφει, πλέον ζητήμα ὅτι ἡ Μονὴ αὕτη κατελήφθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, καὶ ὅτι μόνον οἱ ἀφελεῖς δύνανται νὰ ἐλπίσωσι τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς· ὁ καθηρημένος Ἀκάκιος, ἀναγνωρίσας τὴν Ἐξαρχίαν ἀνεγνωρίσθη ἡγούμενος αὐτῆς, τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐπίσης ἀναγνωρισάντων τὴν Ἐξαρχίαν καλογήρων, καὶ ἐπειδὴ καὶ Ἀκάκιος καὶ καλόγηροι ἀνεγνώρισαν τὴν Ἐξαρχίαν, ἀνεγνώρισε καὶ αὕτη ἐν τῇ σειρᾷ της, ὅτι ἡ μονὴ εἶναι κτήμα της ἀναφαίρετον· ὅλας δ' αὐτὰς τὰς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεις τὰς ἀνεγνώρισε καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ υπόθεσις ἐτελείωσεν....

Ἐν μόνον ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ ἱστορίᾳ δὲν ἐνοήσαμεν, τοῦτο δὲ εἶναι

αἱ ἐπίσημοι τῆς Κυβερνήσεως διαβεβαιώσεις, ὅτι οὐδεὶς σκέπτεται περὶ ἀφαιρέσεως τῆς Μονῆς ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Πατριαρχείων, καὶ τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα, ὅτι ἐδόθησαν διαταγαὶ νὰ παρακληθῇ αὐστηρῶς πᾶσα ἀνάμειξις εἰς τὰ τῆς Μονῆς ξένων καὶ λαϊκῶν. Ὅλα ταῦτα ἦσαν καθ' ἡμᾶς περιττά, ἀφοῦ διὰ χωροφυλάκων ἐγκαθιδρύθη ὡς ἡγούμενος ὁ καθηρημένος Ἀκάκιος, καὶ ἀφοῦ διὰ χωροφυλάκων ἐκωλύθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μονὴν ὁ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διωρισμένος ἡγούμενος ἀρχιμ. Μακάριος, ἦσαν ὅλα περιττά, διότι μήτε κανένα ἔπεισαν μήτε ἀπηγγέλθησαν, ἵνα πείσωσι τινα. Πρὸ πολλοῦ ἦτο γνωστὸν, ὅτι ἡ Μονὴ θὰ κατελαμβάνετο καὶ ὅτι οἱ καλόγηροι καὶ οἱ δικαῖοι καὶ οἱ ἀρχοντάρχηδες καὶ οἱ Ἀκάκιοι μὲ τὰ πρακτικά των, μὲ τὰ τυπικά των καὶ τὰς ἀναγνωρίσεις των θὰ ἐχορηγείμενον ὡς ψιμυμύθιον, διὰ νὰ φανῇ εὐπροσώποτερον τὸ ἐγχείρημα. Τὸ ψιμυμύθιον εἶναι.... Ὁ ἔχων τὸ θάρρος τοῦ χρώματός του οὐδέποτε φέρεται ψιμυμύθιον».

Ἐφημερίς «Φιλιππούπολις» 20 Μαΐου 1894

IX

Ἀντίγραφα τῶν πρὸς τὸν Μητρο. Φ/λεως Φώτιον ἀναφορῶν τοῦ ἱερομονάχου Γερασίμου καὶ Γαβριήλ τῆς μονῆς.

Πανιερώτατε

Ὁ εὐσεβάστως ὑποφαινόμενος διατελὼν ἐπὶ εἴκοσι περίπου ἡμέρας περιορισμένος ἐν τῇ ἱερᾷ Μ. Βατσκόβου μάτην ἐζήτησα ἐπανειλημμένως τὴν ἄδειαν νὰ κατέλθω εἰς Στενίμαχον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀνειψίας μου, πνεύσεως τὰ λοιπὰ καὶ ἀποθανούσης ἐσχάτως. Σήμερον δ' ἔμαθον ὅτι ἐν τῇ ἐν Σοφίᾳ ἐκδιδομένῃ «Σφοβοδᾶ» ἐδημοσιεύθη ἔγγραφον τῶν Ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου, δι' οὗ οἱ Ἀδελφοὶ οὗτοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπίσης τινὲς ἀποβληθέντες τῆς Μονῆς πρότερον, ἑτεροὶ δὲ οὐδέποτε ὑπάρξαντες τοιοῦτοι, εὐχαριστοῦντες τῇ Βουλγαρικῇ Κυβερνήσει διὰ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τῶν Πατριαρχείων, παρακαλοῦσιν αὐτήν νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ ταχύτερον τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκλογὴν. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ ἔγγραφῳ τούτῳ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐμὴ ὑπογραφή, διακηρύττω διὰ τῆς παρουσίας μου, ὅτι ἐβιάσθην νὰ ὑπογράψω ἔγγραφον βουλγαριστὶ γεγραμμένον, οὕτινος τὸ περιεχόμενον μοι ἦτο ἄγνωστον, μὲ διεβεβαίωσαν δὲ ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπρόκειτο νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀντιμισθία ἐκάστου τῶν Ἀδελφῶν. Φοβούμενος ἐν τούτοις δόλον τινα εἶπον ὅτι ὡς μόνην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἀναγνωρίζω τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον· εἰ δὲ ἐν τῷ ἔγγραφῳ τούτῳ ἔγινετο λόγος περὶ ἀναγνωρίσεως ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, θέλω ἀποσύρει τὴν ὑπογραφὴν μου. Ταῦτα ἀνακοινῶν τῇ Ὑ. Πανιερό-

τητι παρακαλῶ νὰ εὐδοκήσητε καὶ πέμψητε ἀντίγραφον τῆς παρούσης μου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σ. Ὑπουργείον.

Ἐπικαλούμενος δὲ τὰς εὐχὰς τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος κτλ.

Ἐν Στενιμάχῳ τῇ 27 Μαΐου 1894

Γεράσιμος ἱερομόναχος

Πανιερώτατε

Ὁ εὐσεβῶς ὑποφαινόμενος ἔμαθον μετ' ἀπορίας ὅτι ἐν ἐγγράφῳ τῶν Ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοκόβου, δι' οὗ εὐχαριστοῦντες τῇ Βουλ. Κυβερνήσει διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν ἀπὸ τῶν Πατριαρχείων παρακαλοῦσι τὴν ταχύτεραν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου Ἀκακίου παρ' αὐτῶν, ὑπάρχει καὶ ἡ ἐμὴ ὑπογραφή. Δύναμαι, Π., ν' ἀποδείξω ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὐρισκόμην ἐν Στενιμάχῳ νοσηλευόμενος διὰ πηλγᾶς, ἣς ἔλαβον παρὰ τινων ὑπαλλήλων τῆς Μονῆς. Ὅθεν διὰ τῆς παρουσίας μου διακηρύττω, ὅτι ἡ ὑπογραφή μου ἐν τῷ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἐγγράφῳ εἶνε πλαστή, καὶ ὅτι ὡς μόνην ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν ἀναγνώριζω τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον. Ταῦτα δηλοποιῶν τῇ Υ. Σεβ. παρακαλῶ νὰ διαβιβάσητε ἀντίγραφον τῆς παρουσίας μου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. Σ. ὑπουργεῖον.

Ἐπικαλούμενος κτ.

Ἐν Στενιμάχῳ τῇ 27 Μαΐου 1894.

ἱερομόναχος Γαβριήλ

Ἀντίγραφα τῶν δύο τούτων πρὸς τὸν Φιλιππουπόλεως ἀναφορῶν αὐτῶν ἔστειλαν πρὸς δημοσίευσιν καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα «ἡ Φιλιππούπολις», ἥτις καταχωρίσασα αὐτὰς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1869 φύλλον αὐτῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31 Μαΐου 1894, προέταξεν αὐτῶν τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Α. Π. ὁ σεβαστὸς ἡμῶν Μητροπολίτης κ. Φώτιος ἀφίκετο προχθές, Κυριακὴν, ἐκ Σοφίας, ἐνθα εἶχε μεταβῆ, ὅπως συγκαθῇ τοὺς νέους ὑπουργοὺς ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτῶν. Ἡ Α. Π. ἔτυχεν ἀκροάσεως καὶ παρὰ τῇ Α. Β. Ὑψηλότῃ τῷ ἡγεμόνι Φερδινάνδῳ, ὑποδεκτὴ γενομένη μετὰ πολλῆς εὐμενείας παρὰ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος. Κατὰ τὰς συνεντεύξεις αὐτῆς μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Στοῖλφ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ κ. Γ. Νάτσεβιτς, ὡς καὶ κατὰ τὴν παρὰ τῷ ἡγεμόνι ἀκρόασίν Της, ἡ Α. Π. μεταξὺ τῶν ἄλλων ζητημάτων ἠψατο καὶ τοῦ περὶ τῆς Μονῆς Βατοκόβου ζητήματος, ἔλαβε δὲ ρητὰς διαβεβαιώσεις παρὰ τῶν κ. κ. ὑπουργῶν, μὴ ἀρνησάμενων τὰς δικαίας αἰτήσεις τῆς Α. Π., ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος θὰ ἐπέλθῃ προσεχῶς, καθ' ὃν τρόπον ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον καὶ ἡ νομιμότης.

Λαμβάνοντες ὑπὸ σημείωσιν τὰς διακηρύξεις ταύτας τῶν κ. κ. ὑπουργῶν φρονοῦμεν, ὅτι ὀφείλομεν νὰ παρασχωμεν τὴν δέουσαν εἰς αὐτὰς πίστιν. Εἶνε γνωστὸν, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ Βατοκόβου ὑπεκινήθη ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ πρῶην ὑπουργείου διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' οὗ ὁ πρῶην πρωθυπουργὸς ὑπεκίνησε τὸ ζήτημα τῶν βερατίων. Ἀμφότερα εἰσὶ ζητήματα συναφῆ, ἔχοντα αἰτίαν φαινομενικῶς ἐθνικὴν, πραγματικῶς δὲ κομματικὴν. Τὸ κόμμα ἐκλονίζετο, ἡ δὲ ἀγχίνοια τοῦ πρῶην πρωθυπουργοῦ συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε διὰ μέσων, ἅτινα δὲν εἰσὶν ἄγνωστα ὅπου δεῖ, τὸ ζήτημα τῶν βερατίων, καὶ προσεκάλεσε τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ πάταγον τῶν συλλαλητηρίων, καὶ Μακεδονικῶν διαδηλώσεων ὅπως, εἰ δυνατόν, ἀναστείλῃ τὸν ἐπαπειλοῦντα αὐτὸν κίνδυνον τῆς πτώσεως. Τὸ λαμπρὸν ὅμως τοῦτο πυροτέχνημα, μεθ' ὅλον τὸ μεσουρανήσαν φωτοβόλον πατάγημά του, δὲν ἐπέφερε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα. Ἡ ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν βερατίων προσγενομένη ἐθνικὴ ὠφέλεια τῷ Βουλγαρισμῷ δὲν ἐκρ'θη τοιαύτη, ὥστε χάριν αὐτῆς νὰ παραταθῇ ἡ διάρκεια τοῦ τέως κυβερνητικοῦ συστήματος. Ἡ Μακεδονία μένει πάντοτε τουρκικὴ, ἡ δὲ κατάκτησις αὐτῆς οὐδαμῶς θὰ ἐπιτευχθῇ ἐκ τῆς προσθήκης τῶν δύο ἀρχιερέων. Ταῦτα κατενόηθησαν, ἐσταθμίσθησαν καὶ ἐπακριβῶς ἐξετιμήθησαν, καὶ ἡ πτώσις ἐπῆλθε ραγδαία, ἀκατάσχετος, μόνα δὲ θύματα κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὑπῆρξαν οἱ Τοῦρκοι, οἵτινες σήμερον κελιχνοῦντες βλέπουσιν, ὅτι λεληθότως ἐγέναντο ὄργανα τῶν κομματικῶν ἀναγκῶν τοῦ πρῶην πρωθυπουργοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς δι' αὐτοὺς ὠφελείας, καὶ μετὰ πολλῶν ἴσως ζημιῶν. Δι' ὃν λοιπὸν σκοπὸν ὁ κ. Σταμπολῶφ ἐνήργησε τὸ ζήτημα τῶν βερατίων, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ οἱ ἐν Φιλιππουπόλει καὶ Στενιμάχῳ ὁπαδοί του ἤγειραν τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς Βατοκόβου. Ἡ κατάληψις τῆς Μονῆς ταύτης θὰ ἐχρησίμευε πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιτοπίου γοήτρου τοῦ κόμματος καὶ ἔξαρσιν τῶν πατριωτικῶν δῆθεν ἐνεργειῶν του. Πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν τεχνήντως τὴν μωρότητα τοῦ Ἀκακίου, τὴν ἀτασθαλίαν τοῦ Ἀνθίμου, τὴν ἀμάθειαν ἀφελῶν καλογήρων, οὓς ἔπεισαν νὰ ὑπογράψουν τὸ γνωστὸν ἐγγράφον, δι' οὗ διεκήρυξαν, ὅτι ἀναγνωρίζουσι δῆθεν τὴν Ἐξαρχίαν, παραγμίσαντες αὐτὸ διὰ τῶν ὑπογραφῶν ὑπηρετῶν καὶ ξυλόκων τῆς Μονῆς, ἐν οἷς καὶ ἐν παιδίον ἐνδεκαετὲς μόλις τὴν ἡλικίαν, καὶ παραστήσαντες ὅλους αὐτοὺς ὡς Πατέρας καὶ μέλη τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος..... Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀνοσίων τούτων μέσων, ὅπως πείσωσι τοὺς ἀπλοῦς πατέρας νὰ ὑπογράψωσι τὸ ἐγγράφον ἐκεῖνο, οὗ τὸ περιεχόμενον δὲν ἡννούνουν οὗτοι, ὡς ἀγνοοῦντες τὴν Βουλγαρικὴν, διεβεβαίωσαν αὐτοὺς ὅτι ἦτο ἀπλοῦν ἐγγράφον αἰτήσεως πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀντιμισθίας ἐκάστου τῶν ἀδελφῶν, καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδὲ κἀν λόγος γίνεται περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς Ἐξαρχίας. Τὸ ἀτιμότερον ὅμως πάντων εἶναι ὅτι ἐπὶ α-

στο γράφησαν την υπογραφήν του πατρὸς Γαβριήλ, ἀπουσιάζοντος ἐκ τῆς Μονῆς, καὶ νοσηλευομένου ἐν Στενιμάχῳ, καθ' ἣν ἡμέραν ὑπεγράφετο τὸ ἔγγραφον. Αἱ παρὰ πόδας ἐπιστολαὶ δύο ἱερομονάχων, Γερασίμου καὶ Γαβριήλ, περιγράφουσι πάντα τὰ ἐπαίσχυντα μέσα, ἅτινα μετεχειρίσθησαν διὰ τοῦ ὄγκου τῆς ἐξουσίας, διὰ τῶν χωροφυλάκων, διὰ τοῦ δημάρχου τοῦ χωρίου Βατσκόβου, πρωτοστατοῦντος ἐν πᾶσι τοῦ πρό τινων ἡμερῶν ἀπολυθέντος τῆς ὑπηρεσίας ἐπαρχοῦ Στενιμάχου..... Τὴν παρατάσιν τοιαύτης σκανδαλώδους καταστάσεως δὲν θέλει βεβαίως ἀνεχθῆ ἡ νέα κυβέρνησις, ἣτις ἀπεχθάνεται τὰ ἐκνομα καὶ ποταπὰ μέσα, καὶ ἣτις γινώσκει ἐπακριβῶς τὸν κομματικὸν σκοπὸν, ὅστις ἐπεδιώκετο διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς μονῆς ταύτης. Ἡ κυβέρνησις γινώσκουσα ὅτι ἡ μονὴ αὕτη ἀνῆκει ἀπὸ δέκα ἡδὴ αἰώνων (τ. ἔ. ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς) εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅτι ἡ ἀναφαίρετος ἀπὸ τοῦ Πατριαρχοῦ κατοχὴ αὐτῆς εἶναι ἀνεγνωρισμένη καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου, δι' οὗ ἰδρύθη ἡ 'Εξαρχία, ὅτι οὐδεὶς ἕτερος ἐκτὸς τούτων δικαιοῦται νὰ διεκδικήσῃ δικαίωμά τι ἐπ' αὐτῆς ἢ ἀνάμειν εἰς τὰ τῆς διοικήσεώς της, ὅτι οἱ ἐν αὐτῇ σήμερον ἐγκαθιδρυθέντες ὡς ἡγούμενοι καὶ διαχειρισταὶ καὶ ἰδιοκτῆται ἦσαν ἀναιδεῖς ἄρπαγες, ὁφείλει νὰ σαρώσῃ πάντας αὐτοὺς ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου ἰδρύματος καὶ νὰ παραδώσῃ τοῦτο εἰς τὸν Α. Π. τὸν Μητρ. Φιλιππουπόλεως ἐκπροσωποῦντα ἐνταῦθα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ νομιμότης καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ τοῦτο ὁφείλει νὰ πράξῃ ἡ κυβέρνησις ἄνευ ἀπωλείας χρόνου, ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ἐνδοιασμῶν».

† Ο Φιλιππουπόλεως Φώτιος

X

'Αναφορὰ Φωτίου ἀπὸ 28 Μαΐου 1894 πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν 'Εξωτερικῶν καὶ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν κ. Γ. Νάτσεβιτς, ἐκθέτοντος τὰ ἐν τῇ μονῇ συμβάντα ἀπὸ τοῦ πραξικοπήματος καὶ αἵτουμένου δικαιοσύνην.

'Αρθ. 345.

Τῇ Α. Ε. τῷ ὑπουργῷ τῶν 'Εξωτερικῶν καὶ 'Εκκλησιαστικῶν κ. Γ. Νάτσεβιτς.

'Εξοχώτατε,

Μετὰ πολλῆς θλίψεως λαμβάνω ἀνὰ χεῖρας τὸν κάλαμον, ἵνα ἐκθέσω τῇ Υ. Ε. τὰ ἐξῆς: ἀπὸ μηνὸς ἡδὴ ὁ ἐπαρχος Στενιμάχου κ. Ζαγκόρμονῃ κειμένου καὶ τινων ἄλλων Βουλγάρων, θέλοντες νὰ πωλήσωσιν ἐκ-

δουλεύσεις εἰς τὴν τέως κυβέρνησιν δι' ὅλους ἀτομικὰ αὐτῶν συμφέροντα, διανοήθησαν νὰ περισπάσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ Κοινοῦ, ἐξηρεθισμένον κατὰ τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, καὶ πρὸς τοῦτο ἔκριναν συντελεστικὸν ν' ἀρπάσωσι τὴν Πατρ. μονὴν τοῦ Βατσκόβου. Συνεννοηθέντες δὲ μετὰ τοῦ πρῶην Δικαίου αὐτῆς διακόνου 'Ανθίμου, ὅστις ἀπὸ δύο καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἐξεδιώχθη τοῦ Καταστήματος ἕνεκα καταχρήσεων καὶ τῆς αἰσχρᾶς αὐτοῦ διαγωγῆς, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὰ γνωστὰ ἀνὰ τὴν Βουλγὰρίαν εἰκονικὰ ὁμολογὰ 80.000 φράγκων χρυσῶν, προέβησαν εἰς τὸ ἐξῆς πραξικόπημα: Μεταβάντος εἰς Κων]λιν τοῦ κανονικοῦ τῆς Μονῆς ἡγουμένου κ. Μακαρίου δι' ὑποθέσεις αὐτῆς τῇ Τρίτῃ τῆς Διακαιησίμου, 19η 'Απριλίου, ὁ Δικαίος 'Ανθιμος παραλαβὼν τὸν ἱερατεύοντα τέως ἐν τῇ ἐν Φιλιππουπόλει ἱερῷ Ναῷ τοῦ 'Αγίου Δημητρίου ἀρχιμανδρίτην 'Ακάκιον, ἀνθρώπον ματαιόδοξον, καὶ μετ' αὐτοῦ μεταβάς εἰς τὴν Μονήν, καὶ δόλω καὶ βίᾳ παραπείσας τοὺς ἐν αὐτῇ, ἀνηγόρευσαν αὐτόν, παρανόμως, ἡγούμενον. Τῇ ἐπαύριον ὅμως μόλις ἐγνώσθη τὸ τόλμημα τοῦτο τοῦ 'Ανθίμου καὶ 'Ακακίου καὶ ὁ λαὸς ἀθρόως καὶ αὐθορμήτως μεταβάς εἰς τὸ ἐν Στενιμάχῳ Μετόχιον τῆς ἰδίας Μονῆς, ἐνθα τὴν νύκτα εἶχον καταφύγει ἀμφοτέροι, ὅτε 'Ανθιμος καὶ ὁ 'Ακάκιος, ἐξεδήλωσε τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτοῦ καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἔξω, τὸ δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπέβαλε τὸν κυρίως αἴτιον ὅλων τούτων τῶν ταραχῶν 'Ακάκιον εἰς τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως τοῦ τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ, ὃν τέως ἔφερε. Ταῦτα πάντα ἐγνώρισα ἐγκαίρως εἰς τὰς ἐν Φιλιππουπόλει τοπικὰς 'Αρχάς, πλὴν ἐνῷ μέχρ' ἐτῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ ἐπαρχος Στενιμάχου ἐνήργει ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστω καὶ διὰ τρίτων προσώπων, αἵφνης ῥίψας τὸ προσωπεῖον, ἤρξατο ἐνεργῶν φανερώς καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μονὴν τὸν δήμαρχον τοῦ ὁμωνύμου χωρίου Βατσκόβου μετὰ καὶ τινων χωρικῶν καὶ ἱκανῶν χωροφυλάκων, οἵτινες, κλείσαντες τὰς θύρας τῆς Μονῆς, ἠνάγκασαν τοὺς ἐν αὐτῇ μοναχοὺς τε καὶ λαϊκοὺς νὰ ὑπογράψωσι πρακτικὸν ἀγνώστου αὐτοῖς περιεχομένου. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ αὐτοὶ ἀνθρώποι παραπείσαντες καὶ τὸν ἡδὴ μετανοήσαντα καὶ ζητήσαντα ἐγγράφως συγγνώμην δι' ὅσα ἔπραξεν 'Ακάκιον, μετήνεγκον εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐγκαθίδρυσαν αὐτόν ἡγούμενον, χωρὶς νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ἦτο καθηρημένος παρὰ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ 'Αρχῆς. Ταῦτα πάντα ἐγνώρισα ἐγκαίρως εἰς τὸν νομάρχην Φιλιππουπόλεως κ. Τίσσεφ, ὅστις ἐνήργει νομίμως, καθόσον ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ζητήματος διέταξε τηλεγραφικῶς καὶ τὸν ἐπάρχον Στενιμάχου, ὅπως μὴ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ τῆς Μονῆς, ὡς ὑπαγομένης ταύτης ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. 'Επειδὴ ὅμως ἔβλεπον ἐγώ, ὅτι μεθ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τοῦ κ. νομάρχου καὶ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ περὶ τῆς μὴ ἀναμίξεως αὐτοῦ, ὁ κ. ἐπαρχος ἔδιδεν εἰς

τοὺς σφετεριστὰς πραγματικὴν προστασίαν, ἐξήτησα δι' ἐγγράφου μου ὑπ' ἀριθμὸν 328 καὶ ἡμερομηνίαν 3 Μαΐου, ἵνα μοι δοθῇ ἀσφάλεια καὶ μεταβῶ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Μονὴν καὶ διευθετήσω τὰ κατ' αὐτήν. Ἀπρόντος τότε εἰς Σοφίαν τοῦ κ. νομάρχου, ὁ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ νομάρχου διευθυντὴς κ. Σαράνωφ, ἐλθὼν κατ' ἐντολὴν εἰς τὴν Μητροπολὶν μου, ἐκοίνωσέ μοι ὅτι τὸ ὑπουργεῖον μὲ συμβουλευεῖ νὰ μὴ μεταβῶ εἰς τὴν Μονήν, διότι δὲν δύναται νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς ἐμῆς ἀσφαλείας, ἐπικρατοῦντος, δηθὲν, ἐκεῖ μεγάλου ἐρεθισμοῦ καὶ ἐνῶ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπῆρχεν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐπανῆλθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ κανονικὸς τῆς Μονῆς ἡγούμενος κ. Μακάριος, πρὸς ὃν ἐπίσης ἐσυστήθη, ἵνα μὴ καὶ οὗτος μεταβῇ εἰς τὴν Μονήν. Ἀφοῦ δὲ ὁ κ. νομάρχης, ἐπανελθὼν ἐκ Σοφίας, ἐπανέλαβεν ὅπως μῆτε ἐγὼ μεταβῶ εἰς τὴν μονὴν ἐν τῷ νομαρχεῖῳ, μετὰ τὴν ἐκείθεν ἀναχώρησίν μου ἀπέστειλέ μοι καὶ ἐγγράφον ὑπ' ἀριθμὸν 4.588 καὶ 10 Μαΐου, ἐν ᾧ ἔλεγεν ὅτι: «Ἡ Ἀδελφότης τῆς Μονῆς Βατοκόβου ἀπηρνήθη τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀνεγνώρισε δι' ἐπὶ τούτῳ δηλώσεως τὴν τῆς Ἐξαρχίας, καὶ ὅτι μέχρι τῆς λήψεως ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργείου περὶ τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μονῆς, ἡ εἰς αὐτὴν μετάβασις τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου εἶναι πρόωρος καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς Ἀδελφότητος καὶ τῶν κατοίκων Στενιμάχου». Πρὸς ταῦτα ἀπήντησα ὅτι οὐδεμία μοναστηριακὴ Ἀδελφότης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ τὰ κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν μιᾶς μονῆς καὶ μάλιστα σταυροπηγιακῆς, ὡς ἡ προκειμένη, καὶ νὰ μεταβῇ αὐτὴν εἰς ἐτέραν δικαιοδοσίαν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ.

Ἐλπίζων ὅτι ἡ νῦν κυβέρνησις πατρικῶς λαμβάνουσα ταῦτα ὑπ' ὄψιν καὶ ὡς πρόγραμμα ἔχουσα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δικαιοσύνης καὶ νομιμότητος ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ πρὸς ἀρπαγὴν ξένης περιουσίας σχεδίου, τοῦ ἀρξαμένου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ πεπτωκότος συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐντὸς τετραετίας ὑπεστήριξε καὶ ἐκύρωσε τὴν ἀρπαγὴν πέντε ὑπὸ τὴν πνευματικὴν μοι δικαιοδοσίαν ἐκκλησιῶν, καὶ τριῶν σχολείων μετὰ τῶν προσοδοφόρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ θὰ διατάξῃ εἰς τὰς ἐν Στενιμάχῳ Ἀρχὰς νὰ παύσωσιν ἀναμειγνύμεναι εἰς τὰ τῆς Μονῆς καὶ ὑποστηρίζουσαι ἀνθρώπους καθηρημένους καὶ σφετεριστὰς ἀλλοτρίων περιουσιῶν, παρὰσχῶσι δὲ πᾶσαν ὑποστήριξιν εἰς τὸν κανονικὸν καὶ νόμιμον τῆς ἐν λογῇ Μονῆς ἡγούμενον, ὁσιώτατον ἀρχιμανδρίτην Μακάριον, ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἡγουμενικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, διατελῶ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 28 Μαΐου 1894.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 30 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀνακοινοῦντος αὐτοῖς τὰ τῆς μεταβάσεώς του εἰς Σοφίαν καὶ τὰς ἐνεργείας του παρὰ τε τῷ ἡγεμόνι καὶ τοῖς ὑπουργοῖς πρὸς ἐπάνοδον τῆς μονῆς εἰς τὸ πρῶτον καθεστῶς.

Ἀρθ. 348

«Παναγιώτατε Δέσποτα»

Ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ προσοχὴ τῶν Πατριαρχείων διατελεῖ ἐστραμένη εἰς τὸ φλογερὸν τῆς ἡμέρας ζήτημα τῶν βερατίων, καὶ φοβούμενοι μήπως εὐρεθῶμεν πρὸς τετελεσμένου γεγονότος διὰ τῆς μεταβάσεως εἰς τὸ Βάτοκον τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου, ὅστις ἀνεγνώρισε τὴν Ἐξαρχίαν, κατ' ἀπόφασιν ληφθεῖσαν ἐν ἐκτάκτῳ συνεδρίῳ μετέβην μεθ' ἐνὸς ἐφόρου τῆς Μονῆς εἰς Σοφίαν παρὰ τε τῷ ἡγεμόνι καὶ παρὰ τοῖς ὑπουργοῖς, καὶ ἐκθέσαντες τὰ κατὰ τὴν Μονήν, ἐξητήσαμεν τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς εἰς τὸ πρῶτον καθεστῶς. Καὶ ὁ ἡγεμὼν δὲ καὶ οἱ ὑπουργοὶ ἐξήτησαν ἡμερῶν τινα προθεσίαν, ὅπως μελετήσωσι τὸ ζήτημα, ὅπερ ἀγνοοῦσι, καὶ ἐξήτησαν παρ' ἡμῶν λεπτομερῆ ἐκθεσιν, ἣς ἐπισυνάπτω ὧδε τὸ πρωτόγραφον, ἔδωκαν δὲ ἡμῖν καλὰς ἐλπίδας καὶ ὑποσχέσεις, πλην σκληρὰ πέντε ὧρων ἐτῶν πείρα μὲ κατέστησε δύσπιστον. Πόσας ὑποσχέσεις τοιαύτας καὶ λόγους τιμῆς δὲν μοι ἔδωκεν ὁ τῶς πρωθυπουργὸς κ. Σ. Σταμπόλωφ διὰ τὰ ἀρπαγέντα ἐν Χασκόβφ δύο σχολεῖα καὶ τὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν μάλιστα μοι ἔγραψεν ἐπισήμως νὰ στείλω καὶ ἱερέα, καὶ ὅμως ὁ ἴδιος Σταμπόλωφ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐδήλωσέ μοι ἄνευ συστολῆς καὶ ἀπεριφράστως ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὅπου μετέβην, ὅτι «πρὸς χάριν τῶν ἐν Χασκόβφ Ἑλλήνων, ὧν, ὡς εἶπεν, ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιον» δὲν θὰ δυσσεβίσῃ τοὺς πολιτικούς αὐτοῦ φίλους, διότι ἔχει τὴν ἀνάγκην των».

Διὰ τοὺς λόγους τούτους δέον, ὅπως τὸ Πατριαρχεῖον μὴ βασίζεται εἰς μόνους τὰς ἐνεργείας ἡμῶν ἐνταῦθα, ἀλλ' ὡς κυρίαρχον τῆς Μονῆς, ἐνεργήσῃ δραστηρίως τὰ δέοντα, εἰμὶ δὲ σχεδὸν βέβαιος, ἔξ ὅσων μοι εἶπε πρὸ ἡμερῶν ὁ ἐν Φιλιππουπόλει πρόξενος τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἐν Σοφίᾳ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ὑψ. Πύλης Νεμπὶλ Βέης, ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν θὰ τολμήσῃ ν' ἀρνηθῇ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλιν νὰ λύσῃ ὑπὲρ τῶν Πατριαρχείων τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς, φοβουμένη μὴ δυσσεβίσῃ τὴν Πύλιν, ἐνῶ ὑπάρχει ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῶν βερατίων· διατελῶ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 30 Μαΐου 1894.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος αὐτοῖς τὴν ἀποστολὴν τοῦ αἰτουμένου τυπικοῦ τῆς μονῆς καὶ τὴν πρὸς τὸν ὑπουργὸν δευτέρας συμπληρωματικῆς ἀναφορᾶς περὶ τῆς μονῆς.

Ἀρθ. 349 «Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐλαβον ἐγκαίρως τὴν ἀπὸ 27 παρελθόντος ἐπιστολήν, δι' ἧς ἡ ὑμετέρα Θ. Παναγιότης ἐδήλου μοι ὅτι ἐγένοντο παρὰ τῇ Πύλῃ αἱ δέουσαι ἐνέργειαι πρὸς ἐπάνοδον τῆς Μονῆς εἰς τὸ πρῶν καθεστῶς, ἐξήτει δὲ ἀντίγραφον τοῦ τυπικοῦ αὐτῆς. Τὸ ζητούμενον τοῦτο ἀντίγραφον ἀποστέλλω τῇ ὑ. θ. Π. σήμερον διὰ τοῦ κομιστοῦ τῆς παρούσης, γνωρίζω δὲ εὐσεβάστως Αὐτῇ, ὅτι δῆθεν πρωτότυπον τοῦ Τυπικοῦ τούτου, ὅπερ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἀναχωρῶν ὁ τέως Φιλιππουπόλεως κ. Γρηγόριος, δὲν εἶναι ἔργον, ὡς οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς μονῆς θέλουσι, τοῦ κτιτορος, ἀλλὰ μισελληνικόν τι σημεῖωμα μοναχοῦ τινος, ἵσως Ἰβήρος, τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅστις τίς οἶδε τί μερμηρίζων κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ἔγραψε, νομίσας ἐν ἀφελείᾳ του ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ καταργησῇ τὴν κυριαρχίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῆς Μονῆς, καὶ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐν αὐτῇ Ἀδελφῶν.

Σήμερον ἀποστέλλω εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἕτερον ἔγγραφον, συμπληροῦν τὸ προηγούμενόν μου, ὑπ' ἀθρ. 345, ἐπισυνάπτω δὲ εἰς αὐτὸ καὶ ἀντίγραφα τῶν δύο πρὸς με ἀναφορῶν δύο ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, Γερασίου καὶ Γαβριὴλ τῶν ἱερομονάχων, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἄκυροί τὴν ἐν τῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἀναφορᾷ τῶν ἀδελφῶν ὑπογραφὴν αὐτοῦ, ὡς βία καὶ ἀπάτῃ ληφθεῖσαν, ὁ δὲ δεύτερος κηρύσσει αὐτὴν πλαστήν. Ὅλων τούτων ἐπισυνάπτω ὡς ἀντίγραφα, γνωρίζων τῇ ὑ. θ. Π. ὅτι ὁ μὲν Μακάριος διαμένει ἐν τῷ Μετοχίῳ, ὁ δὲ ἀρχιμανδρίτης Ἀνθιμος κατ' ἐντολήν μου ἐπέστρεψε πλέον εἰς Φιλιπούπολιν. Ταῦτα κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 2 Ἰουνίου 1894

† «Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XIII

Δευτέρα ἀναφορὰ Φωτίου ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1894 πρὸς τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν συμπληρωματικῆ τῆς πρώτης.

Ἀρθ. 348

«Κύριε ὑπουργέ,

Ἐπιστρέψας ἐκ Σοφίας εὗρον ἐν τῇ Μητροπόλει μου δύο ἐπιστολάς ἴσων ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατσκόβου, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος, ἱερομόναχος Γεράσιμος διαμαρτύρεται καὶ ἄκυροί τὴν ὑπογραφὴν του ὡς δόλω καὶ βία ληφθεῖσαν, ὁ δὲ δεύτερος ἱερομόναχος Γαβριὴλ δηλοῖ, ὅτι ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ εἶναι πλαστή, ἄτε ἀπουσιάζοντος αὐτοῦ ἐκ τῆς Μονῆς, ὅτε ἐστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ εὐχαριστήριον τηλεγράφημα, φέρον δέκα-τρεις ὑπογραφὰς δῆθεν μελῶν ἀπάντων τῆς Ἀδελφότητος τῆς εἰρημένης Μονῆς καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ἀπὸ 16 Μαΐου φύλλον τῆς ἐφημερίδος «Σβομποδά». Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὕτη ἡ περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς Ἐξαρχίας αἰτήσις θέλει φέρει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὰς αὐτὰς ὑπογραφάς, διὰ τοῦτο ἐπισυναπτῶν ὧδε, ἐν μεταφράσει, ταύτας τὰς ἐπιστολάς τῶν δύο ἱερομονάχων κατὰ τὴν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος ἐκφρασθεῖσαν μοι ἐπιθυμίαν, δίδωμι Αὐτῇ τὰς ἐπομένας συμπληρωματικὰς πληροφορίας. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐπαναλαμβάνω νὰ δηλώσω, ὅτι ἀναμφερσίτως εἶναι ὅλως ἄκυροι παντὸς εἶδους ἀναφοραὶ καὶ αἰτήσεις ὑπογεγραμμέναι παρ' ἀδελφῶν οἰασδήποτε μονῆς σκοποῦσαι τὴν τῆς μονῆς ἀφαίρεσιν ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας πνευματικῆς τινος ἐξουσίας καὶ προσάρτησιν αὐτῆς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἄλλης Ἀρχῆς πνευματικῆς, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον μάλιστα πρόκειται περὶ Μονῆς σταυροπηγιακῆς, ὡς ἡ τοῦ Βατσκόβου ἐπὶ δέκα αἰῶνας ἦν καὶ αὐτὸ τὸ φερμάνιον τῆς 8 Ζελκαδὲ 1290 ἔθεσεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Πρὸς τούτοις δὲ τὸ ὑπὸ 13 δῆθεν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος Βατσκόβου ὑπογραφὴν ἔγγραφον εἶναι ἔτι μᾶλλον ἄκυρον καὶ διὰ τὰς ἀκολουθούσας αἰτίας: ἐκ τῶν δεκατριῶν ὑπογραψάντων αὐτὸ πέντε μόνον, ὁ Γεράσιμος, ὁ Γαβριὴλ, ὁ Γρηγόριος, ὁ Γεδεὼν καὶ ὁ γ. Ἰωάννης εἶχον τὸ δικαίωμα ὑπογραφῆς ὡς πραγματικὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ διάκονος Ἀνθιμος ἀπὸ δύο ἑτῶν καὶ ἐπέκεινα ἐξεδιώχθη τῆς Μονῆς διὰ τὰς καταχρήσεις του καὶ ἰδίᾳ τὰ γνωστὰ εἰκονικὰ ὁμολογὰ 80.000 φράγκων χρυσῶν ἐπίσης οἱ μοναχοὶ Κύριλλος καὶ Μελέτιος ἀπὸ ἑτῶν πολλῶν ἐξεδιώχθησαν τῆς Μονῆς διὰ τὴν κακὴν αὐτῶν καὶ ὅτι αἰσχρὰν διαγωγὴν, καὶ προσήλθον ὡς ἀδελφοὶ εἰς τὸ Βουλγαρικὸν μοναστήριον Ἀραπόβου, ἀναγνωρίσαντες τὴν Ἐξαρχίαν οἱ ἄλλοι πάλιν τέσσαρες: ὁ Μιχαήλ, ὁ Πέτρος Ἀθανάσωφ, ὁ Ἀπόστολος Μάνδη καὶ ὁ Χρῆστος Κωσταντίνωφ εἶναι δοῦλοι λαϊκοὶ καὶ ὡς τοιοῦτοι ἔστειρημένοι τῆς ιδιότητος ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, ὁ δὲ Ἀκάκιος ὡς καθηρημένος, καὶ αὐτὸς ὑπάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν τεσσάρων τούτων λαϊκῶν: Δὲν θεωρῶ περιττὸν νὰ προσθέσω ἔτι, ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος, τὰ ζῶντα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Μονῆς Βατσκόβου, ἀφαιρέ-

σει τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου, καὶ τῶν ἐκδιαχθέντων Ἀνθίμου, Μελετίου καὶ Κυρίλλου, εἶναι 13 τὰ ἑξῆς: ὁ τέως ἡγούμενος Κωνστάντιος, ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος, οἱ ἱερομόναχοι Βενέδικτος, Γαβριήλ, Γεράσιμος, Γρηγόριος, Δανιήλ, Παρθένιος καὶ Σωφρόνιος, οἱ διάκονοι Μακάριος καὶ Χ'. Ἰωάννης-Ἰωακείμ, καὶ οἱ μοναχοὶ Βασίλειος καὶ Γεδεὼν καὶ ἕξ αὐτῶν πάλιν, ἀφαιρέσει τῶν ἱερομονάχων Γερασίου καὶ Γαβριήλ διὰ τὰς προμνημονευθείσας καὶ περιστατωμένως ἐκτεθείσας αἰτίας ἐν ταῖς ἐπισυνημέναις ἐπιστολαῖς αὐτῶν, μένουν μόνον τρεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, οἵτινες ὡς καὶ οἱ ἄλλοι, ὑπέγραψαν διὰ δόλου καὶ βίας, εἶναι δὲ ἔτοιμοι ν' ἀποσύρῳσι καὶ ἀκυρώσωσι τὰς ὑπογραφάς των, ἀρκεῖ ν' ἀφελῶσιν ἐλευθέροι.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων βλέπετε, κ. ὑπουργέ, ὅποια καὶ ὅποσα μέσα παράνομα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν παρ' ἀνθρώπων καθηρημένων καὶ ἀποβλήτων τῆς Μονῆς, οἵτινες δυστυχῶς, τῇ βοήθειᾳ καὶ προστασίᾳ τοῦ πρώην ἐπάρχου Στενιμάχου Ζαγκόρσκη καὶ τινων ἀέργων Βουλγάρων πρὸς ἱκανοποίησιν ἀτομικῶν παθῶν καὶ συμφερόντων παρουσιασθέντες ὑπὸ τὸ πρόσχημα πατριωτισμοῦ ἐτόλμησαν νὰ βάλῳσι χεῖρα ἐπὶ τῆς Μονῆς ἀνηκούσης εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἐκθέτων τ' ἀνωτέρω πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκτεθέντων ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 345 διὰ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἐπιστολῇ μου ἐπαναλαμβάνω, κ. ὑπουργέ, τὴν παράκλησίν μου, ὅπως δώσητε τὸ ταχύτερον τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς νομίμου τάξεως, ὡς τοιαύτη ὑπῆρχε προηγουμένως, ἐν τῇ πατριαρχικῇ ταύτῃ Μονῇ, ἣτις οὕτως ἀδίκως διαταράχθη τελευταίως παρὰ τῶν ὡς ἄνω σφετεριστῶν, ζητούντων νὰ πωλήσωσι πατριωτισμὸν διὰ τῆς ἀρπαγῆς ξένης ιδιοκτησίας, διατελῶ κτλ.

Τῇ 2 Ἰουνίου 1894.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XIV

Τακτὲριον τῶν πατριαρχείων ἀπὸ μηνὸς Μαΐου 1894 πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως περὶ τῆς καταληφθείσης ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς κυβερνήσεως μονῆς.

*Αριθ. Π. 2,673

Τῇ

Α. Ἐξοχότητι τῷ ὑπουργῷ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων

Ἐξοχώτατε,

Ἐκ γραμμάτων τοῦ Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως μετὰ λύπης

πληροφοροῦμαι ὅτι ἐν τῷ διαστήματι τῆς ὀλιγομέρου ἐκ τῆς παρὰ τὴν Στενιμάχον Μονῆς τοῦ Βατσκόβου ἀπουσίας τοῦ ἀπὸ διετίας ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διωρισμένου καὶ ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ἀνεγνωρισμένου ἡγουμένου αὐτῆς κ. Μακαρίου προσκληθέντος, ἔνεκα λόγων ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἐνταῦθα, ἡ βουλγαρικὴ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν κατάληψιν τῆς Μονῆς διορίσασα μὲν ὡς ἡγούμενον αὐτῆς Ἀκάκιόν τινα, ἔνεκα λόγων θρησκευτικῶν προηγουμένως καθαιρεθέντα κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου, τὸν δὲ τακτικὸν αὐτῆς ἡγούμενον, τὸν εἰρημένον Μακάριον, ἐπανελθόντα πρό τινων ἡμερῶν ἔκεισε, μὴ ἐπιτρέψασα αὐστηρῶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Μονήν, ἣν ἐπὶ τούτῳ διατηρεῖ αὐστηρῶς ὑπὸ στρατιωτικὴν φρουράν, εἰς δὲ τὸν Μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως, ποιήσαντα παραστάσεις ἔνεκα τοῦ πραξικοπήματος τούτου, δηλώσασα ὅτι προέβη εἰς τὸ διάβημα τοῦτο δῆθεν, διότι οἱ ἐν αὐτῇ εὐρισκόμενοι Πατέρες, ἀποκηρύξαντες τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον καὶ ἀναγνωρίσαντες τὴν Ἐξαρχίαν, προέβησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ εἰρημένου Ἀκακίου.

Ἐξοχώτατε, ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ εἶναι ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνων τῶν Μονῶν, αἵτινες γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα: Σταυροπηγιακαί, εἶναι καθαρὰ καὶ ἀναφαίρετος ιδιοκτησία τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου, καὶ εἰς τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τῶν ὁποίων οὐδενὶ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους ἐπιτρέπεται ἡ ἐλαχίστη ἐπέμβασις· ὡς τοιοῦτον δὲ τὸ ἐν λόγῳ μοναστήριον ἀφείθη ρητῶς καὶ ὀνομαστικῶς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ ὑψηλοῦ φερμανίου τῆς 8 Ζολκαδὲ 1290, ὅπερ συνήθως ἐπικαλοῦνται οἱ ὅμοιοι εἰς τὸν Ἐκκλ. Δίκαιον, τὸ διέπον τὰ τοιαῦτα ἱερὰ καθιδρύματα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ εἰρημένον ὑψηλὸν φερμάνιον. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν δήλωσιν τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, ὅτι προέβη εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, διότι οἱ ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ Πατέρες ἀποκηρύξαντες τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ἀναγνωρίσαντες τὴν Β. Ἐξαρχίαν ἐξελέξαντο τὸν εἰρημένον Ἀκάκιον, μὴ ἐξετάζων ἂν οἱ Πατέρες οὗτοι ἔκουσιν ἢ ὑπείκοντες εἰς βίαν προέβησαν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν ταύτην τῆς εἰρημένης Ἐξαρχίας, καὶ κατὰ πόσον οἱ περὶ τὴν Ἐξαρχίαν, καλοῦντες ἑαυτοὺς Ὀρθοδόξους, ἠδύναντο νὰ διορίσωσιν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ὡς ἡγούμενον ἄνθρωπον, ὅστις κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους τῆς Ὀρθοδοξίας καθιέρωθῃ ὑπὸ τῆς νομίμου αὐτοῦ Ἀρχῆς, παρατηρῶ ὅτι μῆτε ἡ δήλωσις αὕτη δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πράξιν ταύτην τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ αὕτη κατ' ἀρχὴν δὲν ἐδικαιούτο, ὡς εἴρηται, ν' ἀναμειχθῇ εἰς τὴν ἐν λόγῳ Μονήν, ὡς οὖσαν ιδιοκτησίαν τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου, καὶ ὅτι ἔπρεπε τοὺς Πατέρας τούτους, δηλώσαντας ὅτι τούντεῦθεν ἀναγνωρίζουσιν τὴν Ἐξαρχίαν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἄλλην

μονήν, ἀνήκουσαν τῇ Ἐξαρχίᾳ καὶ οὐχὶ αὐθαιρέτως νὰ καταλάβῃ μονήν ἀνήκουσαν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ μοναχοὺς. Διὰ ταῦτα, ἐπειδὴ τὸ διάβημα τοῦτο τῆς Βουλγ. Κυβερνήσεως οὐδαμῶς δικαιολογούμενον ἀποτελεῖ μίαν ἔτι προφανῆ καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου, παρακαλῶ θερμῶς τὴν Ὑ. Ἐξοχότητα καὶ δι' αὐτῆς τὴν Σεβ. Αυτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν τοῦ φιλοδικαίου ὑμῶν ἄνακτος, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν αἰγίδα καὶ προστασίαν τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ἀναφαίρετα τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου δίκαια, ἵνα λαβοῦσα ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν τὸ πραξικόπημα τοῦτο εὐαρεστηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ συντόμως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὰ δέοντα, ὅπως ἀποδοθῇ μὲν εἰς τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον ἡ αὐθαιρέτως καταληφθεῖσα αὕτη Μονὴ μετὰ τοῦ ἐν Στενιμάχῳ ἑξαρτήματος αὐτῆς καὶ ἐκκλησίας, δηλαδὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καὶ ἀποκατασταθῇ ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ ὁ κανονικὸς αὐτῆς ἡγούμενος Μακάριος, τεθῇ δὲ ἰσχυρὸς πλέον φραγμὸς εἰς τὴν ἀπὸ τινος συστηματικὴν ταύτην αὐτόθι καταπολέμησιν τῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· διατελῶ κτλ.

ἐν μηνὶ Μαΐῳ αῶφδ'.

XV

Ἀρθρον τῆς ἐφημερίδος «Φιλιππούπολις»
τῆς 23 Ἰουνίου 1894 περὶ τῆς καταστάσεως
τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

«Μὰς ἐρωτῶσιν εἰς τί σημεῖον εὐρίσκεται τὸ ζήτημα τῆς μονῆς Βατσκόβου. Ὑπὸ ἀφηρημένην, ὑπὸ θεωρητικὴν ἔννοιαν εὐρίσκεται εἰς καλὸν σημεῖον. Πᾶσαι αἱ ἐκ Σοφίας εἰδήσεις καὶ ἐπίσημοι καὶ ἡμιεπίσημοι καὶ ἰδιωτικαὶ διαπιστοῦσιν ὅτι θὰ ἱκανοποιηθῇ προσεχῶς, λίαν προσεχῶς μάλιστα, τὸ δίκαιον, θὰ ἀποδοθῇ δηλονότι ἡ μονὴ εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Πάντες οἱ νῦν ὑπουργοὶ φαίνονται κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς γνώμης, ὅτι αἱ ἀρπαγαὶ τῶν ἑλληνικῶν μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν κατ' οὐδὲν δύνανται νὰ ὦσιν ὠφέλιμοι τοῖς Βουλγάροις, ὅτι τὰ ποταπὰ ταῦτα ἐγχειρήματα παραβλάπτουσι τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους, ὅπερ ἔχει πάντα τὰ μέσα, ὅπως ἀνεγείρῃ ἰδίους ναοὺς καὶ μοναστήρια καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἰδιοποιῇται δι' ἀρπαγῆς τοιαῦτα, καὶ πάντες οὐδαμῶς διστάζουσι ν' ἀνομολογήσωσιν, ὅτι μηδὲ κἂν ἐσκέψαντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μονῆς ταύτης ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Πατριαρχείων, ἢν ἀφαίρεσαν μόνοι οἱ θέλοντες νὰ ψαρεύσωσι εἰς θολὰ νερὰ ψευδοπατριῶται ἀναβιβάζουσιν εἰς ἐθνικὸν βουλγαρικὸν ζήτημα.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν λοιπὸν ταύτην τὴν ἐξόχως ἀκαδημαϊκὴν τὸ ζήτημα, ὡς εἴπομεν, εὐρίσκεται εἰς καλὸν σημεῖον. Ὑπὸ τὴν πραγματικὴν ὅμως ἔποψιν τὸ ζήτημα παραδόξως πως δὲν προυχώρησεν εἰς τὴν λύσιν του οὐδὲ κατὰ ἓν βῆμα. Ὁ καθηρημένος Ἀκάκιος πρὸς γενικὸν σκάνδαλον διὰ πάντα ὁρθόδοξον μένει ἡγουμενεύων ἐν τῇ μονῇ καὶ μετὰ τοῦ συνεταίρου του Ἀνθίμου οὐ μόνον διασπαθίζουσι τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν περικοσίαν τῆς, ἀλλὰ καὶ περιέρχονται τὰς ἐν Φιλιππουπόλει Τραπεζὰς ζητοῦντες δάνεια εἰς βάρος αὐτῆς, διαδίδοντες ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀνεγνωρισμένοι διαχειρισταὶ τῆς Μονῆς καὶ ὅτι πάνθ' ὅσα πράττουσι τὰ πράττουσι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς κυβερνήσεως.

Αὕτη εἶναι ἡ κατάστασις, ἀρίστη θεωρητικῶς, πράγματι ὅμως κακὴ καὶ ψυχρὴ. Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐπιταθῇ ἐπὶ πλέον. Ἀφοῦ οἱ νῦν κυβερνῶντες τὴν Βουλγαρίαν ἔχουσι σταθερὰν ἀπόφασιν ν' ἀποδώσωσι δικαιοσύνην, ἀφοῦ δὲν ἀνέχονται τὴν ἀρπαγὴν τῆς μονῆς καὶ θεωροῦσι τὰ τοιαῦτα ἐγχειρήματα ποταπὰ καὶ ἀναξιοπρεπῆ, διατὶ παρατείνουσι τὸ ζήτημα; Ἡμεῖς δὲν βλέπομεν, τί συμφέρον δύναται νὰ ἔχῃ ἡ κυβερνήσις ἐκ τῆς παρατάσεως ταύτης. Θὰ συνέφερεν εἰς τὴν κυβερνήσιν ἡ παράτασις, ἐὰν εἶχεν ἀποκρύφους βλέψεις ἐπὶ τῆς κατοχῆς τῆς μονῆς. Ἀλλὰ τοῦτο ἀποκρούεται, καὶ ὅταν ἀποκρούεται, φρονούμεν ὅτι ζημιοὶ ἡ κυβερνήσις τὸ γόητρον αὐτῆς συντελοῦσα διὰ τῆς ἀναποφασιστικότητος αὐτῆς εἰς τὴν διαιώνισιν θρησκευτικοῦ σκανδάλου ἥτις ἀφεύκτως θὰ ἔχῃ οὐχὶ εὐαρέστους συνεπείας. Βεβαίως ἡ κυβερνήσις μήτε τὰς γελοίας ἀπειλὰς τῶν γνωστῶν αὐτῇ ψευδοπατριωτῶν φοβεῖται, μήτε τρέφει βαθὺν σεβασμὸν εἰς τὴν γενειάδα τοῦ πρῶτον πατρὸς Ἀκακίου. Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ἀναποφασίστου τούτου τῆς κυβερνήσεως ἐπωφελοῦνται οἱ ἀντίπαλοι αὐτῆς διαδίδοντες, ὅτι αὕτη κατανοοῦσα δῆθεν τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἐν τῷ τόπῳ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ πράξῃ ὅ,τι ὑπόσχεται καὶ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ!

Πιστεύομεν ὅτι ἡ κυβερνήσις κηδομένη τοῦ γόητρον αὐτῆς θέλει ἐπισπεύσει τὴν λύσιν τοῦ σκανδαλώδους τούτου ζητήματος, διατάσσουσα τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ καθηρημένου καὶ ἀποβλήτου τῆς ἱερωσύνης Ἀκακίου καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διωρισμένου κανονικοῦ ἡγουμένου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ καταδείξῃ, ὅτι ἔχει τὴν ἰσχὺν νὰ ἱκανοποιῇ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν νομιμότητα καὶ θὰ ἐπιβάλλῃ σεβασμὸν πρὸς ἑαυτὴν εἰς τοὺς ἀνὰ τὴν περιφέρειαν Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου ἀντιπάλους τῆς».

XVI

Ἐγγραφον ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1894 τοῦ ἐν
Σοφίᾳ Ἑλλήνος πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν ὑπουργ-

γόντων ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος περὶ ἀποφάσεως τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως πρὸς τελειωτικὴν διακανόνισιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἀριθμ.

Ἐν Σοφίᾳ τῇ 24 Ἰουνίου 1894

Κύριε ὑπουργέ.

Συνέχειαν ποιούμενος εἰς τὸ ἀπὸ 17^{ης} λήγοντος μηνὸς καὶ ὑπ' ἀριθ. 541 ἔγγραφόν μου σπεύδω νὰ γνωρίσω ὑμῖν, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς Βατοκόβου συνεζητήθη κατ' αὐτὰς ἐνταῦθα ἐν ὑπουργικῇ Συμβουλίᾳ. Καθ' ἃ δὲ ἀνεκοίνωσέ μοι σήμερον ὁ κ. Νάτσεβιτς, ἡ Ἑγεμονικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ προτείνῃ ἡμῖν, ὅπως ἡ τελειωτικὴ διακανόνισις τοῦ ζητήματος ρυθμισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει γνωμοδοτήσεως διμελοῦς Ἐπιτροπῆς αποτελουμένης ἐξ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Β. Κυβερνήσεως καὶ ἑτέρου τοιούτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀνατιθεμένης εἰς αὐτοὺς τῆς ἐντολῆς νὰ μελετήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑποβάλωσιν ἡτιολογημένην ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀποφάσεως, ἣν ἤθελον θεωρήσει πρέπον νὰ ληφθῇ πρὸς ἄρσιν τοῦ σκανδάλου.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς μοι ὑπέδειξεν ὅτι διὰ τοῦ μέσου τοῦτου προλαμβάνεται πᾶσα σχετικὴ ἐπίθεσις ἐκ μέρους τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Βάσιν ἔχουσα τὴν προκαλουμένην γνωμοδότησιν ἀρμοδιωτάτων ἀνδρῶν, ἥς τὸ πόρισμα ἔσεται ἀναμφιβόλως ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν ἀξιώσεων τοῦ Πατριαρχείου, ἡ Ἑγεμονικὴ Κυβέρνησις θέλει δυνηθῇ νὰ προβῇ ἀμέσως καὶ ἄνευ δισταγμῶν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πρῶην καθεστῶτος.

Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐμπνέεται ὑπὸ εἰλικρινεστάτου πόθου πρὸς ταχεῖαν καὶ κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ τε Πατριαρχείου καὶ τῆς Β. Κυβερνήσεως διακανόνισιν τοῦ ζητήματος, ἀνεκοίνωσέ μοι ὁ Κ. Νάτσεβιτς, ὅτι ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτῆς ἐξελέξατο τὸν κ. Μάρκον Βαλαβάνωφ, πρῶην πολιτικὸν πράκτορα τῆς Βουλγαρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἥδη δὲ καθηγητὴν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας παρὰ τῇ ἐνταῦθα ἀνωτέρᾳ Σχολῇ, ἄνδρα ἐντελῶς ἀμερόληπτον, σπουδάσαντα τὴν θεολογίαν ἐν τῷ ἐν Ἀθῆναις ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ (γράφει καὶ θεολ. Σχολῇ Χάλκης). Ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲ παρεκάλει ν' ἀνακοινώσω Ὑμῖν τ' ἀνωτέρω καὶ νὰ διαβεβαιώσω τὴν Υ. Εξ. ὅτι ἡ Ἑγεμονικὴ Κυβέρνησις θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως διακανονισθῇ τὸ ζήτημα ὅσον οἶοντε τάχιστα. Ἡδὴ ἀπόκειται εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὴν ὑποβαλλομένην αὐτῷ πρότασιν καὶ ἀποδεχόμενον ταύτην νὰ διορίσῃ κατάλληλον ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ πρὸς διακανόνισιν τοῦ ζητήματος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Μ. Βαλαβάνωφ. Εὐχταῖον θὰ

ἦτο νὰ ἐξελέγετο ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου λαϊκὸς τις ἐκ τῶν προυχόντων τῆς ἐν Φιλιππουπόλει ἡμετέρας Κοινότητος, ὡς τοιοῦτον δὲ ἤθελον ἀδιστακτῶς ὑποδείξαι, ὡς λίαν κατάλληλον, τὸν κ. Ἀχιλλέα Μαυρίδην, διακεκριμένον δικηγόρον, μέλος τῆς Ἐφορείας καὶ χαίροντα ὑπολήψεως καὶ συμπαθείας ἄκρας παρὰ τε τοῖς ἡμετέροις καὶ παρὰ τοῖς Βουλγαροῖς. Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος ἀνακοινῶ σήμερον τῷ τε Πρεσβευτῇ τοῦ βασιλείου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως δι' αὐτοῦ λάβῃ γνῶσιν τῆς προτάσεως ἡ Α. Θ. Π. καὶ τῷ ἐν Φιλιππουπόλει Προξένῳ τῇ Α. Μ., ὃν παρακαλῶ νὰ καταστήσῃ ἐνήμερον τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἑγεμονικῆς Κυβερνήσεως τὸν Μητρ. κ. Φώτιον, ὅπως παρακαλέσῃ καὶ λάβῃ ἐγκαίρως τὰς σχετικὰς διαταγὰς τῶν Πατριαρχείων.

Εὐπειθέστατος

Γ. Α. Ἀργυρόπουλος

XVII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος αὐτοῖς τὴν μετὰ τῆς ἐφοροδημογεροντίας ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ τῆς τηρητέας στάσεως τοῦ ὡς ἀντιπροσώπου τῶν πατριαρχείων πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν κυβέρνησιν ἐν μελλούσῃ συζητήσῃ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔγγραφον περὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἀρθ. 353

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ὅτε πρὸ μηνὸς εὐρισκόμην εἰς Σοφίαν διὰ τὸ ζήτημα τῆς Μ. Βατοκόβου, ὃ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς κ. Γ. Νάτσεβιτς μὲ παρέκάλει, ἵνα περιμένω ὀλίγας ἡμέρας διὰ νὰ μελετήσῃ καλῶς τὸ ζήτημα καὶ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτοῦ (τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἐπανέλαβε καὶ εἰς τὸν μετ' ἐμὲ μεταβάντα παρ' αὐτῷ κ. Ἀ. Μαυρίδην, πρὸς ὃν ἐπίσης ἔδωκεν, ὅπως εἰς ἐμέ, καλὰς ἐλπίδας, ἐζήτησε δὲ πάλιν προθεσμίαν ἡμερῶν τινῶν). Χθὲς δὲ ἔλαβον τὸ ἐν ἀντιγράφῳ ἐσώκλειστον, ἐξ οὗ βλέπει ἡ Ὑ. Θ. Π. τὰ βουλγαρικὰ τεχνάσματα, τὰ ὁποῖα, δυστυχῶς, καταλήγουσι πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ τετελεσμένον γεγονός. Ἰνα μὴ εὐρεθῶ ἀπροπαράσκευος εἰς τὴν ἀπάντησιν πρὸς τὴν ὑπουργικὴν πρότασιν, ἐὰν ἐγίνετό μοι τοιαύτη ἀπ' εὐθείας, ὡς ἀντιπρόσωπῳ τῶν Πατριαρχείων, χθὲς ἐν ἐκτάκτῳ συνεδρίᾳ συνενεσχέφην μετὰ τῆς Ἐφοροδημογεροντίας περὶ τοῦ πρακτέου συμ-

πέρασμα δὲ τῆς συσκέψεως ἡμῶν εἶναι τὸ ἐξῆς: ἔὰν τὸ ὑπουργεῖον ζητήσῃ παρ' ἐμοῦ τὸν διορισμὸν ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν Πατριαρχείων, ὡς διαλαμβάνει τὸ ἐσώκλειστον, νὰ ζητήσω ἐγὼ παρ' Αὐτοῦ προηγουμένως, ὁποῖόν τι τὸ θέμα τῆς συσκέψεως καὶ ἀποφάσεως τῆς προτεινομένης Ἐπιτροπῆς, καὶ ἂν μὲν τοῦτο ἀποβλέπῃ εἰς τὸ περὶ κυριαρχίας τῆς Μονῆς ζήτημα, ν' ἀρνηθῶ ρητῶς τὴν παραδοχὴν τῆς ὑπουργικῆς προτάσεως, ὡς μὴ παραδεκτῆς κατ' ἀρχὴν ἀπολύτως ἂν ὅμως ἡ σύσκεψις τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἀποβλέπῃ ἁπλῶς εἰς τὴν εὑρεσιν τρόπου καταλλήλου διὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς Μονῆς εἰς τὸ πρῶτον καθεστῶς, τότε νὰ ἀποφασίσω περὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ θ' ἀντιπροσωπεύσῃ τὸ Πατριαρχεῖον. Εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο συμπέρασμα ἐφθάσαμεν, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τοὺς μεταξὺ τοῦ κ. Νάτσεβιτς καὶ Ἀχιλλέως Μαυρίδου ἀμειφθέντας λόγους, καθ' οὓς ὁ μὲν κ. Νάτσεβιτς εἶπε ν' ἀπομακρύνῃ τὸν Ἀκάκιον καὶ παραλάβῃ προσωρινῶς τὴν διοίκησιν τῆς Μονῆς ἡ Κυβέρνησις δι' ἐνὸς ἀπεσταλμένου Αὐτῆς, ὁ δὲ κ. Ἀ. Μαυρίδης ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἔὰν ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος τεθῇ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῆς παρὰ τοῦ Πατριαρχείου διωρισμένης Ἐπιτροπῆς, ὅλα δὲ ταῦτα, ἀφοῦ τεθῇ ὡς ἀρχὴ ἡ ἐπὶ τῆς Μονῆς κυριαρχία τῶν Πατριαρχείων.

Τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν ταύτην ὑποβάλλων εἰς τὴν κρίσιν τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, παρακαλῶ, ὅπως μοι γνωρισθῇ ἐγκαίρως, ἔὰν ἐγκρίνῃ ἢ μὴ αὐτήν, ἢ ἔὰν ἔχῃ καὶ ὁποίας τροποποιήσεις, διὰ τὰ περαιτέρω διατελῶ κτλ.

Τῇ 28 Ἰουνίου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XVIII

Ἐγκύκλιος τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος «Φιλιπούπολις» τῇ 2 Αὐγούστου 1894.

Εἰς πολλὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ ὁ Μ. Φιλιππουπόλεως κ. Φώτιος ἐξέφραζε τὴν ἰδέαν, ὅτι οὐδεμίαν δίδει πίστιν εἰς τὰς ἐπὶ λόγῳ τιμῆς ὑποσχέσεις τῶν Βουλγάρων ὑπουργῶν, διότι ἄλλα σκέπτονται, ἄλλα ὑπόσχονται καὶ ὅλως ἐναντία τούτων πράττουσιν. Καθ' ἣν στιγμὴν ἢ ἐν Σοφίᾳ κυβερνήσις ἀσμένεστάτα ἐπιδεικνύουσα πνεῦμα νομιμότητος καὶ δικαιοσύνης ἀναφορικῶς εἰς τὰ ἐπὶ τῆς Μονῆς Βατσκοβου ἀπαράγραπτα κυριαρχικὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνακρίνει εἰς τὸν Μ. Φιλιππουπόλεως ὅτι ἡ Κυβέρνησις διώρισεν ἐκ μέρους αὐτῆς τὸν κ. Μ. Βαλαβάνωφ ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου τὸ συν-

ταράσσον τὰς χριστιανικὰς συνειδήσεις θρησκευτικὸν σκάνδαλον, αἶφνης ὁ καθηρημένος καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐστερημένος Ἀκάκιος ἀπολύει ὡς ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἐντύπους ἐγκυκλίους εἰς τοὺς ἀνὰ τὸ Βουλγαρικὸν κράτος δημάρχους, εἰς κατοίκους ἀπαξιασῶν τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων δίκην ὑπουργοῦ, πρωθυπουργοῦ, ἡγεμόνος, κυριάρχου καὶ urbe et orbi κηρύσσει ὅτι ἡ Μονὴ εἶναι πλέον Βουλγαρικὴ, ὅτι εἶναι κτῆμα τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους, ὅτι ἀφαιρεῖται ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τῶν Γραικῶν Φαναριωτῶν, οἵτινες διήρπαζον αὐτήν, ὅτι ἐφεξῆς θὰ ἀκροῶνται ἐν αὐτῇ οἱ Βούλγαροι τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῇ ἐθνικῇ αὐτῶν γλώσσῃ, καὶ παρακαλεῖ πάντας τοὺς κατοίκους τῆς ἡγεμονίας σύμπαν, τὸ βουλγαρικὸν ἔθνος, ὅπως μεταβῇ ἐν τῇ Μονῇ κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς 15 Αὐγούστου, τελεσθισομένην δημοτελέστατα καὶ πανηγυρὶσιν τὴν ἡμέραν ταύτην, ἥτις θ' ἀναγραφῇ χρυσοῖς γράμμασιν ἐν τῇ βουλγαρικῇ ἱστορίᾳ ὡς ἡμέρα νίκης ἐθνικῆς! Πρὸς τοῦτοις προσκαλεῖ τοὺς δημάρχους τοῦ Κράτους νὰ ἐκλέξωσιν ἀντιπροσώπους των, οἵτινες διαρκῶς νὰ ὑπερασπίζονται τὰ συμφέροντα τῆς Μονῆς, καὶ νὰ παράσχωσιν ὅσον οἶόντε μείζονα δημοσιότητα εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του, τοὺς δὲ βουλγάρους ἱερεῖς διατάσσει ν' ἀναγνώσωσιν αὐτὴν ἐπ' ἐκκλησίας.

Ἀφεύκτως ἔχομεν ἐν Βουλγαρίᾳ δύο Πρωθυπουργούς, ἓνα τὸν κ. Στοῖλωφ καὶ ἕτερον τὸν Ἀκάκιον, δύο κυβερνήσεις μίαν ἐν Σοφίᾳ καὶ ἑτέραν ἐν τῇ Μονῇ Βατσκοβου! Ἐνῶ ἡ μία κυβερνήσις λέγει, ὅτι σκέπτεται τίνι τρόπῳ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, ἀπολύει ἡ ἄλλη πρὸ τῆς ρινὸς τῆς ἐν Σοφίᾳ ἐν μαυριέστον, δίδει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διαταγὰς εἰς δημάρχους καὶ ἱερεῖς καὶ λύει τὰ ζητήματα διὰ μιᾶς μονοκονδυλίας. Τί κωμωδία εἶναι αὕτη; τίς ὑπουργός, ποῖα Ἀρχὴ πολιτικὴ ἢ ἐκκλησιαστικὴ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ἀκάκιον πάντα ταῦτα; Ἡμεῖς ἐσμὲν ὑπερβέβαιοι ὅτι ἡ ἐν Σοφίᾳ Κυβέρνησις ἀγνοεῖ αὐτά. Τὸ διάγγελμα τοῦ Ἀκακίου εἶναι περιφρόνησις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, εἶναι ὑφαρπαγὴ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῆς διοικητικῆς Ἀρχῆς, φέρει ὅλα τὰ συστατικὰ ἀνυποταξίας, στάσεως, ἀναρχίας, εἶναι κόλαφος κατὰ τῆς παρειᾶς τοῦ πρωθυπουργοῦ καταφερόμενος ὑφ' ἐνὸς ψευδοπαπᾶ, ἀποβλήτου, καθηρημένου. Δὲν λύεισὺ τὸ ζήτημα κ. πρωθυπουργέ, νά, τὸ λύω ἐγώ. Τί θὰ πράξῃ τώρα ἡ κυβέρνηση; θὰ δεχθῇ τὸν κόλαφον; Ἴδου τὸ μαυριέστον τοῦ Ἀκακίου, ὅπερ ἐλάβομεν τὸ Σάββατον ἐκ Στενιμάχου.

Π ρ ό σ κ η σ ι ς

Πρὸς τοὺς κ. κ. δημάρχους καὶ κατοίκους τοῦ.....

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Εἶναι ὑμῖν γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου διεφημίζετο ὅτι ἡ Βατσο-

Ἐκ τῶν προτέρων ἐκφράζων τὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ δικαίας καὶ νομίμους ἀποφάσεις, ἃς, πέπεισμαι, ὅτι θὰ λάβῃ ἡ σεβαστὴ ἡγεμονικὴ κυβέρνησις, διατελῶ κατ.

Τῇ 4 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλίππουπόλεως Φώτιος

XXI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 10 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα αἰτουμένου πληροφορίας περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγένετο σταυροπηγιακὴ πρὸς διαφώτισιν τοῦ ἑλλήνος ἀντιπροσώπου ἐν τῇ διμελεῖ ἐπιτροπείᾳ πρὸς διακανόνισιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἀρθ. 376

«Παναγ. Δέσποτα,

Χθὲς περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔλαβον τηλεγράφημα δι' οὗ Ἡ Υ. Θ. Π. διέτασέ μοι, ἵν' ἀμέσως ἀπαντήσω εἰς τὸ ἀπὸ α' Αὐγούστου γράμμα τῆς. Δὲν γνωρίζω Π. Δ. τί ἐννοεῖ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο, ἀφοῦ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ οὐδὲν ὑπῆρχε τὸ χορῆσον ἀμέσου ἀπαντήσεως, καθόσον ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀπλῶς ἐδηλοῦτο ὅτι «ἀναγνωσθέντος συνοδικῶς τοῦ γραμματός μου ἀπὸ κγ'. Ἰουλίου, ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ αἰτησίς μου, ὅπως δοθῇ ἡμῖν πληρεξουσιότης πρὸς διακανόνισιν τῶν ἀφορώντων τὴν Μονὴν Βατοκόβου διὰ τῆς συστάσεως διμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἣν συνιστᾷ ἡ κυβέρνησις ἡμῖν, καὶ ἐξαιτεῖται, ἵνα διορίσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης μελῶν». Ὅθεν παρακαλῶ, ὅπως με διαφωτίσῃ ἡ Υ. Θ. Π. περὶ τούτου, πρὸς δὲ καὶ ὅπως ἐπιστρέψῃ μοι τὸ πρό τινα ἐβδομάδων ἀποσταλὲν Αὐτῇ παρ' ἐμοῦ ἀντίγραφον τοῦ δῆθεν Τυπικοῦ τῆς Μονῆς, διότι ἐδανείσθην αὐτὸ παρὰ τινος δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας. Πρὸς τούτοις παρακαλῶ, ὅπως μοι σταλῶσι πληροφορίαι τινὲς περὶ τοῦ πότε ἡ Μονὴ ἐγένετο Σταυροπηγιακὴ, καὶ τίνας οἱ θεσμοὶ οἱ τὰς τοιαύτας μονὰς διέποντες καὶ εἴτι ἕτερον ὑπάρχει πρὸς ταῦτα σχετικὸν πρὸς ὁδηγίαν τοῦ ἡμετέρου ἐν τῇ διμελεῖ Ἐπιτροπῇ κ. Α. Μαυρίδου μέλους, καθόσον ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ κατέρχεται εἰς τὴν συζήτησιν παρσκευασμένος, ἐν ᾧ ὁ ἡμέτερος ἀγνοεῖ πολλὰ τῶν ἀφορώντων τοιαῦτα ζητήματα. Παρακαλῶ, ὅπως ἔχω ἀπάντησιν ὅσον τάχος, εἰ δυνατόν, αὐριον· διατελῶ

Τῇ 10 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλίππουπόλεως Φώτιος»

XXII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 13 Αὐγούστου 1894

πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀνακοινοῦντος αὐτοῖς τὰ τῆς πρώτης συζητήσεως τῆς πρὸς διακανόνισμὸν τοῦ ζητήματος τῆς Μονῆς ὁρισθείσης ἐπιτροπείας.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Καθὰ χθὲς ἔγραψα τῇ Υ. Θ. Π. ὅτι σήμερον ἔμελλεν, ἵνα συνέλθῃ ἡ διμελὴς Ἐπιτροπὴ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Μονῆς Βατοκόβου, πράγματι συνήλθεν ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ πληρεξουσίου τῆς Κυβερνήσεως κ. Μ. Βαλαβάνωφ. Κατ' αἰτησιν δὲ τούτου ὁ ἡμέτερος πληρεξούσιος κ. Α. Μαυρίδης ἐξέθετο αὐτῷ ἱστορικῶς τὰ λαβόντα χώραν ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Μονῆς παρὰ τοῦ Ἀκακίου καὶ τοῦ Ἀνθίμου καὶ περὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τῆς διαγωγῆς ἀμφοτέρων τούτων τῶν προδοτῶν καὶ πῶς ὁ καθαιρεθεὶς Ἀκάκιος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ περὶ τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ Γράμματος, μεταμεληθεὶς, ἐζήτησε ταπεινῶς παρ' ἐμοῦ ἵνα μεσιτεύσω καὶ συγχωρηθῇ παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ πῶς οἱ κυβερνητικοὶ ἐν τε Φιλίππουπόλει καὶ Στενιμάχῳ ὑπάλληλοι καὶ ἕτεροι συμφοροδῶνται Βούλγαροι παρέπεισαν τὸν Ἀκάκιον, ἵνα «ὡς κῶν ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέεραμα». Ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ ἔδειξεν, ὡς τοῦλάχιστον προσεποιήθη, ἄγνοιαν ὅλων τούτων, καὶ ἐζήτησε τὴν πρὸς με ἀναφοράν, δι' ἧς ὁ Ἀκάκιος ἐξίτηι ἔλεος. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐζήτησεν, ὅπως ἀμφοτέροι μεταβῶσιν εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐξετάσωσι τοὺς Ἀδελφούς, ἐὰν ἀπαρabiάστω καὶ αὐτοβούλως ὑπέγραψαν τὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν γνωστὴν ἀναφοράν, ἢ διὰ τῆς βίας καὶ πλάνης καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἐνός αὐτοῦ, ὅστις διεμαρτυρήθη, ὡς ἔγραψεν ὁ Μητροπολίτης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην ἀντέταξεν ὁ κ. Α. Μαυρίδης ἀπόλυτον ἄρνησιν, διότι τὸ τοιοῦτον θίγει τὸ ζήτημα τῆς κυριαρχίας, ὅπερ κατ' ἀρχὴν, ἥτις ἐκατέρωθεν ἐγένετο παραδεκτὴ, κεῖται ἐκτὸς πάσης συζητήσεως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κ. Βαλαβάνωφ ἐπέμενε, ἵνα ἐξετασθῶσιν οἱ Ἀδελφοί, ὁ κ. Α. Μαυρίδης παρεδέχθη νὰ ἐξετασθῶσιν οὗτοι ἀναφορικῶς μόνον τῶν παραπόνων, ἅτινα εἶχον, δικαίως καὶ ἀδίκως, κατὰ τοῦ κανονικοῦ αὐτῶν ἡγουμένου κ. Μακαρίου, ὅπερ ἐπὶ τέλους παρεδέχθη καὶ ὁ κ. Βαλαβάνωφ, καὶ ὅπερ γενήσεται μετὰ τὴν πανήγυριν, ἥτις ἐφέτος προμηνύεται ἔκτακτος.

Μεθ' ὅσα ὁμως καὶ ἂν εἰπὸν μοι οἱ κ. Ὑπουργοί, καὶ μεθ' ὅσα λέγει ὁ κ. Βαλαβάνωφ περὶ τῶν διαθέσεων τῆς Κυβερνήσεως, κρίνων ἐγὼ ἐκ τοῦ πλησίον τὰ πράγματα γίνονται μάντις κακῶν, καὶ παρακαλῶ θερμῶς τὸ ἔθνικὸν ἡμῶν Κέντρον, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀρμοδίως καὶ ἐπιστραφῇ ἡμῖν ἡ ἐν λόγῳ ἀρπαγείσα Μονή, διότι ὡς πείθω ἑμαυτὸν Π. Δ. ὅλαι αἱ ἐνέργειαι τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, καὶ αἱ πομπώδεις αὐτῆς ὑποσχέσεις

γίνονται πρὸς τὸ θεαθῆναι καὶ ὅπως αὕτη κερδίξῃ καιρὸν καὶ οὐδὲν πλέον. Ταῦτα διὰ σήμερον διατελῶ δὲ κτλ.

Τῇ 13 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXIII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα αἰτουμένου τηλεγραφικὴν ἀπάντησιν περὶ παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς προτάσεως τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ὀρισθείσης διμελοῦς ἐπιτροπείας περὶ τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἀριθ. 380

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐκ τῆς περικλείστου ὡδε ἐκθέσεως τοῦ κ. Α. Μαυρίδου θέλει ἴδῃ ἡ Υ. Θ. Π. εἰς τί σημεῖον εὐρίσκονται τὰ τῆς διμελοῦς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ ζήτημα τῆς Μ. Βατσκόβου. Σήμερον δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Μητρόπολιν μου ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ, ἀφοῦ προηγουμένως ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ κ. Α. Μαυρίδου, καὶ μὲ παρκαλέσεν, ἵνα συστήσω εἰς τὸν ἡμέτερον πληρεξούσιον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ὁδηγίας, ἃς χθὲς εἶχεν ἐκ Σοφίας, τ. ἔ. νὰ θεωρηθῇ ἡ διμελής ἐπιτροπὴ ὡς ἀνακριτικὴ (commission d'enquête) καὶ ὡς τοιαύτη, μεταβάσῃ ἐπὶ τόπου, ἐξετάσῃ τίνα τὰ δικαιώματα καὶ τίνες οἱ τῆς Μονῆς διέποντες Κανονισμοὶ (Τυπικόν), καθόσον, εἶπεν, ὁ κ. Α. Μαυρίδης φοβεῖται μὴ διὰ τοῦ τοιοῦτου διαβήματος τῆς Ἐπιτροπῆς θιγῇ ἡ ἐπὶ τῆς Μονῆς κυριαρχία τῶν Πατριαρχείων, ἣτις εἶπε ἐκτὸς πάσης συζητήσεως, προσέθηκε δὲ ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἐπιμένει εἰς τοῦτο, ἵνα διὰ τῆς ἐξετάσεως ταύτης φημύσῃ τὰ στόματα τῶν ἀντιπολιτευομένων, οἵτινες ἐξ ἅπαντος, τὴν εἰς τὸ πρῶτον καθεστὼς τῆς Μονῆς ἐπάνοδον θὰ χαρακτηρίσωσιν ὡς προδοσίαν κατὰ τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους. Δίδει δὲ ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ τόσας ἐλπίδας καὶ τόσας ὑποσχέσεις περὶ εὐνοϊκῆς ὑπὲρ τῶν Πατριαρχείων λύσεως τοῦ ζητήματος, ὥστε καὶ ἐγὼ αὐτός, ὁ ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τῆς σκληρᾶς πείρας ἐνταῦθα καταστάς λίαν ἀπαισιόδοξος, ἤρχισα νὰ κλονῶμαι καὶ νὰ πιστεύω, ὅτι ἐν τοῖς λεγομένοις αὐτοῦ ἴσως ὑπάρχει καὶ δόσις ἀληθείας. Περιμένω ἀπάντησιν ὅσον τάχος τηλεγραφικῶς διὰ τοῦ Ναί, ἂν παραδεχθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τὴν πρότασιν τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τοῦ Οὐχί, ἐὰν ἀπορρίψῃ αὐτήν, διότι ὁ κ. Βαλαβάνωφ, λέγει, ὅτι, χάριν ἡμῶν, ἀναβάλλει μέχρι τῆς προσεχοῦς Τρίτης τὴν ἀναχώρησίν του. Ταῦτα διὰ σήμερον, διατελῶ κτ.

Τῇ 19 Αὐγούστου 1894

† Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXIV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

Ἀριθ. 381

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εἰς τὰς 19 τοῦ παρόντος ἔγραψα τῇ Υ. Θ. Π. εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκειτο μέχρι τότε τὸ τῆς Μονῆς Βατσκόβου ζήτημα, εἶχον δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου ἐκείνῃ περικλείστων τὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἡμετέρου ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ πληρεξουσίου κ. Α. Μαυρίδου, καὶ παρκαλῶν, ὅπως ἔχω ἀπάντησιν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, καθόσον ὁ τῆς Κυβερνήσεως πληρεξούσιος κ. Μ. Βαλαβάνωφ ἐβιάζετο νὰ περατώσῃ τὴν ἀποστολὴν του μεταβαίνων εἰς τὴν Μονήν. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι σήμερον οὐδεμία τοιαύτη ἀπάντησις ἦλθεν, ὁ κ. Βαλαβάνωφ ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μονήν μόνος, παρκαλέσῃ δὲ τὸν ἡμέτερον πληρεξούσιον, ὅπως μεταβῇ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, ἐὰν λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τῶν Πατριαρχείων.

Παρακαλῶν θερμῶς ὅπως ἔχω ὅσον τάχος ὁδηγίας, διατελῶ κτ.

Τῇ 23 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 26 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος ὅτι ἐλείψει ἀπαντήσεως ὁ Βούλγαρος ἐπίτροπος μετέβη μόνος εἰς τὴν μονὴν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος.

Ἀριθ. 382.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Εἰς τὰς 19 φθίνοντος ἔπεμψα ἐπιστολὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετ' ἐκθέσεως ἐν ἧ ὁ κ. Α. Μαυρίδης ἐξετίθει τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς Βατσκόβου καὶ ἐξήτουν ὁδηγίας. Πλὴν ἀτυχῶς, μέχρι σήμερον οὐδεμίαν ἔλαβον ἀπάντησιν, ἔνεκα δὲ τῆς βραδύτητος ταύτης ὁ κ. Βαλαβάνωφ μετέβη μόνος εἰς τὴν Μονήν καὶ πολὺ φοβοῦμαι μήπως πάλιν εὐρεθῶμεν ἐνώπιον τετελεσμένου γεγονότος, δικαιολογουμένης τῆς Β. Κυβερνήσεως ὅτι, δὴθεν, δὲν ἠθελήσαμεν νὰ εὐκολύνωμεν διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τὸ ἔργον. Παρακαλῶ νὰ ἔχω ἀπάντησιν ὅσον τάχος.

Τῇ 26 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXVI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐπὶ τῇ παρεχομένῃ ὑπ' αὐτῶν ἀδείᾳ πρὸς συμμετοχὴν καὶ τοῦ Ἑλληνος ἐπιτρόπου τῆς ἐπὶ τόπου ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἀρθ. 383.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Χθὲς ἔλαβον τὸ ἀπὸ 23 φθίνοντος Γράμμα, δι' οὗ ἡ Υ. Θ. Π. ἐδήλου μοι ὅτι διαγνώμῃ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὁ ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος δύναται μετασχεῖν τῆς ἐρεῦνης πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς γνησιότητος καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου τῶν ἐν τῇ ἀναφορᾷ ὑπογραφῶν. Πλήν, ὡς ἔγραφον ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπιστολῇ μου, τῇ 26ῃ, ὁ κ. Βαλαβάνωφ, βιαζόμενος νὰ περαιώσῃ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν, μετέβη ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας εἰς τὴν Μονήν, ἔνθα ὡς φαίνεται, ἐτελείωσε τὰς ἐρεῦνας του, καθόσον ἀπὸ δύο ἡδὴ ἡμερῶν κατῆλθε καὶ διαμένει εἰς Στενίμαχον, ὅπου ἴσως προβῇ καὶ εἰς ἄλλας ἐρεῦνας ξένων τῇ Μονῇ προσώπων. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἢ μὴ ἔγκαιρος λήψις τῆς Πατριαρχικῆς ἀπαντήσεως ἴσως στραφῇ πρὸς ὄφελος ἡμῶν κατὰ τι, ἐπειδὴ ἡ Β. Κυβέρνησις, εἰς ἔχῃ κακοὺς σκοποὺς, καὶ περὶ τούτου ἡκιστα ἀμφιβάλλομεν, θὰ ἐνεργήσῃ τουλάχιστον μονομερῶς καὶ αὐθαιρέτως, καὶ δὲν θὰ ἔχῃ λόγους πρὸς δικαιολογίαν τῆς, ὅτι ἐν τῇ ἀνακρίσει εὐρίσκειτο καὶ ὁ πατριαρχικὸς Ἀντιπρόσωπος, ἀφοῦ μάλιστα, κατ' ἀνωτέραν, βεβαίως, ἔμπνευσιν, τὸ εἰσόδημα τῆς πανηγύρεως τῆς 15 Αὐγούστου, ἀνερχόμενον εἰς ἑπτὰ χιλιάδας φράγκων διενεμήθη τοῖς μοναχοῖς καὶ λοιποῖς ἐν τῇ Μονῇ ἑκάστῳ ἀναλόγως· ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω. Ἴσως αὖριον ἐπιστρέψῃ ὁ κ. Βαλαβάνωφ ἐκ Στενιμάχου, ὅτε θὰ μάθωμεν τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ Μονῇ κατὰ τὴν ἐκεῖ διαμονήν του, καὶ ὁποῖαν τινὰ ιδέαν ἐσχημάτισε περὶ τοῦ ζητήματος, ὅτε θὰ γράψω τὰ καθέκαστα τῇ Υ. Θ. Π. ἥς διατελῶ κτ.

Τῇ 28 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXVII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 29 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος τὴν ἐπιστροφήν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Βουλγάρου ἐπιτρόπου

καὶ τὴν λήξιν τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ κλίνοντος μᾶλλον πρὸς τοὺς ἀρπαγας.

Ἀρθ. 387

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σήμερον πρῶτ' ἦλθεν εἰς τὴν Μητροπόλιν μου ἐπιστρέφων ἐκ Στενιμάχου ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ πρὸς ἀποχαιρετισμόν μου, ὡς μέλλον ν' ἀναχωρήσῃ αὖριον εἰς Σοφίαν. Ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ φαίνεται ὅτι κλίνει ὑπὲρ τῶν ἀρπαγῶν, καὶ τὴν κατάστασιν τῆς Μονῆς θὰ παραστήσῃ ὡς τοιαύτην, ὥστε ἡ Β. Κυβέρνησις νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα μεροληπτικῶς, καθόσον πολλάκις ἐπανελάβε τὴν λέξιν Τυπικόν. Κατὰ τύχην τὴν ὥραν τῆς μετὰ τοῦ κ. Μ. Βαλαβάνωφ συνδιαλέξεώς μου ἦλθε καὶ ὁ εἰς τῶν μετ' ἐμοῦ ἐφόρων τῆς Μονῆς κ. Σ. Ἀντωνιάδης, ἱατρός, ὅστις ἐπανελάβε σχεδὸν αὐτολεξεί, ὅσα ἐγώ, πρὸ τῆς ἐλεύσεώς του εἶπον εἰς τὸν Βαλαβάνωφ διὰ τὸ Τυπικόν, παραστήσας καὶ οὗτος αὐτὸ ὡς μὴ ὑπάρχον καὶ μηδεμίαν ἔχον ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος ἰσχύν, καὶ ἂν ἔτι ὑποτεθῇ ὅτι ἦτο γνησίον ἔργον τοῦ Κτίτορος τῆς Μονῆς, διότι δὲν δικαιολογεῖ τὴν ἀρπαγὴν, οὔτε τὴν μεταβίβασιν αὐτῆς ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑτέραν πνευματικὴν κυριαρχίαν παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ Μοναχῶν, οὔτινες οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχουσι καὶ μάλιστα ἐπὶ ἰδρυμάτων ἀπ' αἰώνων δέκα ἀνεγνωρισμένου ὡς πατριαρχικοῦ. Μετὰ πολλὰ ἐκατέρωθεν ἀπῆλθεν ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ, ἀποφεύγων πάντοτε μετὰ τέχνης νὰ εἴπῃ ἡμῖν τὰς ἐντυπώσεις καὶ σκέψεις του ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ταῦτα ἐν βίᾳ διατελῶ δὲ κτ.

Τῇ 29 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

Καταφαίνεται ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς τοῦ Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως ὅτι πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος κ. Α. Μαυρίδης, ὡς μὴ ἔγκαιρος λαβὼν τὰς ζητηθείσας παρὰ τῶν Πατριαρχείων ὁδηγίας, δὲν μετέβη εἰς τὴν Μονήν μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως κ. Μ. Βαλαβάνωφ ὅστις, μεταβὰς εἰς αὐτὴν ἐνήργησε μονομερῶς. Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐκ τούτου ἡ διμελής Ἐπιτροπὴ διελύθη, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1894 ἐζήτησε τὴν προστασίαν τῆς ἐπικυριάρχου τῆς Βουλγαρικῆς Ἡγεμονίας Ἀρχῆς, ὅπως ἐπανεέλθῃ ἡ Μονὴ εἰς τὸ πρόφην καθεστῶς.

XXVIII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 18 Νοεμβρίου 1894 πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τῶν πατριαρχείων περὶ τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἀριθ. 482

«Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Τοποτηρητῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀγίῳ Προύχῳ κυρίῳ Ναθαναήλ.

Σεβασμιώτατε,

Μετὰ τὰς ἐγκαρδίας προσορῆσεις καὶ εὐλικρινῇ μου συγχαρητήρια ἐπὶ τῷ ἐπαξίῳ διορισμῷ τῆς ἡμετέρας ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος εἰς τὴν περιβλεπτον θέσιν Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἐκθέσω Αὐτῇ τινα σχετιζόμενα πρὸς τὸ ἀνυχὲς ζήτημα τῆς ἀρπαγείσης ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Βατοκόβου παρὰ τῶν Βουλγάρων. Μετὰ τὰ προηγούμενα ἡμῶν διαβήματα παρὰ τῇ Βουλγαρικῇ Κυβερνήσει ὅπως διατάξῃ καὶ ἐπιστραφῇ ἡμῖν ἡ παρὰ τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου ἀρπαγείσα αὕτη Μονὴ ἐζήτησα καὶ ἔτυχον σήμερον ἀκροάσεως παρὰ τοῦ ἡγεμόνος· ἡ Α. Β. ὑψηλότης μεθ' ὅσα καὶ ἂν εἶπον Αὐτῇ καὶ ἐπεκαλεσάμην τὴν μεσολάβησιν Της δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ οὐδεμίαν υποχρέωσιν ἀπέναντί μου, καθόσον, ὡς μοι εἶπε, τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλεύκει τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐξέθηκεν Αὐτὸν ὑπὲρ τὸ δέον ἀπέναντι τῶν Βουλγάρων, οἵτινες τὸν κατηγοροῦσιν ὡς ἄγαν φιλέλληνα. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγὼ ἐπέμενον εἰς τὴν παράκλησίν μου, ὁ ἡγεμὼν εἶπεν ὅτι τὸ μόνον ὅπερ δυνάμεθα νὰ πράξωμεν εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν εἶνε νὰ παρακαλέσωμεν τὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς ἡγεμονικῆς ἀπ' εὐθείας, διότι Αὐτὸς ἀδυνατεῖ νὰ μεταβάλῃ τὰς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δυσμενεῖς διαθέσεις τῶν πολιτενομένων Βουλγάρων. Ταῦτα κτ.

Τῇ 18 Νοεμβρίου 1894

† Φιλιππουπόλεως Φωτίος»

XXIX

Ἀνταπόκρισις ἐκ Στενιμάχου καταχωρισθεῖσα ἐν τῷ φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος «Φιλιππούπολις» τῆς 20 Δεκεμβρίου 1894 ὑπ' ἀρ. 1948 καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Μηνύτορος τοῦ Αἵμου» τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας περὶ τῆς κατὰ τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς ἐν Στενιμάχῳ ἐπιθέσεως καὶ καταλήψεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἐκδιώξεως τοῦ πατριαρχικοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μακαρίου. Ἀπεστάλησαν ἀμφοτέρω εἰς τὸν τοποτηρητὴν τῶν πατριαρχείων ὑπὸ τοῦ Φωτίου τῇ 21 Δεκεμβρίου 1894.

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτα τῆς ἐφημερίδος ἡ «Φιλιππούπολις»

Παρακαλεῖσθε ὅπως εὐαρεστούμενοι δημοσιεύσητε τὰ κατωτέρω ἐν προσεχεῖ φύλλῳ τῆς ἐριτίμου ὑμῶν ἐφημερίδος.

Στενιμάχος 15 Δεκεμβρίου 1894, ὥρα 9 μ. μ. εὐρωπαϊσί.

«Πρὸ μιᾶς ἀκριβῶς ὥρας πυκνὸς πυροβολισμὸς περὶ τὸ ἐνταῦθα μετόχιον. . . . ἀνεστάτωσε κυριολεκτικῶς τὴν πόλιν μας, ἦτις, ὡς μὴ ὄφειλε, χάρις εἰς τὴν ἀκαταλόγιστον καὶ ἀκατονόμαστον πλεόν ἀνοχὴν τῶν ἐνταῦθα Ἀρχῶν, ἐπέπρωτο συνεχῶς νὰ ὑφίσταται τὰς βανδαλικωτέρας τῶν πράξεων, ὡς κατωτέρω θέλω διηγηθῇ, παρὰ τῆς ἐλευνῆς καὶ οὐδὲν ἱερὸν οὔτε ὅσιον ἐχούσης κακούργου σπειρας τῆς περὶ τὸν πρῶτον Δικαῖον Ἀνθιμον, ἦτις ἐπαιρομένη ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν αὐτῆς βλακοπονήρως κορδακίζεται χαιροεκάκως, ὡς χορεῖα ἀγγέλων τῆς κολάσεως, ἐν μέσῳ πληθυμοῦ 15.000 ψυχῶν, ἐπισείουσα φοβερὸν τὸ φάσμα φρικτῆς τῆς ἐκδικήσεως εἰς τοὺς τολμῶντας νὰ ἐκφρασθῶσιν ἐλευθέρως περὶ τοῦ φλέγοντος Μοναστηριακοῦ ζητήματος, καθόσον ἀναθαρρεῖ βεβαίως ἐκ τῆς διαιωνίσεως αὐτοῦ, ἥς εὐεξήγητος ἀποβαίνει ὁ κρύφιος σκοπὸς καὶ εἰς τοὺς μᾶλλον ἀφελεῖς

Διὰ πολλοστήν φορὰν ἡ ἐν λόγῳ βδελυρὰ σπεῖρα πρὸ μιᾶς ὥρας 8 μ. μ. ἐπετέθη βανδαλικώτατα κατὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Βατοκόβου κ. Μακαρίου, διαμένοντος ὡς γνωστὸν ἐν τῷ ἐνταῦθα Μετοχίῳ, σκοποῦσα ἐννοεῖται καὶ πάλιν εἰς θολὰ νὰ ἀλιεύσῃ ὕδατα, ὅπερ ἄλλως οὐδόλως δύσκολον ὑπάρχει ἡμέραν τινὰ νὰ ἐπιτευχθῇ. . . . ἀφοῦ συναρῶντες καὶ συναντιλήπτορας ἔχει αὕτη συστηματικῶς, καθόσον ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατάδηλον ἐκάστοτε γίνεται, μέλη τινὰ τῆς τε στρατιωτικῆς καὶ διοικητικῆς ἐνταῦθα Ἀρχῆς, αἵτινα ἐν τῷ διακρίνοντι αὐτὰ βλακῶδει φανατισμῷ ἔσπευσαν καὶ νῦν, ὡς καὶ ἄλλοτε πολλάκις, ἐκστομίζοντα τὰς χειροτέρας τῶν ὕβρεων κατὰ παντός. Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι συνεχῶν πυροβολισμῶν νομίσαντες, φυσικώτατα, ὅτι πυρκαϊὰ πον συμβαίνει, ἐξήρχοντο ἔντρομοι ἐκ τῶν οἰκιῶν αὐτῶν καὶ συνεκεντροῦντο περὶ τὸ μετόχιον, ὁπόθεν ἠκούοντο οἱ ἀλλεπάλληλοι πυροβολισμοί. . . .

Εἶναι ἀπερίγραπτος ἡ συγκίνησις καὶ ἡ δικαία ἀγανάκτησις τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμογενοῦς Κοινότητος. Ζῶμεν, ἄρα γε ἐν Κράτει συνταγματικῷ καὶ πεπολιτισμένῳ, ὡς βεβαίως ἀξιοῖ νὰ θεωρῇται παρὰ τοῦ ἔξω κόσμου τὸ ἡμέτερον, ἐνθα, δι' ἐπὶ τούτῳ νόμων εἰσὶ σεβαστὰ τὰ ποικίλα δικαιώματα τῶν πολιτῶν, ὁ ἰδρὼς τῶν ὁποίων ἀφθόνως ρεεῖ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ; Πῶς οἱ ἐκ τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ ἐνταῦθα ἐδρεύοντος 21ου π. συντάγματος, αὐθωρεῖ, ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ, παραστάντες πρόμαχοι καὶ προστάται τῆς μυσσαρᾶς φατρίας τοῦ πρῶτον Δικαίου Ἀνθίμου, δικαιολογοῦσι τὴν διαγωγὴν αὐτῶν πρὸς ἐντίμους οἰκογενειάρχας, πρὸς

βρίου 1894 πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν Στενιμάχου ἐκδιώξει τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου ἐκ τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς.

«Ἐξοχώτατε,

Μετὰ τὰ συμβάντα τῇ 15 ὑπερμεσοῦντος καὶ τῆς εισβολῆς ταραξιῶν εἰς τὸ Μετόχιον τοῦ Βατοκόβου ἀντὶ πάσης ὑποστηρίξεως, ἦν ἐδικαιούτο ν' ἀποδέχεται παρὰ τῆς Τοπικῆς Ἀρχῆς ὁ νόμιμος ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Βατοκόβου Μακάριος, χθὲς περὶ τὰς 5 μ. μ. ὁ ἑπαρχος Στενιμάχου μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἄνευ τινος προηγουμένης ἀνακρίσεως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτίας, συντάξαντες κατ' αὐτοῦ πρακτικόν, ἔστειλαν ὑπὸ φρουρὰν εἰς τὴν Μητροπόλιν μου ἐν Φιλιππουπόλει, λόγῳ μὲν πρὸς φύλαξιν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐμφανίσεώς του ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ὑποκινητοῦ τῆς στάσεως δὴθεν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἔργῳ δὲ ὅπως κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ προβῶσιν εἰς τὴν ἀρπαγὴν καὶ τοῦ Μετοχίου, ὡς συνέβη καὶ διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Μονῆς. Διαμαρτύρομαι κατὰ τῆς τοιαύτης παρανόμου διαγωγῆς τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν Στενιμάχου, καὶ ἐπικαλοῦμαι δικαιοσύνην, ἔάν, ὡς τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως ἐπαγγέλλεται: «κατὰ τὸ Βουλγαρικὸν σύνταγμα ὑπάρχει ἰσότης μεταξὺ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Βουλγάρων πολιτῶν, ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκείας», τοῦθ' ὅπερ καὶ προφορικῶς μὲ διεβεβαιώσατε πλέον ἢ ἅπαξ. Ὅθεν ζητῶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου εἰς τὸ Μετόχιον.

Τῇ 20 Δεκεμβρίου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXXI

Ἀὐτόγραφον σημείωμα τοῦ Φωτίου ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου 1894 περὶ τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν πατριαρχείων ἐνεργειῶν πρὸς τὴν ὑψ. Πύλιν περὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς μονῆς.

«Ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητής, ἐν τῇ διακρινούσῃ Αὐτὸν δραστηριότητι, ἐνήργησεν ἀμέσως παρὰ τῇ Υ. Πύλιν τὰ δέοντα, ὡς φαίνεται, καὶ ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦ σημειώματος τοῦ Καποῦ-Κεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων, κ. Α. Οἰκιάδου: «Καὶ πάλιν μεταβὰς εἰς τὸ ἀρμόδιον γραφεῖον τῆς Μεγάλης Βεζυρίας ἐζήτησα τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἐν λόγῳ τακτοῦ, ὁ δὲ Διευθυντής τοῦ Γραφείου εἶπέ μοι ὅτι μεταφράζονται τὰ ἔγγραφα τῶν βουλγαρικῶν Ἀρχῶν πρὸς κοινοποίησιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον

τῆς Δικαιοσύνης, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἐξεπληροῦτο σήμερον, ἐπομένως προὔποθέτω ὅτι ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος θὰ φθάσῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἡ ἀναμενόμενη ἀπάντησις, πρὸς ὃ οὐ παύσομαι ἐνεργῶν τὰ δέοντα».

Τῇ 5 Δεκεμβρίου 1894.

Ὁ Καποῦ-Κεχαγιᾶς
Α. Οἰκιάδης»

XXXII

Ἐπιστολὴ τοῦ Φωτίου ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τῶν πατριαρχείων ἀγγέλλοντος τὴν ὀριστικὴν τῆς μονῆς πώλειαν, τῆς ἀρπαγῆς καταταχθείσης μετὰ τῶν τετελεσμένων γεγονότων.

«Τῷ Σεβασμιωτάτῳ ἀγίῳ Προύσης κ. Ναθαναήλ, Τοποτηρητῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Σεβασμιώτατε,

Ἐκ τῶν ἐπισυνημμένων ἀποσπασμάτων τῶν δύο ἐν Φιλιππουπόλει ἐκδομένων Ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων καὶ ἐκ τοῦ ἐγγράφου τηλεγραφημάτων μου πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν θὰ παρατηρήσῃ ἡ Υ. Σ. εἰς τί σημεῖον εὐρίσκονται τὰ τοῦ Βατοκόβου καὶ ὅτι οὐδεμία ὑποφώσκει ἀκτὶς ἐλπίδος ἐπιστροφῆς τοῦ ἀρπαγέντος Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ἐνταῦθα Κεϊμηλίου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεντεύξει, ἣν ἔλαβον μετὰ τοῦ ἡγεμόνος, οὗτος μοι ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα τότε μόνον δύναται νὰ λυθῇ ὀριστικῶς, ὅταν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατορθώσῃ νὰ πείσῃ τὴν Υ. Πύλιν νὰ συνεννοηθῇ αὕτη μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ἀπ' εὐθείας. Πλὴν ἐκ τῶν λόγων τούτων ὡς καὶ ἐξ ἄλλων ὑπόπτων φράσεων τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐκ τῆς ὅλης ἔκτοτε συμπεριφορᾶς τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως φαίνεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ κατετάχθη μετὰ τῶν τετελεσμένων γεγονότων, καὶ ἴσως τὴν στιγμὴν καθ' ἣν γράφω τὴν παροῦσαν αἱ Βουλγαρικαὶ Ἀρχαὶ ἐπεύχονται ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἀνώτερα διατελῶ δὲ κτλ.

Τῇ 21 Δεκεμβρίου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXXIII

Ἀπάντησις Φωτίου ἀπὸ 27 Μαρτίου 1895 εἰς τὰ πατριαρχεῖα ἀρνούμενου νὰ εὐκολύ-

νη οἰκονομικῶς τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς Μακάριον πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ οἰκογενειακῶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν.

Ἄρθ. 43

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 23 ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἡ Υ.Θ.Π. συνοδικῇ διαγνώμῃ συνιστᾷ μοι ὅπως εὐκολύνω οἰκονομικῶς τὸν ἡγούμενον τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατοκόβου κ. Μακάριον καὶ ἐπιστρέψῃ οἰκογενειακῶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, δηλῶ ὅτι στερούμενος χρημάτων, διότι ὑπεβλήθη διὰ τὴν Μονὴν ταύτην, ἀτομικῶς, εἰς πολλὰ ἔξοδα, ὡς περὶ τούτου θὰ γράψω τῇ Υ. Θ. Π. προσεχῶς, ἀδυνατῶ νὰ πράξω τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα οὔτε τὸ ἐλάχιστον κανονικὸν ἐπιχορήγημα τῆς Μονῆς εἰς τὴν Μητρόπολιν μου ἐκ τριάνοντα ἐτησίως λιρῶν Τουρκίας οὐ μόνον ἐπὶ δύο ἔτη δὲν ἔλαβον, ἀλλὰ καὶ ἐδάνεισα εἰς μὲν τὸν ἴδιον ἡγούμενον ἀναχωρήσαντα πέρυσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν Λίρας Τουρκίας τριάνοντα (ἀρθ. 30) κατὰ τὴν ἀνὰ χειρὰς μου ἀπόδειξίν του, εἰς δὲ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπουσίαν του δέκα λίρας (ἀρθ. 10) καὶ δέκα πέντε (ἀρθ. 15) τόκον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Τράπεζαν, εἰς ἣν, μετὰ τοῦ κ. Σ. Ἀντωνιάδου, ἐγενόμην ἐγγυητὴς διὰ τὸ χρῆμα τῆς Μονῆς.

Τῇ 27 Μαρτίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος.

XXXIV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 7 Ἰουνίου 1895 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐξιστοροῦντος τὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ τελευταίου πατριαρχικοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μακαρίου, εἰς ὃν οὐκ ὀλίγον ὀφείλεται καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀρπαγὴ αὐτῆς.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 31 λήξαντος Μαΐου Πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν, δι' ἧς συνοδικῇ διαγνώμῃ καλοῦμαι ὑποβαλεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἐπιτόπιος ἀρχὴ οὐκ ἐπιτρέπει τῷ ἡγουμένῳ Μακαρίῳ ἐπιστρέψαι εἰς Κωνσταντινούπολιν, γνωρίζω τῇ Υ. προσκυνητῇ μου Π. τὰ ἑξῆς. Μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Μονῆς Βατοκόβου τὸ ὑπουργεῖον διώρισε προσωρινῶς ἐπιτροπὴν τῆς μοναστηριακῆς διαχειρίσεως ἐκ Βουλγάρων μέχρι τῆς ὀριστικῆς λύσεως τοῦ ἀναφθέντος τούτου ζητήματος. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη εἰργάζετο ἐν τῷ ἐν Στενιμάχῳ Μετοχίῳ, ἔνθα διέμενον καὶ τινες ἄλλοι Βούλγαροι ἐργαζόμενοι εἰς τὰ παρὰ τὴν πόλιν κτήματα τῆς Μονῆς. Ἡ συμβίωσις ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἑτερογενῶν στοιχείων, Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων, βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ προκαλῇ ἐκάστοτε λογομαχίας καὶ

ἔριδας, αἵτινες κατήντησαν τῇ 18 Δεκεμβρίου π. ἔ. εἰς σοβαρὰν ρῆξιν καθ' ἣν ἡκούσθησαν καὶ πυροβολισμοί, καὶ πλείστοι ὅσοι ἔσπευσαν ἐπὶ τόπου, ἡμίγυμνοι, διότι παρήλθε τὸ μεσονύκτιον, φέροντες ἕκαστος ἀγρεῖον πλήρες ὕδατος. Ἐπὶ τόπου ἔσπευσαν ἐπίσης καὶ αἱ Ἀρχαί, αἱ προπαρασκευάσασαι τὸ κίνημα, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Στενιμάχῳ ἀξιωματικοί, καὶ ἡ ρῆξις ἔλαβε μείζονας διαστάσεις, καθ' ὅσον ἔλαβον μέρος καὶ πολλοὶ Ἕλληνες ὑπῆκοι, ὅπερ ἐχαρακτηρίσθη ὡς στάσις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ πολλοὶ ἐφυλακίσθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἡγουμένου, αὐτὸς δὲ ὁ ἡγούμενος ἐστάλη ὑπὸ ἐγγυήσιν μου εἰς τὴν Μητρόπολιν ἐν Φιλιππουπόλει, ὡς πρωταίτιος δῆθεν τῆς θλιβερᾶς ἐκείνης σκηνῆς μέχρις οὐ ἀποφανθῇ ἡ Εἰσαγγελία. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν ἡμετέρων ὡς ἀποστατῶν εἶνε βεβαίως μεροληπτικός, καθόσον ἐνταῦθα, ἀείποτε ἐν παντὶ ζητήματι μεταξὺ Βουλγάρων καὶ Ἑλλήνων, οἱ δεῦτεροι εἶνε οἱ θολοῦντες τὸ ὕδωρ τῶν πρώτων, ἀτυχῶς ὅμως, ἡ εὐρεσις πολυκρότου ἐν τῷ ἡγουμένῳ ὀλίγον μετὰ τὴν ρῆξιν παρὰ τῆς Ἀστυνομίας, πρὸς δὲ καὶ σύμπασα ἡ προτέρα διαγωγή τοῦ Μακαρίου, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τινων ἐκ τῆς συνοδείας τῶν ἐχρησίμευσεν καὶ θὰ χρησιμεύσῃ κατὰ τὴν δίκην ὡς δικαιολογία τῆς μεροληπτικῆς ἐκείνης στάσεως τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Ἀλλὰ τίς ἡ προτέρα, ὡς λέγω, διαγωγή τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, περὶ τούτου πολλὰ ἐγράψαμεν ἐν καιρῷ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐν τούτοις πρὸς εὐκολίαν τῆς Υ.Θ.Π. καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ποιοῦμαι ἐνταῦθα περιληπτικὴν τῶν τέως περιστατωμένων γραφέντων ἔκθεσιν.

Ὁ Μακάριος, ἄνθρωπος ἄνευ ἀνατροφῆς καὶ μηδεμίαν ἔχων συναισθησιν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος ὡς ἱερεὺς, πρὸς ταῖς ἄλλαις κακίαις οἶον ἐωσφορικῆς ἀλαζονείας ψευδολογίας, ραδιουργίας, κομπορημοσύνης καὶ εἰδεχθοῦς φιλαργυρίας, ἄνθρωπος ὡς κοινῶς λέγουν «πεθαμένος τοῦ παρᾶ», διότι ἐνταῦθα χρεωστεῖ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ποσὰ ὀλόκληρα, ἐκτὸς τῶν τῆς Μονῆς ὑπαλλήλων, εἰς οὓς σχεδὸν οὐδὲν ἐπλήρωσεν, ἔχει καὶ τὴν ἀνοησίαν νὰ νομίζεται «παλληκάρι». Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἀνωτέρω κακίαι καὶ ἀνοησίαι ἔλαβον οὕτως εἰπεῖν σάρκα καὶ ὀστέα ἅμα ὁ Μακάριος ἔλαβεν εἰς χειρὰς τοῦ ἔξουσίου ἐχοροστάτει ἐν τῷ ναῷ τοῦ Μετοχίου ἐν Στενιμάχῳ ὡς ἄλλος Πατριαρχης, ἡυλόγει τὸν λαόν, ψαλλόντων τῶν χορῶν «εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα» καὶ τὸν «πολυχρονισμόν του», ἤρχετο εἰς Φιλιππούπολιν ἔχων καθήμενον παρὰ τῷ ἀμαξηλάτῃ ἱεροδιάκονον κρατοῦντα χαντζάριον κτλ. ἐν δὲ τῇ Μονῇ χωρὶς ν' ἀναφέρω, πῶς ἐπολιτεῦντο αἱ γυναῖκες καὶ μάλιστα ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, διότι αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν, ὕβρεις, ραπίσματα καὶ δαρμοὶ καὶ πολυειδεῖς ἄλλαι κακώσεις οὐ μόνον τῶν λαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἱερωμένων προσώπων, ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἡμέραν τινα ἔδειραν ἀνηλεῶς τὸν ἱερομόναχον Γαβριὴλ καὶ τὸν

ἔρριψαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς τὴν κλίνην, καὶ θὰ εἶχομεν τότε δικαστικά ἐπεισόδια καὶ σκάνδαλα, ἐὰν μὴ ἐπέιθομεν τὸν δαρέντα νὰ μὴ προβῇ, ὡς ἐσκόπει, εἰς ποινικὴν τοῦ ἡγουμένου καταδίωξιν, ὃ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀείποτε ἐν καταστάσει μέθης διατελὼν ἐφέρετο κτηνωδῶς οὐ μόνον κατὰ τῶν ἐν τῇ Μονῇ, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῶν ἔτι τῶν προσκυνητῶν, καθ' ὃν πλεον ἢ ἅπαξ ἐπετέθη. Τὸ δὲ πάντων λυπηρότερον καὶ ἀσύγγνωστον ἦτο ὅτι ἀντὶ ὃ ἡγούμενος νὰ καλύπτῃ ἐπιμελῶς τὰς ἀσχημίας ταύτας, ἐθεώρει αὐτὰς ὡς ἀνδραγαθήματα· εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐκαυχήθη πολλάκις, ὡς π. χ. «ἔδωκα νὰ ἐννοήσῃ ὁ Γαβριήλ, τί εἶναι Κυριώτικον ξύλον»· «εἶπον χθὲς εἰς τὸν ὑπαξιωματικὸν τῆς ἐν τῷ Μετοχίῳ στρατιωτικῆς μουσικῆς ὅτι θὰ τὸν ραβδίσω καὶ ἐφοβήθη», καὶ ὅτι «ἔδωκα ἓνα μπάτσο εἰς τὸν Βάζωφ (ἰσχυρὸν Βούλγαρον) ποὺ πέταξε κατὰ γῆς τὸ καπέλλο του» κτλ. εἰς δὲ τὰς συμβουλὰς μου καὶ τὰς παραστάσεις μου ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐκτὸς ὅτι δὲν ἀρμόζουν εἰς ἱερέα, ἔχουσι καὶ κακὰς συνεπειὰς πολλάκις, ἀπήντα στερεοτύπως «εἶμαι ἀνεξάρτητος»· ὅλα ταῦτα ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς δυσηρέστουν καὶ ἐξήντλουν τὴν ὑπομονὴν τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, ἀφ' ἐτέρου περιήρχοντο εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς Κυβερνήσεως, ἣτις χαιρεκακοῦσα ἄφινε τοὺς ἀδικοῦντας νὰ ἀδικῶσιν ἔτσι, ὥστε ἡ ἀρπαγὴ τῆς Μονῆς νὰ ἔχῃ δεδικαιολογημένας αἰτίας. Ὁ κ. Σταμπούλωφ εἶπεν ἄλλοτε εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν Ἀγ. Χαλκηδόνα· Ἰωακείμ, ὅτι ἂν τὸ Πατριαρχεῖον δὲν λάβῃ πρόνοιαν καὶ περιστείλῃ τὰς καταχρήσεις καὶ ἀσχημίας τῶν διευθυνόντων τὸ πλοῦσιον καὶ ἱστορικὸν Μοναστήριον τοῦ Βατσκοβου, θὰ λάβῃ αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις καὶ θὰ τὸ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἐξαρχίαν, ὅπερ καὶ ἐπραξεν. Ὅταν πέρυσιν οἱ ἐνταῦθα ὁμογενεῖς ἀνεξαρτητῶς κομματικῆς ἀποχωρέσεως κατεκραύγαζον κατὰ τῶν καταχρήσεων τοῦ Μακαρίου καὶ τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν παρὰ τῆς Μητροπόλεως σχηματισθεῖσαν ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπὴν λογαριασμούς, ὅπερ προῦκάλεσε τὴν ἀποστολὴν ἐνταῦθα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, πατριαρχικοῦ ἐξάρχου, τοῦ Ἀρχιεραματέως τῆς Ἱερᾶς συνόδου Κυρίου Κυρίλλου, πρὸς ὃν ἐπίσης προσηνέχθη οὐ μόνον μετ' ἀπειθείας, ἀλλὰ καὶ ἀσεβέστατα, διότι παρακούσας καὶ περιφρονήσας τὰς οὕτως Εὐαγγελικὰς προτροπὰς αὐτοῦ παρήκουσε καὶ περιεφρόνησε αὐτὸν τοῦτον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν ἱερὰν σύνοδον, ἔγραψα ὅτι ἀπορῶ πῶς δὲν ἐτιμωρήθη διὰ τῆς αὐστηροτάτης ἐκκλησιαστικῆς τιμωρίας, ὡς παραλύων τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν ἀλλὰ καὶ ἀπεστάλῃ ὀπίσω, ἵνα συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, διότι, γνωστῆς οὖσης ὅλης αὐτοῦ τῆς διαγωγῆς, ἀφῆρσεν ἀφ' ἡμῶν τὸ ἀδιαφιλονίκητον ἐπιχείρημα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι «ἰδοὺ τὸ Πατριαρχεῖον πῶς ἀδυσωπήτως πατάσσει τὴν καταχρῆσιν καὶ τὰς ἀσχημίας, οἷός τις δὴποτε καὶ ἂν ἦ ὁ πταίστης» ἵνα ἄρῳμεν οὕτω πᾶσαν δικαιολογίαν, διότι τὸ σφάλλειν ἀνθρώπινον. Καὶ ταῦτα πρὸς πληροφορίαν τῆς

Προσκηνητῆς μου Αὐτῆς Παναγιότητος, ἥς διατελῶ
εὐχέτης ταπεινότητος ἐν Χριστῷ

Τῇ 7 Ἰουνίου 1895

† ὁ Φιλίππουπόλεως Φώτιος

XXXV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1895
πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος ὅτι τρεῖς
τῶν ἀδελφῶν τῆς μονῆς προσελθόντες εἰς
τὴν μητρόπολιν ἐδήλωσαν μετάνοιαν ἐφ' οἷς
ἡμαρτον ἀναγνωρίσαντες τὴν ἐξαρχίαν.

Ἀρθ. 112

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἦλθον εἰς τὴν Μητρόπολιν μου τρεῖς τῶν Ἀδελφῶν
τῆς Μονῆς οἱ ἱερομόναχοι Γαβριήλ καὶ Γρηγόριος, καὶ ὁ διάκονος χ'. Ἰω-
άννης καὶ ἐδήλωσαν μετὰ δακρύων ὅτι εἰλικρινῶς μετανοοῦσιν ἐφ' οἷς
ἡμαρτον, ἀναγνωρίσαντες τὴν Ἐξαρχίαν. Παρ' αὐτῶν ἔμαθον ὅτι ἡ Μονὴ
εὐρίσκεται ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει, καθόσον Ἀκάκιος καὶ Ἀνθιμος ἀφοῦ
ἐγύμνωσαν τὸ Σκευοφυλάκιον καὶ ἐπώλησαν ὅτι πολύτιμον ὑπῆρχεν ἐν
τῇ Μονῇ, ὡς καὶ πολλὰ ζῶα «ἐπειδὴ τὰς τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος
χρόνος διέλυσεν», περιῆλθον εἰς ρῆξιν, ὃ δὲ αὐθαδέστερος καὶ αἰσχροτέρος
τῶν δύο, ὁ Ἀνθιμος, σχηματίσας κόμμα, προσέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐτέ-
ρου ἡγουμένου, πιθανὸν τῇ εἰσηγήσει καὶ τῆς Ἀρχῆς, καὶ ἠνάγκασε τὸν
Ἀκάκιον νὰ μεταβῇ εἰς Σοφίαν, ἔνθα διαμένει μέχρι σήμερον, ἐκλιπα-
ρῶν τὴν προστασίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν Ἀρχῶν.

Ταῦτα ἐν βίᾳ καὶ ἐν συντόμῳ, διότι ἀναχωρεῖ τὸ ταχυδρομεῖον.

Τῇ 19 Ἰουνίου 1895

† ὁ Φιλίππουπόλεως Φώτιος

XXXVI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1895
πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα περὶ τῆς τύχης τῶν
μετανοησάντων μοναχῶν τῆς μονῆς ἐπανελ-
θόντων εἰς τὴν ὁρθόδοξιαν.

Ἀρθ. 118

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εἰς τὴν ἀπὸ 19 φθίνοντος ἐγνώρισα τῇ Υ. Θ. Π. ὅτι τρεῖς τῶν
Ἀδελφῶν τῆς Μονῆς Βατσκοβου, οἱ ἱερομόναχοι Γαβριήλ καὶ Γρηγόριος

καὶ ὁ διάκονος γ'. Ἰωάννης, μετανοήσαντες, προσήλθον μοι ζητοῦντες ἔλεος. Παραδεχθεὶς αὐτοὺς ἐτοποθέτησα προσωρινῶς εἰς τὰς ἄλλας ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροπόλεώς μου διατελούσας μονάς· ἐν τῷ μεταξὺ προσήλθον καὶ δύο ἕτεροι, ὁ ἱερομόνοχος Γεράσιμος καὶ ὁ Μοναχὸς Μιχαήλ. Τῇ ἐπαύριον δὲ τῆς προσελύσεως αὐτῶν ἡ Τοπικὴ Κυβέρνησις συλλαβοῦσα αὐτοὺς διὰ χωροφυλάκων ἐξαπέστειλε βία εἰς Βάτσκοβον, ὅπου μετέβη ἐκ Σοφίας ἀπεσταλμένος καὶ ὁ πρῶν Σκοπίων Θεοδόσιος, ὡς προσωρινὸς τῆς Μονῆς ἡγούμενος, μέχρι οὗ θεωρηθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ τῶν δύο καταχραστῶν Ἀκακίου καὶ Ἀνθίμου. Ὁ Θεοδόσιος ἠρώτησε τοὺς ἄνω εἰρημένους κληρικοὺς διὰ τί προσήλθον εἰς τὴν Μητρόπολιν μου, προσέθηκε δέ: «Καὶ νομίζει ὁ Φῶτιος ὅτι θὰ πάρῃ πίσω τὸ Μοναστήρι; ἂν ὅλην τὴν Τουρκίαν σηκῶσιν στὸ ποδιὰ καὶ καταστρέψῃ τὴν Βουλγαρίαν, ἴσως μπορέσῃ νὰ τὸ κατορθώσῃ, τώρα ὅμως δὲν ἔχει καμμίαν δύναμιν». Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ διεμαρτυρήθην καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Συντάγματος ἐζήτησα τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τῶν πέντε βία κρατηθέντων, οὗτοι μὲν ἡλευθερώθησαν, ὁ Θεοδόσιος ὅμως συνέταξε πρᾶξιν, καθ' ἣν οὗτοι ἀποβάλλουσι, δηθεν, πάντα τὰ ἐπὶ τῆς Μονῆς δικαιώματα αὐτῶν ὡς Ἀδελφοί. Ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆς τε πρὸς τὸν Νομάρχην Φιλιππουπόλεως διαμαρτυρησεώς μου, ὡς καὶ τῆς πράξεως τοῦ Θεοδοσίου ἐπισυνάπτω τῇ παρουσίᾳ μου πρὸς γινῶσιν τῇ Υ.Θ.Π. καὶ ἐνέργειαν τῶν δεόντων ἀρμοδίως, ἀφοῦ σήμερον πάντες σχεδὸν οἱ Ἀδελφοὶ προσέρχονται εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ αἴρεται οὕτω ἡ δικαιολογία τῆς Β. Κυβερνήσεως ὅτι οἱ Πατέρες τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς ὡς δικαιοῦχοι κατὰ τὸ δηθεν Τυπικὸν αὐτῆς ἀνεγνώρισαν τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἐξαρχίας διατελῶν κτ.

Τῇ 26 Ἰουνίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φῶτιος.

XXXVII

Ἀντίγραφον τῆς πράξεως τοῦ πρῶν Σκοπίων Θεοδοσίου, προσωρινοῦ τῆς βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ἐν τῇ μονῇ ἀντιπροσώπου, ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1895, καθ' ἣν ἀπολύονται ὡς μέλη τῆς ἀδελφότητος τῆς μονῆς οἱ ἐπανελθόντες εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μοναχοί.

Μαρτυρικὸν

Δίδεται τὸ παρὸν τῷ ἱερομόναχῳ Γρηγορίῳ, χειροτονηθέντι ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Βατσκόβου τῆς Παναγίας, τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπιθυμίᾳ καὶ ἐπιμονῇ

εἰς πιστοποίησιν ὅτι ἡ Α. ὀσιολογίῳ ἀπὸ σήμερον ἀπολύεται παντὸς Μοναστηριακοῦ καθήκοντος ὡς μέλους τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς, παραχωρεῖται δὲ αὐτῷ νὰ ᾖ ἐλεύθερος νὰ ζῇ ὅσον ἐπιθυμῇ, ἀφαιρουμένου ἀπ' αὐτοῦ παντὸς δικαιώματος εἰς τὸ μέλλον ἐν τῇ ἐν λόγῳ Μονῇ τοῦ Βατσκόβου ἢ ἐν τοῖς ἐξαρτήμασιν αὐτῆς.

Μονὴ Βατσκόβου 24 Ἰουνίου 1895

ὁ πρῶν Σκοπίων Θεοδόσιος,
ἡγούμενος ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος,
δικαῖος Ἀνθίμος,

Σημ. Ἰσα ἐδόθησαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τρεῖς Ἀδελφούς.

XXXVIII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1895
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς
Μονῆς Μακαρίου, αἰτουμένου ἀποζημίωσιν.

Παναγιωτάτῳ, Θειοτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ μοι κυ-
ρίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ κατὰ τὸ πνεῦμά μοι πατρὶ καὶ δεπότη.

Προσκυνητῶς

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Διατρίβων εἰσέτι τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ἐ. ἔ. εἰς Κωνσταντινού-
πολιν ἔλαβον τὴν ἀπὸ 17 τοῦ ἰδίου ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Θειοτάτης
Παναγιότητος λέγουσαν ὅτι ὁ τέως ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου
ἀρχ. Μακάριος δις ὑπέβαλε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἀναφορὰν ζητῶν ἀποζη-
μιώσεις διὰ ζημίας καὶ δαπάνας διαφόρους κατὰ τὴν ἡγουμενείαν του
καὶ ὅτι συνοδικῶς ἐκρίθη ὅπως «πρὸς ἀσφαλεστέραν καὶ δικαιοτέραν ὀρι-
στικὴν ἀπόφασιν ἐκζητηθῇ καὶ ἡ γνώμη μου ὡς ἐπόπτου τῆς Μονῆς καὶ
ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἅμα γνώστου τῶν συμβάντων» «περιέκλειε δ' ἐν πρωτο-
τύπῳ ἡ ἐπιστολὴ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἡγουμένου καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐν
τοῖς Πατριαρχείοις ἐξελεγκτικῆς τῶν Λογαριασμῶν αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς,
ἥτις, εὐφημον ποιουμένη λόγον περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἡγου-
μένου, εὗρισκεν ὅτι «οὗτος εἰργάσθη ὑπὲρ τῶν ἐν γένει συμφερόντων τῆς
Μονῆς μετὰ ἱκανοῦ ζήλου, ἀρκετὰ τῶν χρῶν αὐτῆς ἐξοφλήσας καὶ πολ-
λὰς κατασχέσεις τῶν κτημάτων ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῆς ἐξουδετερώσας» Ἐπι-
σταμένως μελετήσας ἀμφοτέρω τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν ἐγνώριζον τί νὰ

θανυμάσω πλειότερον τὴν τόλμην τοῦ ἀναφερομένου ἢ τὴν ἀφέλειαν καὶ ἐπιπολαιότητα τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις, πάντως ἐκ θεοπνευστίας ἐξήνεγκε τὴν ἣν ἐξήνεγκε γνώμην, ἀντιστρατευομένην ἀντικρυς πρὸς τὰ πράγματα αὐτὰ καὶ τὰς περὶ τοῦ Μακαρίου ἀσφαλεῖς πληροφορίες τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς περὶ αὐτὴν ἐφοροδημογεροντίας· διότι πᾶν ἐκ τῆς Μητροπόλεως ἐξαγόμενον ἐπίσημον ἔγγραφο συντάσσεται τῇ συνεργασίᾳ αὐτῆς καὶ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἐξάρχου αὐτοῦ ἀρχ. Κυρίλλου, τότε ἀρχιερατικῶς τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συσταθείσης Ἐπιτροπῆς, ἥς τὰ Μέλη, ἀνθρῶποι σεβροὶ καὶ ἀδέκαστοι καὶ τὰ ἐνταῦθα πρόσωπά τε καὶ πράγματα, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἄριστα γινώσκοντες εἰσὶν ἀνώτεροι πάσης ἐπὶ μεροληψίας ὑπονοίας, καθόσον ὁ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν σεβασμὸς αὐτῶν καὶ ἡ πρὸς τὸ ἔθνος ἀφοσίωσις ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐδοκιμάσθησαν καὶ ἐκάστοτε δοκιμάζονται εἰς τὸ χωνευτήριον τῶν ἀλλεπαλλήλων κινδύνων καὶ καταδιωγμῶν. Δυσὶν θᾶτερον, Π.Δ., ἡ ἐν τοῖς Π. ἐξελεγκτικῇ Ἐπιτροπῇ ἢ δὲν ἔλαβε τὸν κόπον ν' ἀναδιφήσῃ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τὰ ἐν τῷ πατριαρχικῷ Πρωτοκόλλῳ σχετικὰ ἔγγραφα, ἅτινα ἀποτελοῦσι βιβλίον ὁλόκληρον, ἢ τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐξηφανίσθησαν ἐπὶ σκοπῷ· ἐπειδὴ ὅμως τὸ δεύτερον δὲν τολμῶ καὶ νὰ ὑποθέσω, παραπέμπω τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν εἰς αὐτὰ, πρὸς μείζονα δὲ αὐτῆς εὐκολίαν ἀποστέλλω ἐκ τῶν πολλῶν, ὧν τὰ πρωτότυπα εὐρίσκονται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐν ἀντιγράφῳ τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐξάρχου ἐνταῦθα Ἐπιτροπῆς, δύο ἐπιστολάς μου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13 Φεβρουαρίου καὶ 7 Ἰουνίου 1895, ἐν πρωτοτύπῳ δὲ τὸ πρακτικὸν τῆς τελευταίας τῆς Ἐπιτροπῆς συνεδριάσεως, ἔκθεσιν τοῦ ἐν Στενιμάχῳ ἐπιτρόπου μου οἰκ. π. Λεωνίδα, κληρικοῦ ἀμέμεπτου διαγωγῆς καὶ χαρακτῆρος ἀνεξαργήτου καὶ ἀμερολήπτου, καὶ ἐρωτηθῆτω αὐτὸς οὗτος ὁ Μακάριος, καὶ δύο σημειώματα τοῦ Ι. Γκάνιγγλου, ὧν τὴν ἀλήθειαν πάντως ἐγγινώμεθα καὶ τοῦ Π. Ἐμμανουήλ. Ἡ ἐν τοῖς Π. Ἐπιτροπῇ, ἥτις ἀνεκάλυψε ὅτι ὁ Μ. ἔχει λαμβάνειν, δὲν λέγει τί καὶ ἔχει οὗτος νὰ δίδῃ, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὡς π.χ. ὑπαλλήλων κτλ. εἰς ἐμὲ αὐτὸν ὀφείλει πολλά. Ἐρωτηθῆτω ὁ Μακάριος ἂν ἦνε ἢ ὄχι ἀληθὲς ὅτι ἀναχωρῶν τὸ πρῶτον διὰ Κωνσταντινουπόλιν ἔλαβε παρ' ἐμοῦ δάνειον ἐκ λιγῶν τουρκίας 30, ἀπὸ δὲ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 150 λίρας διὰ τῆς ἐγγυήσεως ἐμοῦ τε καὶ τοῦ Ἀντωνιάδου. Τὰ χρήματα ταῦτα οὐχὶ αὐτὸς ἀλλ' ἐγὼ τε καὶ ὁ Ἀντωνιάδης ἐπληρώσαμεν μέχρις ὀβολοῦ, κατεδικάσθημεν δὲ παρὰ τῶν Δικαστηρίων πρὸς ἡμῶν ἐνηνέχθημεν καὶ εἰς ἔξοδα δικαστικὰ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ὁμολογῶν 100 φράγκα, διὰ δὲ τὸ δεύτερον 37 1/2 λίρας Τουρκίας, ἅτινα καὶ ἐπληρώσαμεν· ἐπειδὴ δὲ ἡ ὑπόθεσις εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν καὶ ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζο-

μεν τὴν ἡμετέραν καὶ παρ' αὐτοῦ καταδίκην, Κύριος οἶδε τί θὰ πληρώσωμεν ἔτι. Ἐπίσης ἐπλήρωσα εἰς τὸ Δικαστήριον ἐναχθεῖς παρὰ τοῦ νῦν Βουλγάρου τῆς Μονῆς ἡγουμένου, ἐτέρας 15 1/2 λίρας, ἃς ὁ Χ. Νικολάου, πατριαρχικὸς τῆς Μονῆς Ἐπίτροπος, ἔδωκεν εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡγουμένου καὶ ἀντιπροσωπεύοντα αὐτὸν κατὰ τὴν εἰς Κωνσταντινουπόλιν μετὰβασίν του δι' ἔξοδα τῆς Μονῆς καθημερινά.

Τί νὰ εἶπω δὲ διὰ τὰ ὅσα ὑπέστην ἔξοδα διὰ τοὺς δι' αὐτὸν ἀποσταλέντας δύο Π. Ἐξάρχους, τοῦ νῦν ἀγ. Ἐφέσου καὶ τοῦ νῦν ἀγίου Μυτιλήνης, ὧν ὁ μὲν πρῶτος μετὰ τῶν ἀνθρώπων του ἐπὶ τρεῖς, ὁ δὲ δεύτερος ἐπὶ πέντε ὅλας ἑβδομάδας ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὴν Μητροπόλιν μου χωρὶς ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ νὰ φέρῃ ὁ καθεὶς οὔτε μίαν καὶ φιάνην οἶνου ἢ ἄλλο τι, ἐνῷ ὀφείλειεν αὐτὸς νὰ ὑποστῇ ὅλας αὐτὰς τὰς δαπάνας. Ἐκτὸς τούτου ἐπὶ διετίαν, καθ' ἣν σχεδὸν ἦτο ἡγούμενος, δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς πρὸς τὴν Μητροπόλιν ὑποχρεώσεις τῆς Μονῆς. Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἡ Μονὴ τοῦ Βατοσκόβου ἐπρομήθευε τὰ καυσόξυλα τῆς Μητροπόλεως, ἥτις θέλει τὸ ἔτος τουλάχιστον 70 μέτρα, τὰ ὅσπρια, καὶ τὸν οἶνον, ὡς καὶ 31 λίρας Τουρκίας τοῖς μετρητοῖς, ἐρωτηθῆτω καὶ περὶ τούτου ὁ κύριος Μακάριος, ὅστις, ἂν δὲν θέλῃ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ ψευσθῇ, θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι μόνον 30 λίρας Τουρκίας ἔδωκε, τέσσαρα μέτρα ξύλων καὶ ἐν κοιλὸν καρδιῶν καὶ τίποτε ἄλλο καὶ ἡναγασμένη ν' ἀγοράζω τὰ ξύλα ἀπὸ τὴν ἀγορὰν πρὸς δέκα καὶ πολλάκις ἑνδεκα φράγκα τὸ μέτρον ὡς καὶ τᾶλλα εἶδη τὰ διὰ τὴν Μητροπόλιν ὠρεσμένα παρὰ τῆς Μονῆς. Ὅλη λοιπὴν ἡ διαγωγή τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου ἔφερε τοὺς μὲν ἡμετέρους εἰς ἀπόγνωσιν, εἰς δὲ τὸν τότε τρομερὸν δικτάτορα τῆς Βουλγαρίας Σταμπούλωφ ἀφορμὴν νὰ βάλλῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν ἣν εἰς ἐμὲ τε καὶ τὸν πατριαρχικὸν Ἐξάρχον ἅγιον τότε Χαλκηδόνα κ. Ἰωακείμ ἐξήνεγκεν ἀπειλήν, ὡς ἀναφέρω εἰς τὴν ἀπὸ 7 Ἰουνίου 1895 κ. Ἐπιστολὴν μου ὅτι, ἐὰν τὸ Πατριαρχεῖον δὲν λάβῃ πρόνοιαν καὶ περιστεί-λη τὰς καταχρήσεις καὶ ἀσχημίας τῶν διευθυνόντων τὸ πλοῦσιον καὶ ἱστορικὸν Μοναστήριον τοῦ Βατοσκόβου, θὰ τὸ λάβῃ αὐτὸς καὶ τὸ παρὰδῶσῃ εἰς τὴν Ἐξουσίαν, ὅπερ καὶ ἐπραξεν.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἀπάντησιν διατελῶ δὲ κτλ.

(Ἐν Φιλιππουπόλει Σεπτέμβριος)

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φωτίος

XXXIX

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1895
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα αἰτουμένου τὴν ἀποστο-

λὴν τῶν γραμματίων τοῦ ἐκ 4000 εἰκοσαφράγκων εἰκονικοῦ δανείου, ὅπερ συνήψεν ὁ ἄλλοτε διαχειριστὴς τῆς μονῆς δικαῖος Ἀνθιμος μετὰ τοῦ Ἀντώνωφ, Κοβάτσεφ καὶ λοιπῆς αὐτῶν σπείρας, ὅπως παραδώσῃ αὐτὰ εἰς τὸν ἐπιλαβόμενον τῆς ὑποθέσεως εἰσαγγελέα Φιλιππουπόλεως διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀριθ. 304

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Πρὸ δύο ἡμερῶν ἔλαβον ἐκ μέρους τοῦ Ἀνακριτοῦ Φιλιππουπόλεως κ. Ι. Ποπῶφ ἔγγραφον, οὗτινος ἐπισυνάπτω ὧδε πιστὴν μετάφρασιν, δι' οὗ μὲ παρακαλεῖ ὅπως ἐνεργήσω ἀρμοδίως καὶ ἀποσταλῶσιν αὐτῷ τὰ γραμμάτια τῶν 4000 εἰκοσαφράγκων εἰκονικοῦ δανείου, ὅπερ συνήψεν ὁ τότε διαχειριστὴς τῆς Μονῆς Βατσκόβου δικαῖος Ἀνθιμος μετὰ τῶν Ἀντώνωφ, Κοβάτσεφ καὶ λοιπῆς αὐτῶν σπείρας. Ἀμέσως προσεκάλεσα εἰς τὴν Μητρόπολιν μου τὰ τὴν Πατριαρχικὴν Ἐπιτροπὴν ἀποτελοῦντα μέλη τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς, ἅτινα ἐκ συμφώνου μετ' ἐμοῦ παρακαλοῦσι τὴν Υ.Θ.Π., ὅπως ἀποστείλῃ ἡμῖν τὰ ζητούμενα γραμμάτια. Ἄν καὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπάρχουσι περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ αἱ τοῦ Ἐξάρχου καὶ αἱ ἡμέτεραι Ἐκθέσεις, οὐδὲν ἦττον καὶ πρὸς εὐκολίαν τῆς Υ.Θ.Π. καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκθέτω αὐτὴς ἐν συντόμῳ τὴν ὑπόθεσιν ἔχουσαν ὡς ἀκολουθῶς: Ὅταν πρὸ τριετίας ὁ τότε τὴν Μ. Βατσκόβου διευθύνων δικαῖος Ἀνθιμος μετὰ τινων τῶν τότε ἰσχυρόντων Βουλγάρων Ἀντώνωφ, Κοβάτσεφ καὶ Σας συνήψεν εἰκονικὰ δάνεια 4.000 εἰκοσαφράγκων, ἡ Μ. Ἐκκλησία κατ' αἴτησιν ἡμῶν ἀπέστειλεν ἐνταῦθα Ἐξάρχον τὸν τότε μὲν ἐπὶ τῶν σχολείων Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δ' ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας Γεράσιμον Δωρίζαν, ὅστις διὰ δαπάνης τριακοσίων εἰκοσαφράγκων κατώρθωσε νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ σχετικὰ ταῦτα γραμμάτια καὶ παραδώσῃ αὐτὰ εἰς τὰ πατριαρχεῖα. Ἡ τότε Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις, ἂν καὶ οἱ δοῦνται τῆς κακοήθους ἐκείνης πράξεως ἦσαν ἐκ τοῦ Κόμματός της, πιεζομένη ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης, προσέβη εἰς δῆθεν ἀνακρίσεις, αἵτινες, ὡς εἰκός, εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα κατέληξαν, ἡ δὲ διαδεχθεῖσα ἐκείνην σημερινὴ Κυβέρνησις συνεχίζουσα τὴν ἀνάκρισιν καὶ τὴν ἐξακρίβωσιν, προσφυλάκισε τοὺς ἐνόχους, προτιθεμένη νὰ παραπέμψῃ αὐτοὺς εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κακοῦργοι οὗτοι, οἱ ὑπαίτιοι τοσούτων ἡμῖν ἐνταῦθα καταστροφῶν, ὑποθέτοντες ὅτι τὰ ἐν λόγῳ γραμμάτια ἀπωλέσθησαν, ἀρνοῦνται διαρρήδην ὅτι ποτὲ ἐγένοντο τοιαῦτα καὶ κηρύττουσιν ἑαυτοὺς ἀθώους, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀθώωσης αὐτῶν κινδυνεύουσι πλεῖσθ' ὅσα ἡμέτερα κοινοτικά κτήματα, καθόσον οἱ ἄθλιοι οὗτοι διαφιλονικοῦσιν ὅτε μὲν τὰ οἰκόπεδα τῶν ἐν Στενιμάχῳ ἡμετέρων

σχολείων, ὅτε δὲ παρεκκλήσια, εἰς ἃ ἐκκλησιάζονται ἀπ' αἰῶνων οἱ ἡμέτεροι, διὰ ταῦτα εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη ὅπως εὐκολύνωμεν τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ οἱ μὲν κακοῦργοι τιμωρηθῶσιν, ἡμεῖς δὲ εὐρωμεν ἀνακούφισιν τινα ἐκ τῶν συνεχῶν αὐτῶν διωγμῶν. Ὅθεν, παρακαλοῦμεν ὅπως ὅσον τάχος ἀποσταλῶσιν ἡμῖν τὰ ζητούμενα διὰ τὰ περαιτέρω διατελῶ δὲ κτλ.

Τῇ 17 Νοεμβρίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φωτίος

Τὸ ἔγγραφον τοῦ ἀνακριτοῦ Ι. Ποπῶφ.

Τμῆμα Ι. Ἀριθ. 3237

Ἐν Στενιμάχῳ 14 Νοεμβρίου 1895

Πρὸς τὴν Α. Πανεσθότητα τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω τὴν Υ. Π. νὰ πράξῃ τὰ δέοντα καὶ μοι πέμψῃ ὅσον τάχος τὰ πρωτότυπα τῶν τριῶν Γραμματίων τῶν ἐκδοθέντων κατὰ τὸ 1892 ὑπὸ τοῦ τότε διευθύνοντος τὴν περιουσίαν τῆς Μονῆς Βατσκόβου διακόνου Ἀνθίμου δικαίου ἐκ 4000 ναπολεονίων, ὧν ἔχω ἀνάγκην ἐν τῇ ἀνακρίσει τῆς ὑποθέσεως.

Ἀνακριτὴς Ἰωάννης Ποπῶφ.

XXXX

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1895 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀπαντῶντος αὐτοῖς εἰς τὰς δι' ἐπιστολῆς αἰτηθείσας πληροφορίας πῶς καὶ διατὶ διὰ τῆς ἀθώωσης τῶν παρασχόντων εἰκονικὸν δάνειον εἰς τὴν μονὴν ἰσχυρῶν ἀντιπολιτευομένων προσώπων διακινδυνεύουσι πλεῖσθ' ὅσα ἡμέτερα κοινοτικά κτήματα.

Ἀριθ. 317

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ α'. ἱσταμένου ἐπιστολῆν, δι' ἧς ἡ Υ. Θ. Π. ζητεῖ τὸ «πῶς καὶ διατὶ ἐκ τῆς ἀθώωσης τῶν προσώπων περὶ ὧν γράφω ἐν τῷ ἀπὸ 17 παρελθόντος Νοεμβρίου ἐ. ἔ. γραμματί μου, κινδυνεύουσι πλεῖστα ὅσα κοινοτικά ἐνταῦθα κτήματα», γνωρίζω Αὐτῇ εὐσεβάστως ὅτι τὰ πρόσωπα ταῦτα, πανίσχυρα ὄντα ἐπὶ Σταμπούλωφ, καθόσον τὸ μὲν ἐν ἡτο πρόεδρος τῆς Σοβράνιε, τὸ δ' ἕτερον ἀπολυταρχικώτατος δήμαρχος Στενιμάχου, ἐγένοντο οἱ πρωταῖτιοι τῆς ἀρπαγῆς τριῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου, διεξεδίκουν δὲ καὶ τὰ οἰκό-

πεδα, ἐφ' ὧν κείνται τὸ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον καὶ ἡ Κεντρικὴ τῶν Ἀρρένων Σχολὴ Στενιμάχου, ἐν παρ' αὐτῇ παρεκκλήσιον ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀρπαγεῖσαν Μονήν, καὶ τὸ πάντων χεῖριστον αὐτὸν τοῦτον τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς ἐν Φιλιππουπόλει Μητροπόλεώς μου, ὡς δῆθεν κτισθέντα παρὰ τῶν Βουλγάρων, ὡς περὶ τούτου ἔγραψα ἐγκαίρως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ θὰ ἐξετέλουν ὅλους τούτους τοὺς καταχθονίους αὐτῶν σκοπούς, ἐὰν μὴ ἐπὶ ῥαχέτι ἢ πτώσις τῆς πρῶτης Κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις οἱ μισέλληνες οὗτοι καὶ ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καταδοκοῦσι τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως τῶν σκοπῶν των, καὶ κηρύττουν τοῦτο ἀναφανδόν. Εὐτυχῶς, πλὴν ἡμῶν, ἀντιπολιτεύονται καὶ τὴν ἐνεστώσαν Κυβέρνησιν, ἥτις, θέλουσα νὰ ταπεινώσῃ τὴν ἐπηρεμένην αὐτῶν ὀφρύν, ἐνήγαγεν αὐτοὺς ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων διὰ τὰ ἐκ 4000 εἰκοσαφράγκων εἰκονικὰ γραμμάτια τοῦ δανείου τούτου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ληστὰς οὗτοι, νομίζοντες ὅτι τὰ ἐν λόγῳ γραμμάτια ἐξηφανίσθησαν, ἀρνοῦνται πάσῃ δυνάμει τὴν ὑπαρξίν τοιούτου δανείου, ἢ εἰσαγγελία διὰ τοῦ γνωστοῦ τῇ Υ. Θ. Π. ἐγγράφου αὐτῆς ζητεῖ ἐπιμόνως τὴν προσαγωγὴν τῶν περὶ ὧν πρόκειται Γραμματίων, ὅπως δι' αὐτῶν ἀποδείξῃ τὴν ἐνοχὴν καὶ προσῇ εἰς τὴν δέουσαν καταδίκην. Διὰ ταῦτα παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Υ. Θ. Π. ὅπως ὅσον τάχος ἀποστείλῃ ἡμῖν τὰ ἐν λόγῳ γραμμάτια διὰ τὰ περαιτέρω.

Τῇ 9 Δεκεμβρίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XLI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου 1895 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα αἰτουμένου αὐθις τὰ εἰκονικὰ γραμμάτια τῆς μονῆς κατ' αἵτησιν τοῦ ἀντεισαγγελέως Φιλιππουλεως.

Ἀρθ.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐπισυνάπτων ὧδε καὶ δεύτερον ἔγγραφον τῆς Εἰσαγγελίας παρακαλῶ θερμῶς, καὶ αὐθις, ὅπως μοὶ ἀποσταλῶσι τὰ ζητούμενα παρ' αὐτῆς Γραμμάτια. Μὴ ἀφῶμεν Π. Δ. τὴν εὐνοϊκὴν ταύτην δι' ἡμᾶς περίστασιν τοῦ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ ἐνταῦθα κοινοτικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα διὰ τῆς τιμωρίας τῶν αἰσχροῶν τούτων καὶ ἀσπόνδων ἐχθρῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καθόσον, καταδικαζόμενοι μὲν οὗτοι ἐπὶ ἀτιμίᾳ καὶ αἰσχροκερδεῖα θ' ἀπολέσωσι τέλεον τὴν ἰσχὴν αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ δὲν θὰ δύνανται πλέον νὰ βλάψωσιν ἡμᾶς, ἀθωούμενοι δὲ θὰ ἐπανακτήσονται πρὸς τῇ κινδυνευοῦσῃ αὐτῶν ὑπολήψει καὶ τὴν προτέραν

αὐτῶν ἰσχύον, καὶ τότε Οὐαὶ ἡμῖν. Ὅθεν ἀποδεχόμενος ταχεῖαν καὶ εὐνοϊκὴν ἀπάντησιν διατελῶ κτλ.

Τῇ 14 Δ)βρίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

Τὸ ἔγγραφον τοῦ ἀνακριτοῦ Ποπῶφ

Πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Ἕλληνα Μητροπολίτην

Δικαστηρίου

Ἀρ. 3776 Φιλιππουπόλεως

Δβρ. 13.1895

Κατὰ τὰ ἄρθρα 233 καὶ 236 τοῦ Ὄθωμανικοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς τὸ I Τμήμα ἐκινήθη ἀγωγὴ ἐναντίον τῶν προσώπων, ἅτινα διὰ καταχρήσεως καὶ αἰσχροκερδεῖας (par abus de confiance et escroquerie) ἠθέλησαν νὰ λάβωσι 4000 ναπολεόντια ἀπὸ τὴν Μ. Βατσκόβου, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτον ἐξεδόθησαν τέσσαρα εἰκονικὰ Γραμμάτια, εὐρισκόμενα εἰς τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχεῖα. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἀναγκάσας τῇ Δικαιοσύνῃ, δέον ὅπως τὰ Γραμμάτια ταῦτα παραδοθῶσιν εἰς τὴν δικογραφίαν. Πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἡ Εἰσαγγελία παρακαλεῖ, ὅπως ὑμεῖς μεσιτεύσητε πρὸς ταχίστην παρεχὴν αὐτῶν. Ἰδού, διατί, Παναγιώτατε, παρακαλεῖσθε, ὅπως ἐπιμένετε παρὰ τῷ Πατριαρχεῖῳ μετὰ παρακλήσεως ὅπως ἀποσταλῶσι τὰ ἐν λόγῳ Γραμμάτια, ἐκδοθέντα παρὰ τοῦ Δ. Ἀνθίμου διὰ λογαριασμὸν τῆς Μ. Βατσκόβου, ἀνερχόμενα εἰς 80.000 φράγκων. Ἡ παράδοσις ὑπὸ τὸν ὅρον ἐπιστροφῆς μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν δύναται νὰ γείνη δι' ὑμῶν ἢ δι' οἰουδήποτε ἐν Κωνσταντινουπόλει πρακτορείου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Εἰσαγγελία ἀπεκδέχεται εὐνοϊκὴν ἀπάντησιν.

Ἀντεισαγγελεὺς Σ. Καζαντζής

Δυστυχῶς δὲν ἐνεκρίθη παρὰ τῶν πατριαρχείων ν' ἀποσταλῶσι τὰ αἰτηθέντα, κατ' ἀκολουθίαν οἱ ἐνοχοὶ ἠθωώθησαν καὶ Κύριος οἶδε, τί ἐπιφυλάττουν οὗτοι εἰς τὸ μέλλον διὰ τοὺς ἡμετέρους ἐν Βουλγαρίᾳ.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XLII

Ἡ διαδεξαμένη τὴν δικτατορίαν τοῦ Σταμπούλωφ συνταγματικὴ κυβέρνησις παρὰ πάσας τὰς ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις τῶν φιλελευθέρων Κ. Στοῖλωφ πρωθυπουργοῦ καὶ Νάτσεβιτς ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πρὸς τὸν μητροπολίτην κ. Φώτιον, ὅτι θὰ σεβασθῇ τὰ δικαιώματα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, δὲν ἐπανήγαγε τὴν πνευματι-

κὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἱερὰν μονήν. Δημαγωγούσα καὶ αὕτη ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν, ὡς φαίνεται, τὴν σύστασιν τοῦ μεροληπτήσαντος θεολόγου καὶ καθηγητοῦ ἐν τῇ ἀνωτάτῃ φιλολογικῇ σχολῇ (Πανεπιστημίῳ) Σοφίας Μ. Δ. Βαλαβάνωφ, ὃν ὥρισεν ὡς ἐπίτροπόν της ἐν τῇ συσταθείσῃ ἐκ συμφώνου πρὸς τὸ πατριαρχεῖον διμελεῖ ἐπιτροπεία, (ἥς τὸ ἕτερον μέλος ἦτο ὁ Ἕλλην ἐπίτροπος τοῦ πατριαρχείου δικηγόρος Ἀχιλλεὺς Μαυρίδης), πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς. Ὁ Βούλγαρος ἐπίτροπος τελευτῶν ἐν τῇ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1894 μακροσκελεῖ ἐκθέσει του ἔγραφεν αὐτολεξεῖ τάδε:

«Ἡ μονὴ τοῦ Βατοσκόβου ἀπῆλυνεν ἀνεξαρτησίας κεκτημένη ἴδια δικαιώματα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἤδη πρὸ ὀκτὼ αἰώνων. Ταῦτα τὰ δικαιώματα κατεπατήθησαν πολλὰ ὥς ἐπ' ἐσχάτων, πρὸ πάντων ὅμως διὰ τῆς ἀποστολῆς ἡγουμένου ἀπ' εὐθείας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἰλημένου προσέτι οὐχὶ ἐκ τῆς ἀδελφότητος τῆς μονῆς. Κρίνων ἀμερολήπτως φρονῶ ὅτι πᾶς τις θὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Βατοσκόβου δικαιούται ν' ἀμύνηται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων της μεριμνῶσα περὶ τῆς συντηρήσεώς της.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόσχισιν τῆς μοναστηριακῆς ἀδελφότητος ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου καὶ ἀναγνώρισεως ὑπ' αὐτῆς τῆς δικαιοδοσίας τῆς Βουλγαρικῆς ἐξαρχίας, τοῦτο εἶναι ζήτημα καθαρῶς πνευματικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἀρμόδια εἶναι ἡ πνευματικὴ ἀρχὴ νὰ ἐξενέγκῃ ἐπ' αὐτοῦ ὀριστικὴν γνώμην.

Ὁσαύτως πνευματικοῦ χαρακτῆρος εἶναι καὶ ἡ καθάρσις τοῦ νεωστὶ ἐκλεγέντος ἡγουμένου ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου. Καὶ περὶ αὐτοῦ μόνον ἡ πνευματικὴ ἀρχὴ δικαιούται τὰ ἐξενέγκῃ γνώμην. Περιορίσθην μόνον νὰ εἶπω ἀνωτέρω ὅποια τις προσωπικότης εἶναι ὁ ρηθεὶς ἀρχιμανδρίτης»¹⁾.

Οὕτω ἡ κυβέρνησις ὡς διοικητικὴ τοῦ τόπου ἀρχὴ ἐνέκρινε τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος ἐκλογὴν ἀπὸ 19 Ἀπριλίου ὡς ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου καὶ τὴν ἐπανεκλογὴν αὐτοῦ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καθάρσιν του ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀδελφότητος ἀπὸ Ὁ Μαΐου, ἅτε ἀπολεσθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς πρώτης ἐκλογῆς, ἐπὶ τῷ νομικῷ διίσχυρισμῷ ὅτι ἡ μονὴ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (1084) ἦτο ἀνεξάρτητος τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου καὶ αὐτοδιοικουμένη συμφώνως τῷ τυπικῷ τῷ ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ της συντεταγμένῳ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὸν ἡγούμενον της καὶ νὰ διαχειρίζεται τὰ τε κινήματα καὶ ἀκίνητα κτήματά της ἄνευ δικαιώματος ξένης ἐπεμβάσεως εἴτε κοσμητικῆς

1) Ἴδε, Μ. Β α λ α β ά ν ω φ, ἐκθέσις τῆς μονῆς τῆς Πετριτσονιτίσσης «Θρηκικά», τόμ. IX, ἔτ. 1928, σελ. 165, 15'.

εἴτε πνευματικῆς, πατριαρχικῆς ἢ μητροπολιτικῆς, καὶ περιφρουρούσα τὰ ἀπ' αἰώνων δικαιώματα τῆς μονῆς τῇ αἰτήσῃ τῆς ἀδελφότητος αὐτῆς ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν καταπάτησιν αὐτῶν καὶ τὰς συμβαινούσας ἐκ τούτου ἀταξίας καὶ καταχρήσεις. Ἡ δὲ τοῦ τόπου πνευματικὴ ἀρχὴ, ἡ ἐξαρχία, ἀπεδέξατο εἰς τοὺς κόλπους της τὸν τε καθαιρεθέντα ἀρχιμανδρίτην Ἀκάκιον ὡς ἡγούμενον καὶ τὴν ἀδελφότητα τῆς μονῆς, ἥτις (πιεζομένη ὡς γνωστὸν ὑπὸ τῶν τοπικῶν διοικητικῶν ἀρχῶν) ἀπαρνηθεῖσα τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἀναγνώρισασα τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐξαρχίας δι' ἰδιαιτέρου πρακτικοῦ ἀπὸ 5ης Μαΐου ἐξητήσατο παρ' αὐτῆς τε καὶ τῆς κυβερνήσεως τὴν ἀναγνώρισιν τῆς νέας τῶν πραγμάτων τῆς μονῆς καταστάσεως.

Καὶ οἱ μὲν ἀποτελοῦντες τὴν ἀδελφότητα τῆς μονῆς μοναχοὶ εἴτε ἐκόντες εἴτε πιεζόμενοι ἠδύναντο ἀναμφισβητήτως ἀπαρνούμενοι τὴν ἐπ' αὐτῶν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πατριαρχείου ν' ἀναγνώρισωσι τὴν ἐξαρχίαν ἢ καὶ ἄλλην πνευματικὴν ἀρχήν, ἢ δ' ἐξαρχία ἐδικαιοῦτο νὰ προσλάβῃ αὐτούς, ὥσπερ καὶ τὸν καθαιρεθέντα ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιωματος Ἀκάκιον, εἰς τοὺς κόλπους της καὶ ἀποσύρουσα ἀπὸ τῆς μονῆς, ἥτις δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν της, νὰ τοποθετήσῃ εἰς ἄλλας μονὰς ἀνηκούσας αὐτῇ οὐδαμῶς ὅμως ἐδικαιοῦτο νὰ ἐπιβάλλῃ χεῖρα εἰς τὴν μονήν, ἥτις ἀνέκαθεν οὕσα Ἑλληνικὴ ἐπαφείθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ διὰ τοῦ σουλτανικοῦ φερμανίου (1870), δι' οὗ μετὰ τὴν ἀπόσχισιν ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας καθωρίζοντο ὀριστικῶς τὰ θρησκευτικὰ καθιδρύματα, ἅπερ περιήρχοντο ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐξαρχίας.

Ὁ δὲ διίσχυρισμός της κυβερνήσεως ὅτι ἡ μονὴ ἀνέκαθεν ἦτο ἀνεξάρτητος τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου καὶ αὐτοδιοίκητος, ἦτο ἄπλοῦν σόφισμα, διότι τὸ τυπικὸν αὐτῆς ἀπὸ αἰώνων ἤδη, πιθανῶς ἀπὸ τῆς πτώσεως ὑπὸ τοὺς Τούρκους τοῦ Βυζαντίου, ἠτόνησεν ἕνεκα τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος. Ἡ μονὴ διετέλει ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς μητροπόλεως Φιλίππουπόλεως καὶ τῶν κοινοτήτων Φιλίππουπόλεως καὶ Στενιμάχου, ὁ δ' ἐκάστοτε ἡγούμενος αὐτῆς κατὰ τὴν ἐπικρατήσαν καὶ ἐκπαλαὶ ἀρχαίαν συνήθειαν οὐ μόνον ἐξελέγετο ἐν τῇ μητροπόλει «κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ τῶν τιμωτάτων προεστώτων Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου καὶ θελήσει καὶ γνώμῃ τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὁσιωτάτων πατέρων» ἀλλ' ἐδίδεν εἰς αὐτὴν καὶ λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεώς του διὰ τὸν χρόνον τῆς ἡγοιμενείας του, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ ἀκολούθου πρακτικοῦ τῆς 19ης μητροπόλεως ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1781.

«Ὁ Φιλίππουπόλεως Κύριλλος ἐπιβεβαίωσεν

Διὰ τοῦ παρόντος ἀποδεικτικοῦ καὶ ἐμαρτύρου γράμματος γίνεται

δῆλον ὅτι κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ἔκπαλαι συνήθειαν συναχθέντες εἰς ἓν μετὰ τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης μητροπόλεως καὶ τῶν τιμίων προεστώτων καὶ τζορμπατζήδων τῆς πολιτείας Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου ἐπεριλάβαμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας εἰς τὸ Μπάτσκοβον ἀπὸ τὸν ἡγούμενον κύρ Γρηγόριον διὰ εἴκοσι δύο μῆνας καὶ κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ τῶν ρηθέντων τιμωτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τῶν τιμωτάτων προεστώτων Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου καὶ θελήσει καὶ γνώμῃ τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὁσιωτάτων πατέρων ἐψηφίσθη καὶ ἀπεκατέστη διὰ ἡγούμενος τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου ὁ παπᾶ κύρ Μακάριος, ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ὥστε ἔχειν τὴν ἐπιστάσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου καὶ εἶναι αὐτὸν τέλειον καὶ πληρεξούσιον νοικοκύριν τῶν τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων κτημάτων τε καὶ ἀφιερωμάτων τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου, ὡς ἄξιος καὶ πιστὸς οἰκονόμος καὶ δεδοκιμασμένος ἐν ἄλλοις τε καὶ μάλιστα ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ἐν ἣ μέχρι τοῦ νῦν προσεστάθη, ὁ γὰρ εἰδὼς προεστάναι τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ ἐτέροις οἶδε προϊστασθαι. Διορίσαντες τοίνυν καὶ ἀποκαταστήσαντες διὰ ἡγοῦμενον τὸν ρηθέντα παπᾶ κύρ Μακάριον ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ ὑπέσχοντο ἅπαντες οἱ ἐν αὐτῷ εὐοισκόμενοι πατέρες, γέροντες καὶ νέοι φυλάξαι καὶ ἀποδοῦναι αὐτῷ τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν καὶ ὑπακοὴν ὡς προεστώτι καὶ γέροντι καὶ μηδένα ἐξέρχεσθαι τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου (κατὰ τὴν ἔκπαλαι συνήθειαν) καὶ οὔτε εἰς Φιλιπούπολιν οὔτε εἰς χωρίον οὔτε εἰς τὸ μετόχιον καταβαίνειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ θελήσεως· ὅστις δὲ ἤθελεν ἐναντιωθῆ αὐτῷ εἰς καμμίαν προσταγὴν ἢ εἰς ὅποιανδήποτε ἄλλην θέλῃσιν ἤθελε φανῇ ἀπειθῆς καὶ παρήκοος, θέλει παιδευθῇ ἐσχάτως μὲ ἔξωσιν ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου διηνεκῶς. Εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἔμ-προσθεν τοῦ πανιερωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη, κυρίῳ κυρίῳ Κυρίλλου, ἐπιβεβαιώσῃ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος καὶ μαρτυρίᾳ τῶν ὑποκάτωθεν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ τῶν προεστώτων τοῦ Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου καὶ ἐπεδόθη τῷ διαληφθέντι ἡγουμένῳ κύρ Μακαρίῳ. ἀσπα, Νοεμβρίου κς'.

Σκευοφύλαξ Δαμασκηνὸς ὑπόσχομαι, προηγούμενος Γρηγόριος ὑπόσχομαι, παπᾶ-Ἰωσήφ ὑπόσχομαι, παπᾶ-Καλλίνικος ὑπόσχομαι, παπᾶ-Ἀνανίας ὑπόσχομαι, Κάλλιστρος ὑπόσχομαι, Ἀγάπιος ἱερομόναχος ὑπόσχομαι, παπᾶ-Ἀνθίμος ὑπόσχομαι, Γερμανὸς μοναχὸς ὑπόσχομαι.

ὁ ρήτωρ Δημήτριος μάρτυς, ὁ σκευοφύλαξ Νικόλαος μάρτυς, ὁ

ὁστιάριος Μιχαλάκις μάρτυς, ὁ Μήτσος παπᾶ-Θεοδοσίου μάρτυς, ὁ διακαιοφύλαξ Δημήτριος μάρτυς, Μαργαρίτης μάρτυς, Δημήτριος τοῦ Μαργαρίτου μάρτυς, Χ' Δόξης μάρτυς, Κομνηνὸς τοῦ Χ' Στέργιου μάρτυς, Μανόλης τοῦ Χαζτή Γιακομή μάρτυς, Πρίμος τοῦ Παναγιώτου μάρτυς, Χ' Βέστος μάρτυς, Νάσος μάρτυς, Θεοδόσιος Τόλου μάρτυς, Χ' Διαμαντῆς μάρτυς¹⁾.

Ἡ μονὴ λοιπὸν διετέλει ἀπ' αἰῶνων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως καὶ τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου καὶ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου, ὃν ἀείποτε ἐμνημόνευεν ἀπὸ ἀνεξαρήτου γενομένη σταυροπηγιακὴ καὶ πατριαρχικὴ, ἄδηλον ἀκριβῶς πότε, πάντως ὅμως ἀρχομένου τοῦ 17ου αἰῶνος, διότι ἔκτοτε αὕτη καλεῖται οὕτω. Σιγίλλωδες πατριαρχικὸν γράμμα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1785. Φεβρ. 18^α Ἰνδικτ. 1^α (τ. ἔ. 15 Φεβρ. 1628) συνιστᾷ αὐτὴν ὡς σταυροπηγιακὴν καὶ πατριαρχικὴν εἰς λαϊκοὺς καὶ κληρικοὺς ὀρίζον καὶ τὰς ὑπαγομένας εἰς αὐτὴν ἐκκλησίας καὶ παρεκκλήσια ἐν Στενιμάχῳ καὶ τοῖς περιχώροις. Ὡς ἴδιον κτῆμα τὸ Πατριαρχεῖον ἐπεμβὰν διασφῆξει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐπαπειλήσαντος αὐτὴν κινδύνου καταστροφῆς. Διότι ἄνευ τῆς πατριαρχικῆς ταύτης ἐπεμβάσεως οἱ Τοῦρκοι ἀναμφιβόλως, ὡς ἀνεμένετο, θὰ κατέστρεφον τὴν μονὴν ἄρδην πρὸς ἀντεκδίκησιν διὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ ἡγουμένου τῆς Χριστοφόρου, ὅστις μετὰ τοῦ ἐκ τῶν προκρίτων Στενιμάχου φίλου του Χατζῆ Πρίμου καὶ ἄλλων ὑψωσεν ἐπὶ τῆς Ροδόπης τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς τυραννίας²⁾. Τοῦτο εἰκάζεται ἐκ δύο τοῦ προειρημένου πατριάρχου πρὸς τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς ἐπιστολῶν, ὧν ἀντίγραφα ἀπὸ τοῦ 1749 κατάκεινται ὑπ' ἀρ. 338 ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ παναγίου Τάφου μετοχίου. Ἐν αὐτοῖς ὁ πατριάρχης ἀπαντῶν μετὰ συμβουλῶν εἰς τὴν αἰτηθεῖσαν ὑπὸ τῶν μοναχῶν βοήθειαν ἔχει τὴν μονὴν ὑπὸ τὴν προνομιούχον προστασίαν του καὶ ὑποδεικνύει ὡς ἡγούμενον τὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν Ναθαναὴλ ἀντὶ τοῦ ἐξαφανισθέντος Χριστοφόρου³⁾. Ὡς τῶν ἀδελφῶν Ναθαναὴλ ἀντὶ τοῦ ἐξαφανισθέντος Χριστοφόρου³⁾. Ὡς πατριαρχικὴ δὲ μνημονεύεται ὡσαύτως καὶ ἐν πατριαρχικοῖς ἐγγράφοις

1) Κώδικος ἱερῶς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ἐτῶν 1781—1845, σελ. 9, παλαιὰς ἀριθμήσεως α'.

2) Μυτιλήου Ἀποστολίδου, ὁ Στενιμάχος, Ἀθήναι, 1829, σελ. 23, κ. ἐξ.

3) Louis Petit, Typicon de Grégoire Pacourianos pour le monastère de Pétritzos (Baskovo) en Bulgarie, Paris 1904, σελ. XXVII-XXIX, ἐνθα ἀναδημοσιεύονται ἀμφότεραι αἱ πατριαρχικαὶ ἐπιστολαί.

κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1699, Αὐγουστον τοῦ 1725, Ἰούλιον τοῦ 1742, τὸ 1750 καὶ Μαΐον τοῦ 1790 ¹⁾).

Ἄμα τῇ γεννήσει τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς, ὅπερ ἔληξεν, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἀπώλειαν ταύτης παραχωρηθεῖσιν ὑπὸ τῆς βουλγ. κυβερνήσεως εἰς τὴν ἑξαρχίαν, ὑπῆρξε γνώμη παρὰ πολλοῖς τῶν Φιλιππουπολιτῶν καὶ Στενιμαχιτῶν ὅτι ἡ εὐθύνη ἐβάρυνεν ἡμᾶς μᾶλλον ἔνεκα ἀκαταλογίστου ἀπρονοησίας καὶ ὀλιγωρίας περὶ τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν ἡμῶν πραγμάτων. Διότι, ἐὰν ἡσκεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἡ δέουσα ἐποπτεία ἐκαστοτε πρὸς πρόληψιν ἢ καὶ κατάπαυσιν τῆς τε κακῆς διαχειρίσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας καὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ ἀταξιῶν καὶ ἀτασθαλιῶν, εἰς δὲ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν μητροπολιτῶν Ἰωακεῖμ καὶ Φωτίου αὐτὸς ὁ πανίσχυρος τότε δικτάτωρ Σταμπούλωφ ²⁾, ἡ κυβερνήσις δὲν θὰ εὕρισκεν ἀφορμὴν πρὸς ἐπέμβασιν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἐὰν τὸ πατριαρχεῖον ἀποφασίσαν ν' ἀποστείλῃ αὐτὸ ἡγούμενον πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων ἀπέστειλε κληρικόν τινα σεβάσιμον, τίμιον καὶ δεδοκιμασμένον καὶ οὐχὶ τὸν ἐπιβόητον Κύπριον Μακάριον, ἄνδρα ἄνευ ἀγωγῆς καὶ λάτριν τοῦ χρίματος, πολλῶν δὲ χεῖρονα διοικητικῶς τῶν προκατόχων τοῦ ἢ ἐὰν ἀνεκάλει τὸν ἀνάξιον τοῦτον τοῦ ἱεροῦ προσορισμοῦ τοῦ Λευίτην ἐγκαίρως, ὡς ὑπεδείχθη αὐτῷ δι' ἐκθέσεων τῶν τε ὑπ' αὐτοῦ ἀποσταλέντων δύο σεβασμίων κληρικῶν ὡς ἐξάρχων καὶ τῆς ὑπὸ τῆς μητροπόλεως συσταθείσης ἐκ λαϊκῶν ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας καὶ ἐπέτρεπε τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τῆς μονῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μητροπολίτου ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου ἡγουμένου καθ' ἣν ὑπέβαλεν εἰς αὐτὸ δι' ἀντιπροσωπείας αἴτησιν ἡ ἀδελφότης αὐτὴ ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου 1894 ἢ καὶ ἐὰν κατὰ τὴν τελευταίαν ἔτι ὥραν τὸ πατριαρχεῖον ἀνεγνώριζεν εὐθετὲν πρὸ τετελεσμένου γεγονότος τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ γενομένην ἐκλογὴν τοῦ Ἀκακίου μοναχοῦ εὐπαιδευτοῦ, χρηστοῦ, τιμίου καὶ δραστηρίου, ἀπὸ πολλοῦ φιλοδοξούντος ὡς μέλους τῆς ἀδελφότητος τὴν ἡγουμενείαν ³⁾ καὶ μὴ καθήρει αὐτὸν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώ-

1) Γ ε δ ε ὦ ν Μ. Πατριαρχικοὶ πίνακες, σελ. 613, 624, 636, 643, 672. — Ἰδε καὶ Κ. Μυρτ. Ἀποστολίδου, περὶ τῆς μονῆς τῆς Πετρονίτισης, «Θρακικά» τόμ. VII, ἔτ. 1936, σελ. 61 § η'.

2) Ἰδε ἀνωτέρω ἐπιστολὴν Φωτίου XXXIV καὶ XXXVIII.

3) Ἐν ἐπιστολῇ τοῦ πρῶην Φιλιππουπόλεως, εἰτα Ἀδριανουπόλεως καὶ συνοδικοῦ, ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1885 ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀκάκιον εὐρισκορικῶν φέρεται: «...ὅπως γράφω καὶ τῷ κ. Ἀργυριᾷ (πρόεδρῳ τῆς ἐφοροδημονα ἐκλέξεωσιν ὄντινα θέλουσιν ὡς ἡγούμενον, ...Πιθανὸν αὐτοὶ νὰ διορίσωσιν ὡς ἡγούμενον τὴν ὑμετέραν πανοσιότητα, μολονότι καθ' ἡμετέραν γνώμην καλύτερον εἶναι τὸ ἔτος τοῦτο νὰ διορισθῇ ὡς ἡγούμενος ὁ Κωνσταντῖος, ἡ δὲ ἡμετέρα πανο-

ματος ὡς παρήκοον, πράγμα, ὅπερ ἔρριπεν αὐτὸν ἐξ ἀπογνώσεως καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὁπαδοὺς του εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἑξαρχίας, ἡ κυβερνήσις δὲν θ' ἀνεμειγνύετο εἰς τὰ τῆς μονῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως οὐδὲ θὰ ἐδημιουργεῖτο οὕτω ζήτημα πνευματικῆς δικαιοδοσίας τῆς μονῆς παρὰ τῆς ἑξαρχίας, ὅπερ ἐπόμενον ἦτο νὰ καταλήξῃ εἰς βάρος ἡμῶν, τῶν Βουλγάρων ἐποφθαλμιόντων ἀπὸ τοῦ χρόνου ἤδη τῆς ἐκκλησιαστικῆς των χειραφετήσεως τὰ ἐν τῇ χώρᾳ των Ἑλληνικά εὐαγγῆ καθιδρύματα.

Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη διεψεύσθη λίαν ταχέως ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διότι ἡ πλουσία μονὴ θὰ κατελαμβάνετο καὶ καλῶς διοικουμένη ὡς κατελήφθησαν μετ' ὀλίγον χρόνον καὶ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ μοναὶ (Καβακλῆ, Βάρνης, Ἀγχιάλου) καὶ ἐκκλησίαι μὴ συντρεχουσῶν τῶν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς κυβερνήσεως συνθηκῶν καὶ μετὰ δώδεκα ἔτη τῷ 1906 πάντα τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ εὐαγγῆ Ἑλληνικά καθιδρύματα κατελυθεῖσιν τῶν Ἑλληνικῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων. Θὰ ἔλειπον μόνον τότε αἱ δικαιολογίαι καὶ τὰ σοφίσματα τῆς κυβερνήσεως παραβιάζουσης διεθνεῖς συνθήκας ἐν συνταγματικῶς διοικουμένῳ κράτει καὶ αἱ φιλολογικαὶ συζητήσεις περὶ τοῦ παλαιοῦ τῆς μονῆς τυπικοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸ νομίμου ἢ μὴ ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῆς ἀδελφότητος μετὰ τῆς μονῆς ἅμα. Ἡ ἐπὶ τῆς ἐκουσίας μεταναστεύσεως ἀμοιβαίως τῶν ἐκ Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος ἐθνικῶν μειονοτήτων μεικτὴ ἐπιτροπεία κατὰ τὰς συνθήκας ἀνεγνώρισε τὰ ἐπὶ τῆς μονῆς δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων.

Τελευτῶν δ' ἐπισυνάπτω καὶ τὴν πρὸς τὸ πατριαρχεῖον περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου ἐκθεσιν τῆς Λαϊκῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας, τῆς ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου ὀρισθείσης μετὰ τοῦ ἐξάρχου Κυρίλλου, ἥτις μετὰ τῶν προηγουμένων δύο τοῦ μητροπολίτου ἐπιστολῶν ἀποτελεῖ τὸ κάτοπτρον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κληρικοῦ τούτου.

Κ. Μυρτ. Ἀποστολίδης

XLIII

Ἐκθέσις πρὸς τὸ πατριαρχεῖον περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μακαρίου τῆς ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου ἀπὸ 2 Μαρ-

σιότης ὡς ἐπίτροπος μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἔτους, ὁπότε πιστεύομεν ὅτι ὁ κ. Κωνσταντῖος δὲν θὰ εἶναι πλέον εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτελῇ τὰ ἡγουμενικά του καθήκοντα, ἀλλ' ἄλλος καταλληλότερος τῆς ὑμετέρας πανοσιότητος δὲν θὰ ὑπάρχῃ, τότε νὰ διορισθῇτε ὑμεῖς ἡγούμενος τῆς μονῆς· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲν ἔχομεν ν' ἀντιτείνωμεν ἐὰν σὰς ἐκλέξωσι τοιοῦτον ἀπὸ τοῦδε... Ἰδε καὶ Μ. Β α λ α β ἄ ν ω φ ἐνθα ἀνωτ. σελ. 164, ἰδ. 4.

τίου 1894 όρισθείσης λαϊκῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας¹⁾).

«Παναγιώτατε Δέσποτα, ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος

Οἱ εὐσεβιάτως ὑποσημειούμενοι, διορισθέντες διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτοκ. 1155 καὶ ἀπὸ 2 Μαρτίου ἐν. ἔ. σεπτῆς πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς ὑπὸ τῆς 'Υ. Θ. Π. καὶ τῆς ἁγίας περὶ Αὐτὴν ἱ. Συνόδου ὡς μέλη ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέλεξιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ πανοσιολογιώτατου ἡγουμένου τῆς σταυροπηγιακῆς ἱ. μονῆς Βατοκόβου κ. Μακαρίου μετέβημεν μετὰ τῆς Α. Π. τοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου κ. Κυρίλλου εἰς Στενίμαχον καὶ ἡρεσάμεθα τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἐντολῆς ἐξετάζοντες ἐπισταμένως τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἡγουμένου καὶ ζητήσαντες παρὰ τε τοῦ ἡγουμένου καὶ ἄλλων προσώπων ἀρμοδίων τὰς ἀναγκαίαις πληροφορίας. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ βιβλία παρουσιάζοντα πολλὰς καταστιχογραφικὰς ἀτελείας δὲν ἐπέτρεπον τὴν μόρφωσιν ἀκριβοῦς καὶ ὀριστικῆς γνώμης περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς ἱ. μονῆς, ἡ ἐπιτροπὴ θεωρήσασα ἀναγκαίαν τὴν ἀκριβεστέραν κατάστροφωσιν τῶν λογαριασμῶν ὑπὸ προσώπου ἐντοιβοῦς ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτῆς εἰς Φιλίππουπόλιν, ἔνθα ἡ εὐρεσις ἱκανῶν λογιστῶν, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ παραλάβῃ τὰ βιβλία αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ εἰς Φιλίππουπολιν. Ἀλλὰ μάτην ἀνέμενεν ἐν Φιλίππουπόλει τὴν ἀφιξίν τοῦ ἡγουμένου, ὃν ἡναγκάσθη αὕτη διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς νὰ προ(σ)καλέσῃ. Ἀλλ' οὗτος ἀπήντησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τὰ βιβλία ἐκ τοῦ μετοχίου φοβούμενος μὴ στερηθῇ αὐτῶν, τῶν μόνων του ὅπλων. Τῇ ἐπομένῃ δὲ προσκλήσει τοῦ προέδρου ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐπανέλαβεν ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θέλει νὰ προσαγάγῃ τὰ βιβλία του. Καίτοι δ' ἐπὶ τέλους ἐφάνη πεισθεὶς εἰς τὰς εὐλόγους προτροπὰς τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ φέρῃ τὰ βιβλία αὐτοῦ, ἐν τούτοις ἐκ Στενιμάχου ἀνῆγγειλεν ὅτι ἐμμένει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ γνώμην νὰ μὴ προσαγάγῃ τὰ βιβλία του. Ἡ ἐπιμονὴ αὕτη τοῦ ἡγουμένου ἠνάγκασε τὴν

1) Αὕτη ἡ ἐκθεσις οὕτε ὑπογραφὰς φέρει οὕτε ἡμερομηνίαν, εἶναι δέ, ὡς εἰκάζεται, ἡ πρόχειρος, διότι φέρει καὶ προσθήκας διὰ μαύρης μελάνης, γεγραμμένη ὁλόκληρος διὰ χειρὸς, ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος μαρτυρεῖται, τοῦ Σωτηρίου Ἀντωνιάδου ἱατροῦ καὶ προέδρου τῆς ἐφοροδημογεροντίας τότε τῆς κοινότητος Φιλίππουπόλεως. Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἀπετελεῖτο ὑπὸ τεσσάρων λαϊκῶν προσώπων δύο Φιλίππουπολιτῶν, Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Ἀχ. Μανρίδου δικηγόρου καὶ δύο Στενιμαχιτῶν, Ἀθαν. Ἐπιτρόπου, προέδρου τῆς ἐφορείας τῆς κοινότητος Στενιμάχου καὶ Κωνσταντ. Χ' Νικολάου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἀποσταλέντος πατριαρχικοῦ ἐξάρχου κ. Κυρίλλου.

ἐπιτροπὴν ν' ἀποφασίσῃ ἐν συνεδρείᾳ νὰ φέρῃ εἰς γνώσιν τῆς 'Υ. Θ. Π. τὰ γεγονότα καὶ ζητήσῃ τὰς ὁδηγίας Αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τηλεγραφικὴν διαταγὴν τῆς 'Υ. Θ. Π. ὅπως φέρῃ τὰ βιβλία πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, ἐπιμένει ἀρνούμενος καὶ ἐπομένως παρακωλύει τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἐν τῇ συνεδρείᾳ αὐτῆς τῆς 30 Μαρτίου ἀπεφάσισε νὰ ἐκθέσῃ γενικαῖς γραμμαῖς ἐλλείψει τῶν βιβλίων τὴν γνώμην αὐτῆς, ἣν ἐσχημάτισεν ἐκ τῆς μελέτης τῶν βιβλίων κατὰ τὴν συνεδρείαν αὐτῆς ἐν Στενιμάχῳ.

Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν βιβλίων ὑπῆρξεν, ὅτι ἡ διαχείρισις δὲν ἐγένετο μετὰ τῆς δεούσης φειδοῦς. Τὰ μὲν ἔσοδα παρουσιάζουσιν ἐλλάττωσιν συγκριτικῶς μετὰ τῶν προηγουμένων ἐτῶν, τὰ δὲ ἔσοδα αὕξουσιν παρὰ τὴν ἐκμισθῶσιν ὑποστατικοῦ τινος, οὗτινος ἡ διατήρησις ἀπῆτει τὴν ὑπαρξίν καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ καὶ ὑποζυγίων πρὸς καλλιεργίαν τῶν γαιῶν.

Τὰ χρεὴ τῆς μονῆς οὐ μόνον δὲν ἡλαττώθησαν ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας τοῦ κ. Μακαρίου, ἀλλὰ τοῦναντίον καὶ ἠϋξήθησαν, καίτοι πολλῶν κτημάτων τῆς ἱ. μονῆς τὰ ἐνοίκια προεξωφλήθησαν διὰ 3—5 ἔτη. Πολλὰ δὲ γραμματὰ δι' ὀφειλόμενα ἐνοίκια μελλόντων ἐτῶν προεξωφληθέντα ἐπῆνεγκον σημαντικὰς ζημίας. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι (δ) ἐκμισθωτῆς τοῦ ὑποστατικοῦ ἐνοικίας αὐτὸ διὰ 2 ἔτη ἀντὶ 52800 γρ. ἐπλήρωσε μόνον 44000. Ὁ ἐκμισθωτῆς οὗτος ἐνφώκισε δύο μύλους τῆς ἱ. μονῆς ἀντὶ 32000 γρ. διὰ 2 ἔτη (1894—1895), ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἔδωκε διὰ μὲν τὸ ἥμισυ ποσὸν χρήματα, διὰ δὲ τὸ ἄλλο ἥμισυ γέννημα, ὅπερ ὑπελόγησε πρὸς γρ. 48 τὸ κοιλόν, ἐνῶ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐτιμάτο 35—40 γρ. Ὁ αὐτὸς ἐνφώκισε δύο ἄλλους μύλους διὰ τὸ 1896 ἀντὶ γρ. 26000, ἅτινα προεξωφληθέντα ἀπέφερον μόνον 20000. Ἐνῶ δ' ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ ἡγουμένου παρουσιάζεται ὁ ἐκμισθωτῆς ὀφείλων γρ. 3695, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐδήλωσεν ὅτι οὐ μόνον δὲν ὀφείλει τὸ ποσὸν τοῦτο, ἀλλὰ τοῦναντίον ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνῃ περὶ τὰ 10000 γρ.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἡγουμένου ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς ἱερᾶς μονῆς εἶναι ἤδη χείρων ἐκείνης, ἣν παρέλαβεν ὁ ἡγούμενος· τὰ ἔσοδα παρουσιάζονται ἡλαττωμένα, οὕτω π.χ. ἐκ τῶν βιβλίων φαίνεται ὅτι ἐκ τῶν προσφορῶν, ἐλαίου κτλ. κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ καταχραστοῦ Ἀνθίμου διὰ 5 ἔτη σημειοῦνται γρ. 341000 ἥτοι κατ' ἔτος 68000, ἐνῶ ἡ διαχείρισις τοῦ κ. Μακαρίου 19 μηνῶν παρουσιάζει μόνον γρ. 62000, — τὰ δ' ἔσοδα ἠϋξημένα. Ἡ κατάστασις δ' αὕτη κατ' ἀνάγκην ἔσται πολλῶ χείρων ἐν τῷ μέλλοντι, διότι τὰ μὲν ἔσοδα ἐλαττωθήσονται σπουδαίως διὰ τῆς προεξωφλήσεως τῶν ἐνοικίων πολλῶν ἐτῶν, τὰ δ' ἔσοδα αὕξηθήσονται διὰ τῶν τόκων τῶν χρεῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαχειρίσεως, ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος καθίσταται προβληματική· διότι οἱ δανεισταὶ καθ' ἑκάστην ἀπαιτοῦντες δικαστικῶς τὰ ὑπὸ τῆς ἱ. μονῆς ὀφειλόμενα αὐτοῖς λαμβάνουσι δικαστικὰς αποφάσεις, δι' ὧν ποιοῦντες κατάσχουν τῶν προσοδοφοροτέρων κτημάτων αὐτῆς ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἀπογυμνοῦσιν αὐτὴν καὶ καθιστῶσιν ἀνίκανον νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς. Αἱ δ' ἐγγύητοι ἀρχαὶ παριστάμεναι μάρτυρες τῆς τοιαύτης κακῆς διαχειρίσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας ὑποδεικνύουσιν ἐμμέσως τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεμβάσεως τῆς κυβερνήσεως.

Καθ' ἃ δὲ μανθάνει ἡ ἐπιτροπὴ ὁ ἡγούμενος καὶ συνεδριάζουσας ἔτι αὐτῆς προέβη εἰς ἐνοικίαν μύλων τῆς μονῆς διὰ τὸ 1897 διὰ συμβολαίων ἐπισήμων, διεξάγει δὲ διαπραγματεύσεις μετὰ τινος πρὸς ἐκμισθώσιν τῶν ἀμπέλων δι' ὅλην δεκαετίαν προεξοφλῶν τὸ ἐνοίκιον.

Ἡ διαγωγὴ αὕτη τοῦ ἡγουμένου συνδυαζομένη μὲ τὴν παρακοὴν αὐτοῦ πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς μ. ἐκκλησίας ἐπιβάλλει τὴν ἀνάγκην τῆς λήψεως ἀμέσων καὶ δραστηρίων μέσων πρὸς περιστολὴν τῆς καταχρήσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Ἡ δ' ἐπιτροπὴ τολμᾷ νὰ ὑποβάλλῃ τῇ Ὑ. Θ. Π. καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν ἀγίᾳ καὶ ἱ. Συνόδῳ τὴν ταπεινὴν αὐτῆς γνώμην, ὅτι δέον ὁ ἡγούμενος κ. Μακάριος ν' ἀνακληθῇ ἀμέσως, διορισθῇ δὲ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ ἀνὴρ τίμιος, εὐσυνείδητος καὶ ρέκτης παρέχων ἐχέγγυα περὶ τακτικῆς διαχειρίσεως τῆς ἱ. μονῆς, ὁ ὁποῖος νὰ διοικῇ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ὑπὸ προσώπων ἔκ τε Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κατὰ καιροὺς μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ ἐπιτηρεῇ τὴν ἐφαρμογὴν κανονισμοῦ ἐκπονηθησομένου ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπικυρωθησομένου ὑπὸ τῆς μ. Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ δέον νὰ προβλεφθῇ καὶ ἡ ἀνάγκη ἡγουμενοσυμβουλίου κατὰ τὰ πρὸ δλίγων ἔτι ἔτων ὑφιστάμενα.

Μόνον διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ δυνηθῇ ἡ μονὴ ν' ἀποτίσῃ τὰ ἐπιβαρύνοντα αὐτὴν χρέη καὶ ἐκπληρώσῃ τὰς ἱερὰς αὐτῆς ὑποχρεώσεις συνωδὰ τῷ ὑψηλῷ αὐτῆς προορισμῷ.

Τὸ πατριαρχεῖον ἐκάλεσε ταχέως τὸν ἡγούμενον Μακάριον εἰς Κωνσταντινούπολιν, συμφώνως δὲ τῇ συστάσει τῆς ἐλεγκτικῆς ἐπιτροπείας ἀνέβηκεν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως τὴν σύνταξιν νέου κανονισμοῦ τῆς μονῆς καὶ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς. Τοῦτο φαίνεται ἐκ τῆς πρὸς τὸν νομάρχην Φιλιππουπόλεως ἀπὸ 6 Μαΐου καὶ ὑπ' ἀριθ. 326 ἀνακοινώσεως τοῦ μητροπολίτου Φωτίου, ἐχούσης ὅδε: «Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι ἡ Αὐτοῦ παναγιότης καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος διὰ γράμματος ἀπὸ 7 Ἀπριλίου καὶ ὑπ' ἀριθμὸν 1753 διώρισαν ὡς ἐπιτρόπους τῆς μονῆς Βατσκόβου τοῦ κυρίου Ἀντωνιάδην καὶ Ἀχ. Μαυρίδην ἐκ Φιλιππουπόλεως καὶ

τοῦ κυρίου Ἀθ. Ἐπιτρόπου καὶ Κωνστ. Χ' Νικολάου ἐκ Στενιμάχου ὑπὸ τὴν ἐμὴν προεδρείαν, ἵνα φροντίσωσι περὶ τῆς καλῆς διευθύνσεως τῆς μονῆς». Ἡ συσταθεῖσα ἐπιτροπεία συνέταξε νέον κανονισμὸν τῆς μονῆς ἄνευ τῆς γνώμης τῆς ἐν αὐτῇ ἀδελφότητος, ἥτις πληροφορηθεῖσα τοῦτο καὶ ὅτι πρὸς τούτῳ ἐμελλε νὰ διορισθῇ νέος ἡγούμενος οὐχὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου ὡς ἡγούμενου, ὅθεν ἐπηκολούθησαν τὰ ἐκ τῆς προκειμένης ἐπιστολογραφίας τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Φωτίου γνωστὰ ἤδη ἡμῖν γεγονότα.

1. Δεκεμβρίου 1931.

XLIV—ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐκθέτοντος τὴν κατάστασιν τῆς μονῆς ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας τοῦ Μακαρίου καὶ ὑποδεικνύοντος τί δέον γενέσθαι πρὸς σωτηρίαν τῆς.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Μόλις πρὸ δύο ἡμερῶν ἔλαβον τὴν ἀπὸ 1 ὁδεύοντος ἐπιστολὴν τῆς προσκυνητῆς μοι Αὐτῆς Παναγιότητος, δι' ἧς Αὕτη, συνοδικῇ ἐγκρίσει, ἐντέλλεται μοι ἵνα, μελετήσας ἐπισταμένως τὰ δύο ἐν αὐτῇ ἐσώκλειστα, τ. ἔ. τὴν κατὰ τοῦ Ἱ. Γκάνιογλου διαμαρτύρησιν τοῦ ἡγουμένου τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου καὶ τὴν κατὰ τούτου ἐκθεσιν τοῦ πρώτου, πληροφορήσω τὴν Σ. διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐπειδὴ, Π. Δ., ἡ Σύνοδος μέλλει νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῆς προειρημένης ὑποθέσεως βασιζομένη ἐπὶ τῶν ἐμῶν πληροφοριῶν, ἵνα αἱ πληροφορίες αὗται ὧσιν ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεῖς καὶ ἀμερόληπτοι, ἐσωκλείων κατὰλογον ὀνομάτων, παρακαλῶ, ὅπως ἐξ αὐτῶν συσταθῇ Ἐπιτροπή, ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἢ ἄλλου τινὸς προεδρείαν, ἥτις ἐξελέγξασα τὴν διετὴ σχεδὸν διαχειρίσιν τοῦ κ. Μακαρίου, συντάξῃ ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον Ἐκθεσιν. Ζητῶ δὲ ἵνα ἡ Σύνοδος αὕτη διορίσῃ τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν: ὅτε μετέβην εἰς Στενίμαχον διὰ τὴν τελετὴν τῶν Θεοφανείων, οἱ περισσότεροι τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σημαινόντων ἐλθόντες εἰς ἐπίσκεψίν μου ἐξέφραζον μυριάς ὅσας κατηγορίας κατὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μ. Β. κ. Μακαρίου ἀποκαλοῦντες αὐτὸν κλέπτην, ληστήν, ραδιοῦργον, φανταστικόν καὶ τὰ ὅμοια, συνώδουν δὲ τὰς κατηγορίας ταύτας καὶ δι' ἀπειλῶν. Ἴνα περιστείλω τὴν καταφορὰν αὐτῶν ταύτην, ὑπεσχέθην αὐτοῖς ὅτι ὁ ἴδιος ἐξετάσας ἀκριβῶς τὰ πράγματα θὰ ἐνεργήσω ἀρμολίως ὅ,τι δέον γενέσθαι. Συνωδὰ τῇ ὑποσχέσει ταύτῃ καὶ διότι ἦτο ὁ πρὸς τοῦτο κατάλληλος καιρὸς, διότι ἀείποτε εἰς τοιαύτην ἐποχὴν ἐξελέγχονται οἱ

λίσμοι τῆς Μ. τοῦ Βατσκόβου, συνέστησα ὑπὸ τὴν ἐμὴν προεδρείαν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. κ. Ἀθ. Ἐπιτρόπου, Βασ. Παπαδοπούλου, Γεωρ. Δαλήμη, Ι. Γκάνιογλου, καὶ Ι. Ἀρμοδίου καὶ Χ. Θωμᾶ, ἵνα ἐξελέγξῃ τοὺς λίσμους τοῦ ἡγουμένου· μόλις ὁμως ἤρξατο ἡ ἐξελέγξις μετὰ δύο ἡμερῶν προκαταρκτικὰς ἐργασίας, καὶ ὁ ἀπότομος τρόπος τοῦ ἡγουμένου ἐπέφερε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν κ. κ. Ἀθ. Ἐπιτρόπου καὶ Ι. Γκάνιογλου σφοδρὰν ῥῆξιν, ἣτις κατέληξεν εἰς ἀμοιβαίας βαναύσους ὕβρεις καὶ ματαίωσιν τοῦ ἔργου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἐπαύριον, διὰ λόγους ὑπηρεσίας, μετέβην προσωρινῶς εἰς Φλιν, ἔλαβον ἐν αὐτῇ ἀναγραφὰν τοῦ ἡγουμένου, δι' ἧς ἐξαίτεται, ἵνα ἀποκλεισθῶσι τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Ι. Γκάνιογλου καὶ Ἀ. Ἐπιτρόπου, ὡς προσωπικοὶ αὐτοῦ ἐχθροί. Ἐάν, Π. Δ., ἡ ἐκκλησία συστήσῃ τὴν παρ' ἐμοῦ ζητούμενην Ἐπιτροπὴν, ὑποβάλλω ταπεινῶς τὴν γνώμην μου ὅτι οὐδαμῶς συμφέρει ν' ἀποκλεισθῶσιν οἱ ἐν λόγῳ κύριοι διὰ λόγους πολλοὺς, τουναντίον μάλιστα συμφέρει ἡ συμμετοχὴ αὐτῶν ἐν τῇ ἐξελέγξει οὐχὶ μόνον διὰ τὴν Μονήν, ἣς τὰ καθέκαστα γνωρίζουσιν οὗτοι κάλλιστον πάντων τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἴδιον ἡγούμενον, διότι ἐὰν εἴνε, ὡς κηρύττει οὗτος, ἡ διαχειρίσις του καθαρά, οἱ κ. κ. Ι. Γκάνιογλου καὶ Α. Ἐπιτρόπου πεισθέντες ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ὅτι ἔχουσιν ἄδικον, καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους θὰ πείσωσιν, ἵνα παύσωσι κατηγοροῦντες.

Ἀλλά, Π. Δ., ὁ ἐκ τοῦ πλησίον κρίνων τὰ πράγματα προβλέπει ὅτι ἐν λίαν προσεχεῖ μέλλοντι θὰ καταστραφῇ τὸ ἱερὸν τοῦτο τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας κειμήλιον. Ἡ Μονὴ τοῦ Βατσκόβου, ἡ ἔχουσα περὶ τὰς δισχιστικαίους ἡγουμένων, στενάζει ὑπὸ τὸ βάρος χρεῶν ὑπερφόρου κατὰ τοῦτο τῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς μετεστράφη εἰς καταγῶγιον τῆς αἰτίας αὐτῇ πολλὰς τοῦ ἔτους. Ὅτε πρὸ μηνὸς εὐρισκόμην συμβαίνουσιν ἐν ἔλαβον χώραν ἐν τῇ Μονῇ δύο πράξεις, ἡ μὲν αἰσχυρὰ καὶ ἀποτρόπαιος, ἡ δὲ ἑτέρα βανδαλική, ἀμφοτέραι δ' ἐπιφέρουσιν καθαίρεσιν, ἡ ἐρρίπτετο ἐπ' αὐτῶν διὰ λόγους εὐνοήτους ὁ πέπλος τῆς ἀποσιωπῆσεως μοι ἐπετρέπετο Π. Δ. ἤθελον ὑποβάλλει εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἐκκλησίας τὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κατὰ καιρὸν Μητροπολίτου, εἰς ὃν νὰ δοθῇ μείσεως, τῆς ἀδείας καὶ ἐπικυρώσεως αὐτοῦ οὐδὲν ἔγγραφον εἴτε δανείου κατὰλληλος κανονισμός, διότι ἄνευ αὐτοῦ ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ θὰ φέρεται καὶ εἰς τὸ μέλλον ὡς πλοῖον ἀνερμάτιστον καὶ ἄνευ πηδαλίου. Διὰ τῶν

μέτρων τούτων καὶ αἱ καταχρήσεις θὰ περιορισθῶσι κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σκάνδαλα θὰ παύσωσιν ἢ τοῦλάχιστον θὰ ἐλαττωθῶσι, καὶ μέγας ἔπαινος θὰ περιποιηθῇ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἡμῶν ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχήν, ὡς σώσασαν ἀπὸ βεβαίας καταστροφῆς τὸ ἱερὸν τοῦτο τῆς εὐσεβείας σκῆνωμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου οἱ σήμερον αὐτὸ ἐπισκεπτόμενοι ἐξέρχονται ἀποκομίζοντες τὰς χειρίστας τῶν ἐντυπώσεων.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς τῆς ὑμ. Α. Π. καὶ κτλ.

13 Φεβρουαρίου 1894

Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος·

ΤΕΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ἐν τῇ πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν τῆς ἡγεμονίας τῆς Βουλγαρίας ἐκθέσει τοῦ Μ. Δ. Βαλαβάνωφ, τῇ καταχωρισθείσῃ καθ' ἡμετέραν ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς μετάφρασιν ἐν τοῖς Θρογκικοῖς (τόμ. ΙΧ, ἔτος 1938, σελ. 137—166), ἐσφαλμένως τὸ κύριον ὄνομα αὐτοῦ συνεπληρώθη Μιχαήλ ἀντὶ Μάρκος.

Ὁ Μάρκος Δ. Βαλαβάνωφ ἦτο ἐκ τῶν ἑλληνομαθῶν ἐκείνων Βουλγάρων, οἵτινες εἰργάσθησαν δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ ἔθνους διὰ τῆς χειραφετήσεως τῆς Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πνευματικῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυριαρχίας καὶ ἀναγνωρίσεως οὕτω ἐπισήμως τῆς Βουλγαρικῆς ἀρχιεῖς κυριαρχίας καὶ ἀναγνωρίσεως οὕτω ἐπισήμως τῆς Βουλγαρικῆς ἐθνότητος ὑπὸ τὴν Ἐξαρχίαν. Ἐλάλει καὶ ἔγραφεν ἀψόγως τὴν Ἑλληνικὴν (καθαρεύουσαν), ὡς πᾶς τις πεπαιδευμένος Ἕλληνας, διότι ἔτυχε καὶ τελείας Ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, πιθανῶς δὲ καὶ μητρικὴν γλῶσσαν εἰσελάλει τὴν Ἑλληνικὴν, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τῶν ἐπισήμων τῆς γενεᾶς τοῦ Βουλγάρων. Γεννηθεὶς ἐν τῇ Κλεισούρᾳ τῆς Μακεδονίας τῷ 1837 ἐφοίτησεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν τῆς γενετικῆς τοῦ σχολείου καὶ κατόπιν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Θεολογικὴν τῆς Χάλκης σχολήν, ἣς ἀποφοιτήσας κατήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ ἐσπούδασε τὸ δίκαιον, συνεπλήρωσε δὲ κατόπιν τὰς νομικὰς τοῦ σπουδᾶς ἐν Παρισίοις. Διεκρίθη ὡς δημοσιογράφος, συγγραφεὺς, πολιτικὸς καὶ διδάσκαλος. Ἡ σταδιοδρομία αὐτοῦ ἦτο μακρὰ καὶ ἐπιτυχής. Διετέλεσε γραμματεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βουλγαρικῆς ἐθνικῆς συνόδου καὶ συντάκτης τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Ἀναγνωστηρίου ἐκδιδομένου ὁμωνύμου περιοδικοῦ (1870—71), ὡς καὶ τῆς πολιτικῆς ἐφημερίδος Βῆς (Αἰὼν 1874—76). Μετὰ τὴν ἀποτυχὴ τῆς πολιτικῆς ἐφημερίδος Βῆς (Αἰὼν 1876) καὶ τὰς ἐπακολουθησάσας φρίκας τοῦ ἀόπλου Βουλγ. πληθυσμοῦ σφαγὰς περιήλθεν ὡς μέλος ἀντιπροσωπείας μετὰ τοῦ Τσαγκῶφ τὰς πρωτευούσας τῶν μεγάλων Δυνάμεων ἐκ-

λιπαρῶν τὴν ὑπὲρ τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ ἐπέμβασίν των. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Βουλγάρων (1878) μετέσχε τῆς ἐν Τυρνόβου συντακτικῆς ἐθνοσυνελεύσεως καὶ κατόπιν ἐξελέγη ἐπανειλημμένως βουλευτής. Ἐγένετο ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς πρώτης κυβερνήσεως τῆς ἡγεμονίας καὶ βραδύτερον διπλωματικὸς αὐτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρῶκτωρ. Ἰδρυθείσης ἐν Σοφίᾳ τῆς ἀνωτάτης σχολῆς, τῆς ἐξελιχθείσης σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὸ ἐθνικὸν πανεπιστήμιον, ἀνέλαβε τὴν ἐν αὐτῇ ἔδραν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας διδάσκων ἅμα τὸ Ρωμαϊκόν, τὸ Βυζαντιανὸν καὶ κανονικὸν δίκαιον. Τῷ 1897 ἀποχωρήσας πάσης δημοσίας ὑπηρεσίας ἠξιώθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐτησίας συντάξεως ἑξ 6000 χρυσῶν φράγκων διὰ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἀγῶνάς του καὶ τὰς ἐν γένει πρὸς τὸ ἔθνος του ὑπηρεσίας. Ἀπέθανε τῷ 1921 ἐν Σοφίᾳ. Ἐξέδωκε: τὰς Σελίδας τῆς πολιτικῆς μας ἀναγεννήσεως (1904), τὴν μονογραφίαν Γαβριήλ Κρίστοβιτς (1914) καὶ πλείστας μελέτας ἐν τῷ Περιοδικῷ συγγράμματι καὶ ἐν τῇ Συλλογῇ ἐθνικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ λαογραφικῶν ἔργων· μετέφρασε δὲ καὶ ἱκανὰ ἐκ τῆς Γερμανικῆς λογοτεχνίας. Ἦτο ἐκ τῶν πρώτων διορισθέντων μελῶν τῆς Βουλγαρικῆς τῶν ἐπιστημῶν Ἀκαδημείας.

Κ. Μυρτ. Ἀποστολίδης δ. φ.

ΠΡΟΣΘΕΤΟΝ

Εἰς Σ. 82 σειρ. 16 κἀτωθεν: Μετὰ τὸ «συνήθως ἐπικαλοῦνται» τὰ ἐξῆς «οἱ περὶ τὴν ἐξουσίαν, διό, πᾶσα ἐπέμβασις εἰς τὰ τῆς Μονῆς ταύτης ἀντίκειται οὐ μόνον εἰς τὸ ἐκκλησι δίκαιον».